

ACCOUNTANTS

DIRECTORAAT VAKTECHNIEK

International Financial Reporting Standards

 ERNST & YOUNG

Quality In Everything We Do

**Vergelijking met Nederlandse
wet- en regelgeving**

Editie 2003

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS

Vergelijking met
Nederlandse wet- en regelgeving

International Financial Reporting Standards Vergelijking met Nederlandse wet- en regelgeving 2003

Rotterdam, Ernst & Young, Directoraat Vaktechniek, 2003

Hoewel bij het redigeren van deze uitgave de grootst mogelijke zorgvuldigheid wordt betracht, bestaat altijd de mogelijkheid dat bepaalde informatie na verloop van tijd verouderd of niet meer juist is. Ernst & Young Accountants is dan ook niet aansprakelijk voor de gevolgen van activiteiten die worden ondernomen op basis van deze uitgave. Overname van onderdelen van deze publicatie is na schriftelijke toestemming van Ernst & Young Accountants toegestaan mits met bronvermelding.

Vierde druk, 2003

Ernst & Young is de zakelijke aanduiding voor de samenwerkende maatschappen Ernst & Young Accountants en Ernst & Young Belastingadviseurs. Dit zijn maatschappen van besloten vennootschappen ('praktijkvennootschappen'). Ernst & Young is actief op het gebied van accountancy, belastingadvisering en juridische advisering. De juridische advisering wordt verzorgd door de maatschap Holland Van Gijzen, die een strategische alliantie heeft met Ernst & Young Belastingadviseurs.

Ernst & Young maakt deel uit van Ernst & Young Global, een wereldwijde organisatie van accountants, belastingadviseurs en juristen, die een leidinggevende positie inneemt op haar marktgebied. In Nederland telt de organisatie meer dan 50 kantoren en ongeveer 5000 medewerkers.

Ernst & Young Accountants
Directoraat Vaktechniek
Postbus 488
3000 AL Rotterdam
tel.: (010) 406 82 42
fax: (010) 406 83 01

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Handleiding bij het gebruik	6
Toepassing IFRS: algemene bepalingen	7
Samenvatting op hoofdlijnen	9
Balans	17
1 Immateriële vaste activa (exclusief gekochte goodwill)	18
2 Materiële vaste activa	23
3 Deelnemingen (exclusief joint ventures)	29
4a Overige financiële vaste activa [huidige Richtlijn]	34
4b Overige financiële vaste activa [ontwerp-Richtlijn]	41
5 Voorraden	43
6 Onderhanden werk	45
7a Vlottende activa: vorderingen [huidige Richtlijn]	47
7b Vlottende activa: vorderingen [ontwerp-Richtlijn]	51
8a Vlottende activa: effecten [huidige Richtlijn]	53
8b Vlottende activa: effecten [ontwerp-Richtlijn]	59
9 Liquide middelen	61
10 Eigen vermogen	63
11 Voorzieningen (exclusief belastingen en pensioenen)	69
12a Pensioenvoorzieningen [huidige Richtlijn]	73
12b Pensioenvoorzieningen [ontwerp-Richtlijn]	78
13 Voorzieningen voor latente belastingen	80
14a Schulden [huidige Richtlijn]	84
14b Schulden [ontwerp-Richtlijn]	90
Capita selecta	95
15 Winst-en-verliesrekening	96
16 Kasstroomoverzicht	99
17 Toelichting algemeen	102
18 Consolidatie	107
19 Fusies, overnames en goodwill	112
20 Joint ventures	116
21 Vreemde valuta	120
22 Financiële instrumenten	126
23 Leasing	133
24 Stelselwijzigingen, schattingswijzigingen en foutenherstel	136
25 Gesegmenteerde informatie	138
26 Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten	140
27 Overheidssubsidies en vergelijkbare faciliteiten	143
28 Winst per aandeel	145
29 Gebeurtenissen na balansdatum	146

30	Tussentijdse berichten	149
31	Beëindiging bedrijfsactiviteiten	151
	Bijzondere organisaties	153
32	Banken	154
33	Beleggingsinstellingen	157
34	Pensioenfondsen	161
35	Verzekeringsmaatschappijen	164
	Trefwoordenregister	165

Voorwoord bij de editie 2003

Vanaf 2005 worden alle beursgenoteerde bedrijven in de Europese Unie verplicht International Financial Reporting Standards (IFRS) toe te passen. Dezelfde verplichting is aangekondigd voor alle Nederlandse banken en verzekeringsmaatschappijen. Op dit moment is een wetsvoorstel in behandeling dat het aan alle overige onder Titel 9 BW vallende entiteiten mogelijk maakt IFRS toe te passen in plaats van Nederlandse grondslagen. Wat betekent toepassing van IFRS voor Nederlandse bedrijven? Op die vraag geeft deze publicatie een antwoord.

De regelgeving van de IASB wordt aangeduid als IFRS; deze aanduiding omvat zowel de bestaande International Accounting Standards (IAS) als de in de toekomst uit te geven International Financial Reporting Standards (IFRS). Om vast te stellen wat toepassing van IFRS betekent voor Nederlandse ondernemingen, hebben wij in 2000, 2001 en 2002 een vergelijking gemaakt tussen de Nederlandse wet- en regelgeving en IFRS. Deze vierde druk actualiseert deze vergelijking en is van toepassing op de jaarrekeningen 2003.

De uitgave is bedoeld als een overzichtelijk en handzaam overzicht voor de Nederlandse praktijk, waarin de verschillen tussen een jaarrekening op basis van Nederlandse wet- en regelgeving en IFRS duidelijk worden. De publicatie is zowel in de Nederlandse als in de Engelse taal verkrijgbaar.

De uitgave geeft een inventarisatie van afwijkende, beperkende of aanvullende bepalingen van IFRS ten opzichte van de Nederlandse regelgeving. Uitgaande van een jaarrekening op basis van Nederlandse grondslagen kan met behulp van deze uitgave een indruk worden verkregen van de consequenties van toepassing van IFRS-grondslagen. Uiteraard dient in alle gevallen voor details de tekst van de standaarden te worden geraadpleegd.

De publicatie is gebaseerd op de Nederlandse wetgeving per 31 december 2002 en de jaareditie 2002 van de *Richtlijnen voor de jaarverslaggeving* van de Raad voor de Jaarverslaggeving. De nieuw opgenomen Richtlijnen in jaareditie 2002 zijn van toepassing op de jaarrekening 2003. Met betrekking tot de IASB zijn de IAS-standaarden 1 tot en met 41 en de SIC-interpretaties 1 tot en met 33 in de publicatie verwerkt. Deze zijn van toepassing op jaarrekeningen 2003 (of eerder).

Indien u over de toepassing van de publicatie of over andere aspecten van de jaarrekeningvoorschriften vragen hebt, kunt u zich wenden tot uw accountant. Hij is gaarne bereid u hierover nader te informeren.

Rotterdam, juni 2003

Ernst & Young Accountants
Directoraat Vaktechniek

Handleiding bij het gebruik

De publicatie is opgesteld uitgaande van de Nederlandse wet- en regelgeving: Titel 9 Boek 2 BW en de *Richtlijnen voor de jaarverslaggeving* van de Raad voor de Jaarverslaggeving, jaareditie 2002.

De hoofdstukindeling van deze uitgave volgt de posten van de balans, in de hoofdstukken ‘Capita selecta’ komen bijzondere onderwerpen aan de orde. De laatste hoofdstukken handelen over een aantal bijzondere organisaties. Aangezien enkele onderwerpen onder meerdere hoofdstukken gerangschikt kunnen worden, is het mogelijk dat een aantal verschillen dubbel is opgenomen.

Een aantal onderwerpen is buiten beschouwing gelaten omdat hierover nog geen IFRS-standaarden aanwezig zijn. Als voorbeeld kunnen worden genoemd het bestuursverslag, de accountantscontrole en de deponering.

De publicatie gaat uit van de eisen die gelden voor de jaarrekening van grote rechtspersonen, omdat in de IFRS-standaarden geen onderscheid wordt gemaakt tussen grote, middelgrote en kleine rechtspersonen.

Elk hoofdstuk geeft in een kader eerst een samenvatting van de belangrijkste verschillen tussen Nederlandse regelgeving en IFRS-standaarden. Tevens is in dit kader een kolom ‘Conclusie’ opgenomen waarin snel kan worden afgelezen of:

- sprake is van strijdigheden tussen Nederlandse wet- en regelgeving en IFRS;
- de IFRS aanvullende regels/toelichting eisen;
- de Nederlandse wet- en regelgeving aanvullende regels/toelichting eisen;
- IFRS minder opties toestaan dan de Nederlandse wet- en regelgeving of andersom.

Opgemerkt zij, dat slechts tot het bestaan van strijdigheden is geconcludeerd als in de Nederlandse regelgeving een bepaalde verwerkingswijze dwingend is voorgeschreven die onder IFRS niet is toegestaan, of omgekeerd. Slechts in die gevallen is het voor een onderneming niet mogelijk een jaarrekening op te stellen die zowel aan de Nederlandse wet- en regelgeving voldoet als aan de *International Financial Reporting Standards*. In alle andere gevallen bestaat de mogelijkheid een verwerkingswijze te kiezen die onder beide stelsels is toegestaan.

In een toelichtende tekst worden de verschillen vervolgens nader geanalyseerd en toegelicht.

Alhoewel bij het schrijven van deze uitgave de grootst mogelijke zorgvuldigheid is betracht, kan niet worden ingestaan voor de volledigheid van de aangegeven verschillen tussen de Nederlandse wet- en regelgeving en de bepalingen van de IASB.

Toepassing IFRS

Eerste toepassing IFRS: algemene bepalingen

Indien een jaarrekening voor het eerst volgens IFRS-grondslagen wordt opgesteld, geldt op dit moment een specifieke regeling (SIC 8). De normale standaard over stelselwijzigingen (IAS 8) is in deze situatie niet van toepassing omdat er geen sprake is van een stelselwijziging binnen IFRS, maar van een overgang naar IFRS. Bij de eerste toepassing van IFRS moet een jaarrekening (inclusief vergelijkende cijfers) worden opgesteld alsof altijd al IFRS waren toegepast. Hiervan mag slechts worden afgeweken indien aanpassingsbedragen niet in redelijkheid kunnen worden bepaald. Het totaalbedrag van de aanpassingen (cumulatief effect) moet als een aanpassing van de openingsbalanspost '*retained earnings*' worden behandeld in de oudste periode die wordt gepresenteerd. Het is dus niet mogelijk het aanpassingsbedrag in de winst-en-verliesrekening te verwerken (hetgeen IAS 8 wel als alternatief toelaat bij een gewone stelselwijziging).

Voor de bepaling van de omvang van het cumulatief effect moet (mag) rekening worden gehouden met de overgangsbepalingen in de diverse standaarden. Een aantal standaarden kent bijzondere overgangsbepalingen (IAS 19 '*Employee Benefits*', IAS 21 '*The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates*', IAS 22 '*Business Combinations*', IAS 36 '*Impairment of Assets*', IAS 38 '*Intangible Assets*', IAS 39 '*Financial Instruments: Recognition and Measurement*').

Dit betekent bijvoorbeeld dat goodwill betaald in de periode voorafgaande aan 1 januari 1995 volgens de nieuwe IAS 22 nog van het eigen vermogen mag worden afgetrokken. Het is, met andere woorden, voor deze oude goodwill niet vereist dat deze alsnog wordt geactiveerd en afgeschreven indien de onderneming toen als stelsel had dat goodwill ten laste van het eigen vermogen werd gebracht. Maar indien in de jaarrekening 2002 voor het eerst goodwill wordt geactiveerd in overeenstemming met IFRS, dient de stelselwijziging met terugwerkende kracht tot 1 januari 1995 te worden doorgevoerd (alsof IFRS altijd al was toegepast).

Indien aanpassing aan IFRS in redelijkheid niet met terugwerkende kracht kan plaatsvinden, moet dit feit in de toelichting worden aangegeven. Hetzelfde geldt indien de aangepaste vergelijkende cijfers niet kunnen worden verstrekt. Indien een IFRS de keuze biedt tussen verschillende overgangsmethoden, moet worden aangegeven welke is gehanteerd. Voorts wordt ondernemingen aanbevolen om aan te geven dat voor de eerste keer IFRS worden toegepast.

Eind juli 2002 heeft de IASB Exposure Draft 1 'First Time Application of International Financial Reporting Standards' uitgegeven ter vervanging van SIC 8. Deze nieuwe standaard zal waarschijnlijk in juni 2003 worden gepubliceerd, maar mag naar verwachting ook reeds worden toegepast in de jaarrekening 2003. De nieuwe standaard gaat uit van hetzelfde principe, namelijk dat bij eerste toepassing van IFRS een jaarrekening moet worden opgesteld alsof altijd IFRS zouden zijn toegepast. Ook de vergelijkende cijfers (ten minste één jaar) moeten worden aangepast. Maar er wordt een aantal uitzonderingen gemaakt en vrijstellingen en vereenvoudigingen geboden, zoals:

- Uitgegaan moet worden van de versie van elke standaard zoals deze van toepassing is op de balansdatum van het financiële jaar waarin voor het eerst IFRS worden toegepast. Met andere woorden, men mag geen rekening houden met eerdere versies en de daarbijbehorende overgangsbepalingen.

-
- Voor fusies en overnames die hebben plaatsgevonden vóór de openingsbalans van de oudste periode die wordt gepresenteerd, gelden vrijstellingen voor het aanpassen naar IFRS. Bijvoorbeeld, indien een fusie of overname heeft plaatsgevonden voor het oudste jaar dat wordt gepresenteerd, en deze is verwerkt volgens de *pooling of interest* methode terwijl onder IFRS dit als overname zou moeten worden beschouwd, behoeft geen aanpassing plaats te vinden.
 - Indien bij het waarden van activa en passiva blijkt dat het achterhalen van de historische kostprijs leidt tot *'undue cost or efforts'*, behoeft dit niet plaats te vinden. Echter, in dat geval moet een reële waarde worden geschat en deze als *'deemed cost'* worden beschouwd.
 - Indien bij de eerste toepassing van IAS 19 'Employee Benefits' ten aanzien van de verwerking van pensioenverplichtingen wordt geopteerd voor de 'corridor'-benadering (zie hoofdstuk 12), moet deze corridor op nihil worden gesteld in de openingsbalans van de oudste periode die wordt gepresenteerd. Hij hoeft dus niet retrospectief sinds het van toepassing worden van IAS 19 te worden berekend.

Consistentie bij keuzemogelijkheden tussen methoden

De IASB kent op diverse plaatsen in de standaarden keuzemogelijkheden tussen alternatieve methoden. De SIC heeft bepaald (SIC 18) dat daar waar in de standaarden geen onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende soorten transacties/gebeurtenissen, het niet mogelijk is zelf een dergelijk onderscheid te creëren door bepaalde transacties/gebeurtenissen volgens de ene en andere transacties/gebeurtenissen volgens de andere methode te verwerken. Dit is wel mogelijk indien de standaard zelf onderscheid maakt en op grond daarvan kan worden gesteld dat voor bepaalde transacties/gebeurtenissen de ene methode beter is en voor andere soorten transacties/gebeurtenissen de andere. In de interpretatie wordt een overzicht gegeven van de keuzemogelijkheden die IFRS op dit moment biedt. Een van de consequenties van deze interpretatie is, dat het niet langer mogelijk is om bepaalde joint ventures proportioneel te consolideren terwijl andere joint ventures volgens de netto-vermogenswaarde worden gewaardeerd. Wel is het mogelijk bepaalde categorieën voorraden op fifo- en andere op lifo-basis te waarden (zoals vastgelegd in SIC 1).

Overigens is de IASB een verbeterproject (*Improvements*-project) gestart voor veel standaarden, met het doel de keuzemogelijkheden zoveel mogelijk te beperken. De wijzigingen zullen echter pas van kracht worden in 2003.

Samenvatting op hoofdlijnen

In deze publicatie is een vergelijking gemaakt tussen de Nederlandse wet- en regelgeving en de *International Financial Reporting Standards*. Het uitgangspunt is geweest in hoeverre een naar Nederlandse wet- en regelgeving opgestelde jaarrekening kan voldoen aan de standaarden van de IASB. Geconstateerd moet worden dat op een groot aantal gebieden verschillen tussen beide bestaan. In deze samenvatting zijn deze verschillen beknopt weergegeven. Een onderverdeling is gemaakt naar verschillen in:

- grondslagen van waardering en resultaatbepaling;
- presentatie van informatie;
- toelichting.

Daarnaast is aangegeven of het verschil leidt tot een strijdigheid of dat sprake is van strikter geformuleerde eisen.

Het spreekt voor zich dat met name de geconstateerde strijdigheden een integrale toepassing van IFRS-standaarden door een Nederlandse onderneming in de weg staan. In individuele gevallen zal moeten worden beoordeeld of een beroep op artikel 2:362 lid 4 BW (afwijking van de wettelijke voorschriften) mogelijk is om deze bezwaren weg te nemen.

Opgemerkt zij dat de verschillen per onderwerp zijn bepaald. Dit leidt in een aantal gevallen tot het dubbel opnemen van verschillen omdat sommige onderwerpen op meerdere balansposten betrekking hebben (bijvoorbeeld zowel op financiële vaste activa als op vorderingen onder de vlottende activa).

Verschillen op basis van de editie 2003 (jaarrekening 2003) ten opzichte van de edities 2002, 2001 en 2000 van deze vergelijking

	Strijdig				IFRS strikter				RJ strikter			
	2003	2002	2001	2000	2003	2002	2001	2000	2003	2002	2001	2000
Grondslagen	13	19	18	28	68	75	77	90	22	21	22	22
Presentatie	6	7	7	11	19	21	18	22	12	12	13	13
Toelichting					28	30	30	49	16	15	11	16
Totaal	19	26	25	39	115	126	125	161	50	48	46	51

De geconstateerde verschillen op basis van de huidige Richtlijnen strekken zich uit over alle onderwerpen. Enkele onderwerpen vertonen een groot aantal afwijkingen van de standaarden van de IASB. Als voorbeeld noemen wij materiële vaste activa (12 verschillen), overige financiële vaste activa (12 verschillen) en toelichting algemeen (9 verschillen).

De strijdigheden op grond van de huidige Richtlijnen in de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen zijn in de hiernavolgende tabel opgenomen. Waar van toepassing wordt met behulp van voetnoten aangegeven welke strijdigheden in de waarderings- en resultaatbepalingsgrondsla-

gen vervallen indien ontwerp-Richtlijnen (zoals opgenomen in de jaareditie 2002) worden omgezet in Richtlijnen.

Onderwerp	Strijdigheid in de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	Hoofdstuk
Materiële vaste activa	Invulling van de actuele waarde kan volgens IFRS alleen door middel van reële waarde terwijl volgens de Nederlandse wet- en regelgeving, afhankelijk van de situatie, invulling dient plaats te vinden door middel van vervangingswaarde, bedrijfswaarde of opbrengstwaarde.	2, 1.1
Deelnemingen	Niet-geconsolideerde deelnemingen in groepsmaatschappijen dienen in de geconsolideerde jaarrekening ingevolge Nederlandse wet- en regelgeving tegen netto-vermogenswaarde te worden gewaardeerd. Ingevolge IAS 27 dienen dergelijke deelnemingen tegen reële waarde te worden gewaardeerd.	3, 1.3
	Indien er sprake is van transferproblemen of indien deelnemingen zijn verworven met het uitdrukkelijke doel om weer te worden verkocht in de nabije toekomst, dient ingevolge Nederlandse wet- en regelgeving de deelneming waarop invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend te worden gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde. Ingevolge IAS 39 dienen dergelijke deelnemingen te worden gewaardeerd tegen reële waarde.	3, 1.6
Overige financiële vaste activa; Vlottende activa; vorderingen	Vorderingen die worden aangehouden voor handelsdoeleinden dienen ingevolge Nederlandse wet- en regelgeving tegen nominale waarde of amortisatiewaarde te worden gewaardeerd en ingevolge IAS 39 tegen reële waarde, waarbij de wijzigingen in de reële waarde in het resultaat worden verwerkt. ¹	4a, 1.7; 7a, 1.3
Eigen vermogen	De herwaarderingsreserve valt ingevolge Nederlandse wet- en regelgeving vrij indien deze niet meer benodigd is; ingevolge IAS 16 is een dergelijke vrijval verboden.	10, 1.3
Voorzieningen voor latente belastingen	Bij alsnog activeren latente belastingvordering met betrekking tot een overgenomen partij na het jaar volgend op de overname wordt dit effect ingevolge Nederlandse wet- en regelgeving in de winst-en-verliesrekening verwerkt; ingevolge IAS 12 wordt tevens de goodwill aangepast.	13, 1.3

¹ Indien ontwerp-Richtlijn 290a 'Financiële instrumenten, verwerking en waardering' definitief wordt gemaakt, vervalt deze strijdigheid.

Onderwerp	Strijdigheid in de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	Hoofdstuk
Schulden	Schulden die worden aangehouden voor handelsdoeleinden dienen ingevolge IAS 39 tegen reële waarde te worden gewaardeerd, waarbij de wijzigingen in de reële waarde in de winst-en-verliesrekening worden verwerkt. Ingevolge Nederlandse wet- en regelgeving dienen dergelijke schulden tegen nominale waarde of amortisatiewaarde te worden gewaardeerd. ²	14a, 1.3
Consolidatie	Consolidatie van groepsmaatschappijen met sterk afwijkende activiteiten is ingevolge Nederlandse wet- en regelgeving verboden indien daardoor strijdigheid met het wettelijk vereiste inzicht zou ontstaan. IAS 27 schrijft in dat geval een consolidatieplicht voor.	18, 1.1
	Groepsmaatschappijen met ernstige en langdurige transferproblemen dienen ingevolge Nederlandse wet- en regelgeving te worden geconsolideerd. Ingevolge IAS 27 is consolidatie van dergelijke maatschappijen verboden.	18, 1.3
Vreemde valuta	Bij de verwerking van valutatermijncontracten en de waardering tegen termijakoers worden ingevolge de Nederlandse wet- en regelgeving de verschillen geamortiseerd over de looptijd van het contract. Ingevolge IAS 39 gelden specifieke (afwijkende) regels voor hedge-accounting. ²	21, 1.3
Fusies, overnames, goodwill	Bij de bepaling van de reële waarde van opgeofferde monetaire activa en aangegane verplichtingen in het kader van een overname dient op grond van SIC 28 de beurskoers op overnamedatum te worden genomen. De Nederlandse regelgeving spreekt van de beurskoers op het moment van vaststellen van de ruilverhouding.	19, 1.1

De strijdigheden in de presentatie zijn in de hiernavolgende tabel opgenomen.

Onderwerp	Strijdigheid in de presentatie	Hoofdstuk
Deelnemingen/goodwill	Ingevolge IAS 28 maakt de post goodwill bij de eerste waardering van de deelneming volgens de <i>'equity method'</i> deel uit van de post deelnemingen. Binnen de post deelnemingen wordt vervolgens op de goodwill stelselmatig afgeschreven. Ingevolge Nederlandse regelgeving wordt de goodwill afzonderlijk gepresenteerd als immaterieel vast actief.	3, 2.2

² Indien ontwerp-Richtlijn 290a 'Financiële instrumenten, verwerking en waardering' definitief wordt gemaakt, vervalt deze strijdigheid.

Onderwerp	Strijdigheid in de presentatie	Hoofdstuk
Onderhanden werk	Ingevolge de Nederlandse wet- en regelgeving wordt onderhanden werk als onderdeel van de voorraden verantwoord. Ingevolge IAS 11 vindt verantwoording als vordering of schuld of als afzonderlijke post plaats.	6, 2.1
Liquide middelen	Liquide middelen die niet ter vrije beschikking staan dienen ingevolge IAS 1 als een niet-vlottend actief te worden gepresenteerd indien de balans is ingedeeld naar vlottend en niet-vlottend. Ingevolge Nederlandse wet- en regelgeving vindt presentatie plaats onder de vlottende activa, met slechts een vermelding in de toelichting.	9, 2.1
Gebeurtenissen na balansdatum	Bij een structuurvennootschap is de datum van de jaarrekening de datum waarop de jaarrekening door de raad van commissarissen is vastgesteld. Ingevolge IAS 10 is de datum van de jaarrekening de datum van opmaken door het bestuur.	29a, 2.1
	Gebeurtenissen na balansdatum worden ingevolge de Nederlandse wet- en regelgeving in de overige gegevens vermeld. Ingevolge IAS 10 vindt vermelding in de toelichting plaats.	29a, 2.2
Beëindiging bedrijfsactiviteiten	Indien de beëindiging van de bedrijfsactiviteiten na de balansdatum plaatsvindt dient de informatie hieromtrent ingevolge Nederlandse regelgeving in de overige gegevens te worden gepresenteerd terwijl ingevolge IAS 35 de informatie in de toelichting op de jaarrekening moet worden opgenomen.	31, 2.2

In de navolgende tabel is aangegeven in welke gevallen IFRS strikter is wat betreft de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen dan de Nederlandse wet- en regelgeving. Wat betreft de gevallen waarin IFRS strikter is in de presentatie en toelichting en wat betreft alle gevallen waarin de RJ strikter is, wordt verwezen naar de tekst van de desbetreffende hoofdstukken.

Onderwerp	IFRS strikter dan RJ voor de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	Hoofdstuk
Immateriële vaste activa	Kosten in verband met de uitgifte van eigen-vermogensinstrumenten dienen in het eigen vermogen te worden verwerkt. Kosten in verband met ontwikkeling website moeten onder omstandigheden worden geactiveerd. ³	1, 1.1; 10, 1.5 1, 1.2
Materiële vaste activa	Een consistente grondslagkeuze is verplicht per specifiek genoemde categorie materiële vaste activa.	2, 1.2

³ Indien ontwerp-Richtlijn 210.117 met bijlage 'Websitekosten' definitief wordt gemaakt, vervalt het verschil.

Onderwerp	IFRS strikter dan RJ voor de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	Hoofdstuk
Materiële vaste activa	Een individuele benadering van de herwaarderingsreserve is verplicht. Het is niet toegestaan bij de winstbepaling op basis van actuele waarde rekening te houden met een financieringscorrectie.	2, 1.3 2, 1.4
	De waardering van buiten gebruik gestelde materiële vaste activa tegen hogere opbrengstwaarde bij toepassing van de grondslag historische kostprijs is verboden.	2, 1.8
	Bij regelmatige vervanging van componenten van activa zijn de active-ring en afschrijving van onderhoudskosten verplicht.	2, 1.11
Materiële vaste activa; Voorzieningen	Reeds op het moment van investering dient een voorziening voor herstelkosten/opruimingskosten voor het volledige bedrag te worden opgenomen, gewaardeerd tegen contante waarde met gelijktijdige ophoging van de verkrijgingsprijs met hetzelfde bedrag.	2, 1.12; 11, 1.4
Deelnemingen	Bij het ontbreken van voldoende gegevens voor het bepalen van de netto-vermogenswaarde van een deelneming dient de netto-vermogenswaarde ingevolge IAS 27 zoveel mogelijk te worden benaderd.	3, 1.4
Overige financiële vaste activa; Vlottende activa: vorderingen; Vlottende activa: effecten; Schulden; Financiële instrumenten	Opname van financiële activa en passiva op de balans is verplicht indien men partij wordt bij een contract. ⁴	4a, 1.1; 7a, 1.1; 8a, 1.1; 14a, 1.1; 22a, 1.1
	Financiële activa en passiva worden van de balans gehaald indien de onderneming de beheersmacht over de contractuele rechten verliest of wanneer de onderneming van haar contractuele verplichtingen wordt ontheven. ⁴	4a, 1.2; 7a, 1.2; 8a, 1.2; 14a, 1.2; 22a, 1.2
Overige financiële vaste activa; Vlottende activa: effecten	Overige effecten (aandelen) dienen tegen reële waarde te worden gewaardeerd. ⁴	4a, 1.3; 8a, 1.4; 8a, 1.5
	Overige effecten (vastrentende beleggingen) dienen tegen amortisatiewaarde te worden gewaardeerd indien voldaan is aan het strikte 'held to maturity'-criterium, anders vindt waardering tegen reële waarde plaats. ⁴	4a, 1.4; 8a, 1.6
	Bij toepassing van IAS 39 mogen waardeverminderingen slechts in uitzonderingsbepalingen op portfoliobasis worden bepaald. ⁴	4a, 1.7 8a, 1.9

⁴ Indien ontwerp-Richtlijn 290a 'Financiële instrumenten, verwerking en waardering' definitief wordt gemaakt, vervalt dit verschil.

Onderwerp	IFRS strikter dan RJ voor de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	Hoofdstuk
Overige financiële vaste activa; Vlottende activa: effecten	Het is niet toegestaan rekening te houden met tijdelijke waardeverminderingen.	4a, 1.8
Eigen vermogen; Belastingen	De vorming van een belastinglatentie over de herwaarderingsreserve is verplicht.	10, 1.2; 13, 1.2
Eigen vermogen; Winst-en-verliesrekening	Incidentele c.q. uitzonderlijke posten moeten als resultaat worden verantwoord. ⁵	10, 1.1; 15a, 1.3
Winst-en-verliesrekening	Er gelden specifieke criteria voor de verantwoording van omzet en resultaat bij ruiltransacties van advertentiediensten. ⁶	15a, 1.1
	Het is slechts onder bepaalde voorwaarden toegestaan om opbrengsten uit bepaalde transacties in de juridische vorm van een lease onmiddellijk als bate te verantwoorden. ⁷	15a, 1.2
Voorzieningen	Ingevolge IAS 37 dienen voorzieningen tegen contante waarde te worden gewaardeerd.	11, 1.1
	Voorzieningen voor groot onderhoud zijn niet toegestaan.	11, 1.2
	Een reorganisatievoorziening mag slechts worden gevormd indien voor balansdatum een verplichting bestaat tot uitvoering.	11, 1.3
	Voorziening voor herstelkosten dient direct bij investering en activering in de verkrijgingsprijs te worden gevormd.	11, 1.4
	De vorming van een voorziening voor gedifferentieerde premies die zijn verschuldigd op grond van de Wet Pemba mag niet worden gevormd.	11, 1.5
Pensioenen	Alleen het gebruik van de <i>'projected unit credit'</i> -methode is toegestaan. ⁸	12a, 1.1
	Als disconteringsvoet dient de marktrente van obligaties te worden gehanteerd. ⁸	12a, 1.2
	Actuariële winsten en verliezen moeten worden verwerkt indien deze boven een bepaalde grens (corridor) komen. ⁸	12a, 1.3
	Rekening moet worden gehouden met alle tekorten en overschotten bij een ondernemingspensioenfonds. ⁸	12a, 1.4
Belastingen	De voorziening voor latente belastingen dient tegen nominale waarde te worden gewaardeerd.	13, 1.1

⁵ Indien ontwerp-Richtlijn 240 'Eigen vermogen' definitief wordt gemaakt vervalt dit verschil.

⁶ Indien ontwerp-Richtlijn 270.207a 'Winst en verliesrekening' definitief wordt gemaakt vervalt dit verschil.

⁷ Indien ontwerp-Richtlijn 292.2 'Leasing' definitief wordt gemaakt vervalt dit verschil.

⁸ Indien ontwerp-Richtlijn 271 'Personeelsbeloningen' definitief wordt gemaakt vervalt dit verschil.

Onderwerp	IFRS strikter dan RJ voor de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	Hoofdstuk
Consolidatie	Er is een consolidatieverbod indien sprake is van groepsmaatschappijen die slechts worden gehouden om in de nabije toekomst te worden vervreemd.	18, 1.2
	Consolidatie van ‘ <i>Special purpose entities</i> ’ is verplicht indien aan specifieke criteria is voldaan.	18, 1.4
	Potentiële stemrechten moeten worden meegenomen indien daardoor feitelijke zeggenschap kan worden uitgeoefend. ⁹	18, 1.5; 3, 1.1
	Er zijn geen consolidatievrijstellingen.	18, 1.6
	Vrijstelling van deelconsolidatie is slechts mogelijk indien (o.a.) alle minderheidsaandeelhouders instemmen.	18, 1.7
Fusies, overnames, goodwill	Voor reorganisatiekosten mag bij een overname slechts een voorziening worden getroffen indien het plan maximaal 3 maanden na de overname is uitgewerkt.	19, 1.1
Joint ventures	Alle joint ventures dienen op dezelfde wijze te worden verwerkt.	20, 1.2
Vreemde valuta	‘Bij de omrekening van ‘ <i>measurement currency</i> ’ naar ‘ <i>presentation currency</i> ’ moet ingevolge SIC 30 de balans tegen slotkoers en de winst-en-verliesrekening tegen gemiddelde koers worden omgerekend. ¹⁰	21, 1.1
	Bij het afstoten van een deelneming dient het cumulatieve omrekeningsverschil alsnog in de winst-en-verliesrekening te worden opgenomen.	21, 1.2
	Nadere specifieke criteria zijn opgenomen voor de definiëring van hyperinflatie.	21, 1.4
Financiële instrumenten	Derivaten dienen tegen reële waarde te worden gewaardeerd ¹¹ .	22a, 1.3
	Indien niet aan de strikte hedge-accountingcriteria wordt voldaan, dienen waardemutaties van derivaten in de winst-en-verliesrekening te worden verantwoord. ¹¹	22a, 1.4
	Specifieke regels voor hedge-accounting worden gegeven. ¹¹	22a, 1.5
Leasing	Er zijn specifieke ‘ <i>substance over form</i> ’ bepalingen voor leasing. ¹²	23, 1.1

⁹ Indien ontwerp-Richtlijn 214.203a ‘Financiële vaste activa’ definitief wordt gemaakt, vervalt dit verschil.

¹⁰ Indien ontwerp-Richtlijn 120.903d ‘Vreemde valuta’ definitief wordt gemaakt, vervalt dit verschil.

¹¹ Indien ontwerp-Richtlijn 290a ‘Financiële instrumenten, verwerking en waardering’ definitief wordt gemaakt, vervalt dit verschil.

¹² Indien ontwerp-Richtlijn 292.2 ‘Leasing’ definitief wordt gemaakt vervalt dit verschil.

Onderwerp	IFRS strikter dan RJ voor de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	Hoofdstuk
Tussentijdse berichten	Volgens de RJ hoeft niet meer informatie in tussentijdse berichten te worden verstrekt dan op grond van de RJ in jaarrekening of jaarverslag vereist. In het tussentijds bericht dient te worden vermeld dat voldaan is aan IFRS.	30, 1.1 30, 1.3
Banken	Bedragen die opzij worden gezet om algemene bankrisico's, waaronder kredietrisico's, op te vangen dienen afzonderlijk te worden vermeld onder het eigen vermogen als resultaatbestemming; elk positief bedrag door de vermindering van deze voorziening dient te worden verantwoord als een verhoging van de algemene reserve. Amortisatie van ruilresultaten is niet toegestaan.	32, 1.1 32, 1.2
Beleggingsinstellingen	Oprichtingskosten mogen niet worden geactiveerd.	33, 1.2
Pensioenfondsen	Beleggingen dienen tegen reële waarde te worden gewaardeerd. De pensioenverplichtingen dienen te worden berekend aan de hand van de 'opgebouwde rechten'-methode.	34, 1.1 34, 1.2

Conclusie

Concluderend kan worden gesteld dat sprake is van een groot aantal verschillen tussen de IFRS-standaarden en de Nederlandse wet- en regelgeving. Deze verschillen zullen op korte termijn toenemen als gevolg van het grote aantal nieuwe IFRS standaarden dat de IASB van plan is te aanvaarden. Daarna zal dit aantal dalen naar mate de RJ deze (wijzigingen van) standaarden incorporeert in zijn Richtlijnen.

Balans

1 Immateriële vaste activa (exclusief gekochte goodwill)

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Activering van emissiekosten en oprichtingskosten	Toegestaan	Niet toegestaan	IFRS strikter
1.2 Websitekosten	Geen eisen	Onder voorwaarden activering verplicht	IFRS strikter
1.3 Waarderingsgrondslagen	Verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs	Verkrijgingsprijs, vervaardigingsprijs, of (onder voorwaarden) actuele waarde	NL strikter
1.4 Afschrijvingsperiode voor kosten van onderzoek en ontwikkeling	Maximaal 5 jaar	Economische levensduur, waarbij deze de 20 jaar uitsluitend te boven mag gaan indien langere levensduur kan worden aangetoond, deze gerechtvaardigd is en in de toelichting wordt gemotiveerd; jaarlijkse 'impairment test' is dan verplicht	NL strikter
1.5 Wettelijke reserve	Voor geactiveerde emissiekosten, oprichtingskosten en kosten van onderzoek en ontwikkeling	IFRS laat zich niet uit over een wettelijke reserve	NL strikter
2 Presentatie			
2.1 Specificatie van de post	Voorgeschreven categorieën	Geen verplichte indeling	NL strikter
3 Toelichting			
3.1 Informatie per immaterieel actief	Informatieverschaffing per door artikel 2:365 lid 1 BW onderscheiden post	Informatieverschaffing over elk soort immaterieel actief	IFRS eist meer toelichting
3.2 Specifieke toelichting voor bepaalde immateriële activa	Geen eisen	Voor belangrijke immateriële activa en immateriële activa die door middel van overheidsbijdragen zijn verkregen, gelden specifieke toelichtingseisen	IFRS eist meer toelichting

Algemeen

In 1998 is IAS 38 met betrekking tot immateriële vaste activa gepubliceerd. IAS 38 is van toepassing op jaarrekeningen over boekjaren die aanvangen op of na 1 juli 1999. In de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving is Richtlijn 210 'Immateriële vaste activa' opgenomen, die van kracht is voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2001. De Richtlijn is voor het grootste deel gelijk aan IAS 38.

Uitgaven ten behoeve van immateriële vaste activa die voorafgaande aan eerste toepassing van de RJ-Richtlijn zijn geactiveerd en die niet voldoen aan de activeringscriteria dienen niet meer in de balans te worden opgenomen (RJ 210.602). Deze aanpassing dient overeenkomstig een stelselwijziging te worden verwerkt.

Uitgaven ten behoeve van immateriële vaste activa die voorafgaande aan eerste toepassing van de RJ-Richtlijn zijn verantwoord als kosten en die voldoen aan de activeringscriteria behoeven niet alsnog in de balans te worden opgenomen (RJ 210.603). Het is ook toegestaan de nieuwe Richtlijn retrospectief toe te passen op deze uitgaven en ze te activeren (rekening houdend met afschrijvingen en waardeverminderingen). IAS 38 staat dit niet toe (*table with transitional provisions, circumstance 3*).

1 Grondslagen

1.1 Activering van emissiekosten en oprichtingskosten

Kosten van oprichting en van uitgifte van aandelen behoren op zich niet tot de definitie van immateriële activa. Aangezien de wet echter activering als immaterieel actief toestaat, wordt in Richtlijn 210.103 slechts 'aanbevolen' deze kosten niet meer te activeren. Kosten van oprichting en van uitgifte van aandelen worden onder IAS 38 niet beschouwd als immaterieel vast actief (IAS 38.56). Het is derhalve onder IAS 38 niet mogelijk deze kosten te activeren. Kosten van uitgifte van eigen aandelen dienen ingevolge SIC 17 ten laste van het eigen vermogen te worden verwerkt. Volgens Richtlijn 240.113 verdient het de voorkeur kosten en kapitaalsbelasting verbonden aan de plaatsing van (eigen) aandelen ineens ten laste van het resultaat te brengen.

Ontwerp-Richtlijn 240.219 stelt dat emissiekosten die niet worden geactiveerd, onder aftrek van een eventueel belastingeffect direct ten laste van het agio dienen te worden gebracht.

1.2 Activering kosten website ontwikkeling

De huidige RJ-Richtlijnen bevatten geen specifieke bepalingen. SIC 32 geeft aan onder welke omstandigheden deze kosten moeten worden geactiveerd. In alle andere gevallen moeten deze rechtstreeks als last in de winst-en-verliesrekening worden verantwoord.

Ontwerp-Richtlijn 210.117 en de bijbehorende bijlage bevatten vergelijkbare bepalingen.

1.3 Waarderingsgrondslagen

Als grondslag voor waardering van immateriële vaste activa komt in aanmerking de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs (art. 2:384 lid 1 BW). Deze grondslag heeft ook de voorkeur van de IASB. Indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan, mogen immateriële vaste activa volgens IAS 38.64 ook worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Deze voorwaarden houden in dat deze waarde totstandkomt op een actieve markt en dat de boekwaarde regelmatig wordt getoetst aan deze reële waarde. Ingevolge artikel 2:384 lid 1 BW is de waardering van immateriële vaste activa tegen reële waarde niet toegestaan. Ook Richtlijn 210.304 schrijft waardering tegen historische kostprijs voor.

1.4 Afschrijvingsperiode voor kosten van onderzoek en ontwikkeling

IFRS en de RJ-Richtlijnen zijn identiek in de zin dat afschrijvingen plaatsvinden over de economische levensduur (RJ en IFRS).

Op grond van RJ 210.401 en IAS 38.79 geldt een weerlegbare veronderstelling (*'rebuttable presumption'*) dat de economische levensduur een periode van twintig jaren niet te boven gaat (RJ 210.406 en IAS 38.83).

In de (uitzonderlijke) gevallen waarin een langere levensduur dan twintig jaren aannemelijk kan worden gemaakt dient:

- afschrijving plaats te vinden over de economische levensduur;
- op zijn minst jaarlijks te worden vastgesteld (*'impairment test'*) wat de *'recoverable amount'* van het immateriële actief is, teneinde waardeverminderingen te identificeren;
- de motivering te worden vermeld waarmee de veronderstelling van een maximale economische levensduur van twintig jaren is weerlegd, alsmede de factoren die van invloed zijn op de vaststelling van de economische levensduur.

Echter, de wet (art. 2:386 lid 3 BW) bepaalt dat de afschrijvingstermijn van geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling maximaal vijf jaar mag bedragen. Opgemerkt wordt dat een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer in behandeling is waarin het maximum van vijf jaar geschrapt wordt.

1.5 Wettelijke reserve

Wanneer emissiekosten, oprichtingskosten of kosten van (onderzoek en) ontwikkeling worden geactiveerd, dient een wettelijke reserve te worden aangehouden onder de Nederlandse regels (art. 2:365 lid 2 BW). De IASB staat activering van emissiekosten en oprichtingskosten niet toe; over de vorming van een wettelijke reserve voor geactiveerde kosten van ontwikkeling laat de IASB zich niet uit.

2 Presentatie

2.1 Specificatie van de post

Artikel 2:365 BW bepaalt dat onder de immateriële vaste activa afzonderlijk worden opgenomen:

- kosten die verband houden met de oprichting en de uitgifte van aandelen;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling;
- kosten van verwerving ter zake van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom;
- kosten van goodwill die van derden is verkregen;
- vooruitbetalingen op immateriële vaste activa.

RJ 210.105 en IAS 38.108 geven een aantal voorbeelden van afzonderlijke categorieën immateriële vaste activa die kunnen worden onderscheiden, maar schrijven geen verplichte indeling voor.

3 Toelichting

3.1 Informatie per immaterieel actief

Ingevolge artikel 2:365 lid 2 BW dient informatie te worden gegeven omtrent elk van de in artikel 2:365 lid 1 BW genoemde posten. Het gaat dan om de volgende posten:

- kosten die verband houden met de oprichting en de uitgifte van aandelen;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling;
- kosten van verwerving ter zake van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom;
- kosten van goodwill die van derden is verkregen;
- vooruitbetalingen op immateriële vaste activa.

Blijkens IAS 38 moet informatie worden verschaft over ‘*each class of intangible assets*’. Als voorbeeld worden genoemd (IAS 38.108):

- merkrechten;
- uitgaverechten;
- computersoftware;
- licenties en franchises;
- copyrights, patenten, octrooien en overige rechten van intellectuele eigendom;
- recepturen, formules, modellen, ontwerpen, prototypen;
- immateriële activa in ontwikkeling.

Uit bovenstaande voorbeelden blijkt dat de informatieverzorging onder IAS 38 gedetailleerder kan zijn dan in Nederland.

3.2 *Specifieke toelichting voor bepaalde immateriële activa*

Voor belangrijke immateriële activa dienen ingevolge IAS 38 een beschrijving, de boekwaarde en de resterende afschrijvingsperiode per immaterieel vast actief te worden gegeven (IAS 38.111). Voor immateriële activa die door middel van overheidsbijdragen zijn verkregen en die bij eerste waardering tegen *'fair value'* zijn gewaardeerd dienen de *'fair value'*, de boekwaarden en de wijze van waardering te worden vermeld (IAS 38.111). In de Nederlandse regelgeving zijn dergelijke eisen niet opgenomen.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 210 Immateriële vaste activa (2000)
- IAS 38 Intangible Assets (1998)
- SIC 17 Equity – Costs of an Equity Transaction (1999)
- SIC 32 Intangible Assets – Website Costs (2001)

2 Materiële vaste activa

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Invulling actuele waarde	Vervangingswaarde, bedrijfs-waarde of opbrengstwaarde	Reële waarde	Strijdig
1.2 Consistentie keuze waarderingsgrondslag	Een consistente grondslagkeuze voor activa die naar aard en gebruik gelijksoortig zijn	Een consistente grondslagkeuze per specifiek genoemde categorie materiële vaste activa	IFRS strikter
1.3 Herwaarderingsreserve	Individuele benadering per post	Individuele benadering per actief	IFRS strikter
1.4 Herwaarderingsreserve en financieringscorrectie	Financieringscorrectie toegestaan	Financieringscorrectie niet toegestaan	IFRS strikter
1.5 Waardering buiten gebruik gestelde activa bij grondslag historische kostprijs	Herwaardering naar hogere opbrengstwaarde toegestaan	Waardering tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde, waardering tegen hogere opbrengstwaarde is niet toegestaan	IFRS strikter
1.6 Onroerend goed als belegging	Bij waardering tegen reële waarde, vormen van herwaarderingsreserve verplicht	Geen herwaarderingsreserve	NL strikter
1.7 Kosten van groot onderhoud	Opbouw voorziening groot onderhoud of activering en afschrijving bij toepassing van de componentenbenadering	Activering en afschrijving verplicht bij toepassing componentenbenadering	IFRS strikter
1.8 Verwerken herstelkosten/opruimingskosten	Voorziening en tegelijkertijd verhoging verkrijgingsprijs of geleidelijke opbouw	Voorziening en tegelijkertijd een verhoging van de verkrijgingsprijs	IFRS strikter
2 Presentatie			
2.1 Classificatie van materiële vaste activa	Voorgeschreven indeling	Geen voorgeschreven indeling	NL strikter

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
3 Toelichting			
3.1 Toelichting bij toepassing actuele waarde	Geen specifieke regels	<ul style="list-style-type: none"> Datum waarop laatste herwaardering heeft plaatsgevonden Inschakeling van onafhankelijk taxateur Aard van gehanteerde indices 	IFRS eist meer toelichting
3.2 Vermelding verwachte opbrengstwaarde buiten gebruik gestelde activa	Verplicht	Niet verplicht	NL strikter
3.3 Overige toelichting	Geen specifieke eisen	Specifieke toelichting bij elke post van de materiële vaste activa	IFRS eist meer toelichting

Algemeen

In artikel 2:384 lid 1 BW is bepaald dat materiële vaste activa gewaardeerd mogen worden tegen de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs dan wel de actuele waarde. IAS 16 heeft als voorkeur waardering tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs (IAS 16.28), echter herwaardering van materiële vaste activa is toegestaan (IAS 16.29).

1 Grondslagen

1.1 Invulling actuele waarde

In het Besluit waardering activa worden vervangingswaarde, bedrijfswaarde of opbrengstwaarde als mogelijke invulling van de actuele waarde genoemd. De omstandigheden bepalen welke vorm van actuele waarde van toepassing is.

In IAS 16 wordt als invulling van de actuele waarde de *'fair value'* (reële waarde) genoemd (IAS 16.29). Onder *'fair value'* wordt dan bij terreinen en gebouwen de marktwaarde verstaan (IAS 16.30). Bij machines en installaties wordt onder *'fair value'* in beginsel ook de marktwaarde verstaan, tenzij er geen sprake is van een marktwaarde vanwege de specifieke aard van de machines en installaties en omdat geen sprake is van een regelmatige verkoop. In dat laatste geval zal waardering plaatsvinden tegen de af te schrijven vervangingswaarde (IAS 16.31).

1.2 Consistentie keuze waarderingsgrondslag

Bij toepassing van actuele waarde worden op- en afwaarderingen gemuteerd in de herwaarderingsreserve (RJ 212.208, IAS 16.37). IAS 16 bepaalt verder, dat wanneer een materieel vast actief wordt geherwaardeerd, de gehele categorie vaste activa waartoe het actief behoort moet worden geherwaardeerd (IAS 16.34). IAS 16 geeft de volgende voorbeelden van categorieën vaste activa: terreinen, terreinen en gebouwen, machines, schepen, vliegtuigen, auto's, meubilair en kantoorinventaris (IAS 16.35). De Richtlijnen (RJ 140.109) stellen dat activa die naar aard en gebruik gelijksoortig zijn, dienen te worden gewaardeerd op dezelfde grondslag. Dit lijkt ruimte te bieden om binnen de categorieën die de IASB noemt een nader onderscheid te maken.

1.3 Herwaarderingsreserve

IAS 16 schrijft uitdrukkelijk een individuele benadering van de herwaarderingsreserve per actief voor (IAS 16.38), dat wil zeggen voor elk actief een afzonderlijke herwaarderingsreserve. Ingevolge de Nederlandse wet- en regelgeving is een individuele benadering per post toegestaan.

1.4 Herwaarderingsreserve en financieringscorrectie

De Richtlijnen staan toe dat indien de winstbepaling plaatsvindt op basis van actuele waarde, waarbij rekening wordt gehouden met de financieringsverhouding van de rechtspersoon, tot het resultaat wordt gerekend het gerealiseerde gedeelte van de waardemutaties uit herwaardering die worden geacht te zijn gefinancierd met vreemd vermogen (RJ 240.223, 225). IAS 16 kent een dergelijke financieringscorrectie niet.

1.5 Waardering buiten gebruik gestelde activa bij grondslag historische kostprijs

Buiten gebruik gestelde materiële vaste activa die niet worden vervangen mogen volgens de Richtlijnen worden geherwaardeerd naar een hogere opbrengstwaarde, waarbij het verschil wordt opgenomen in de herwaarderingsreserve (RJ 212.227). Bij realisatie van de waardestijging dient de reserve vrij te vallen ten gunste van het resultaat. IAS 16.59 stelt waardering tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde verplicht en verbiedt derhalve waardering tegen een hogere opbrengstwaarde.

1.6 Onroerend goed als belegging

Richtlijn 213 'Vastgoedbeleggingen' stemt praktisch geheel overeen met IAS 40. Alleen geeft de RJ aan dat bij toepassing van de reële waarde, naast de verantwoording van waardewijzigingen in de winst-en-verliesrekening, ook een herwaarderingsreserve dient te worden gevormd, ten laste

van de winstbestemming of de overige reserves, voor het verschil tussen de boekwaarde voor en na de herwaardering (RJ 213.504). In IAS 40 ontbreekt een overeenkomstige bepaling.

1.7 Kosten van groot onderhoud

Richtlijnen 212.233-236 bepalen dat de kosten van groot onderhoud op twee manieren kunnen worden verwerkt:

- a De kosten worden geactiveerd en afgeschreven. Dit is uitsluitend toegestaan indien (onder meer) het bedrag met betrekking tot groot onderhoud is geïdentificeerd als een afzonderlijk samenstellend deel van het actief, dit deel reeds is afgeschreven en de uitgaven op betrouwbare wijze kunnen worden geschat. In andere gevallen worden de kosten verantwoord in de winst-en-verliesrekening van het boekjaar waarin het groot onderhoud plaatsvindt.
- b Er wordt een voorziening opgebouwd voor de kosten van groot onderhoud gedurende de periode tot aan het eerstvolgende groot onderhoud.

SIC 23 staat uitsluitend methode a toe.

1.8 Verwerken herstelkosten/opruimingskosten

Voor een materieel vast actief kan sprake zijn van noodzakelijke herstelkosten/opruimingskosten na afloop van de gebruiksduur van het actief. De verwerking van de herstelkosten hangt af van de vraag of de verplichting tot herstel het gevolg is van het neerzetten van het actief of van het uitoefenen van de activiteiten met/op het actief.

In het eerste geval kan verwerking in de jaarrekening als volgt plaatsvinden (RJ 252.217):

- a gedurende de verwachte gebruiksduur van het actief een voorziening opbouwen, met jaarlijkse dotatie conform de afschrijvingsmethode ten laste van de winst-en-verliesrekening;
- b op het moment dat het actief wordt neergezet een voorziening treffen voor de contante waarde van het verwachte bedrag, dit bedrag tevens verwerken als verkrijgingsprijs van het actief.

Onder IAS 37, zie met name Appendix C, Example 3, is voor het eerste geval methode b verplicht.

In het tweede geval vindt verwerking in de jaarrekening plaats door een voorziening te treffen naarmate de activiteiten plaatsvinden (RJ 252.218 en IAS 37, Appendix C, Example 3).

2 Presentatie

2.1 *Classificatie van materiële vaste activa*

In artikel 2:366 lid 1 BW is bepaald welke materiële vaste activa afzonderlijk dienen te worden opgenomen. Het betreft bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa en niet aan het productieproces dienstbare materiële vaste activa. IAS 16 verwijst naar terreinen, gebouwen en machines (*'property, plant and equipment'*), maar stelt geen indeling verplicht.

3 Toelichting

3.1 *Toelichting bij toepassing actuele waarde*

Indien de actuele waarde wordt toegepast, dient ingevolge IAS 16.64 in de toelichting de volgende extra informatie ten opzichte van de Richtlijnen te worden opgenomen:

- de datum waarop de laatste herwaardering heeft plaatsgevonden;
- de inschakeling van een onafhankelijk taxateur;
- de aard van de gehanteerde indices.

3.2 *Vermelding verwachte opbrengstwaarde buiten gebruik gestelde activa*

Volgens Richtlijn 212.227 mogen buiten gebruik gestelde activa die niet worden vervangen worden geherwaardeerd naar de hogere verwachte opbrengstwaarde. Volgens IAS 16 is dit niet toegestaan (zie par. 1.7). Richtlijn 212.227 bepaalt voorts dat indien geen herwaardering naar de hogere verwachte opbrengstwaarde plaatsvindt, het verschil tussen de boekwaarde en de verwachte opbrengstwaarde moet worden vermeld in de toelichting.

3.3 *Overige toelichting*

Ingevolge IAS 16.60/61 dient onder andere de volgende informatie in de toelichting te worden verstrekt voor iedere categorie materiële vaste activa:

- de grondslag voor verwerking van herstellkosten;
- het bedrag van uitgaven voor materiële vaste activa in uitvoering;
- het bedrag aan investeringsverplichtingen inzake materiële vaste activa.

De Nederlandse wet- en regelgeving stellen deze eis niet.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 120 Prijsgrondslagen (aangepast 2002)
- Richtlijn 140 Stelselwijzigingen (2002)
- Richtlijn 145 Schattingswijzigingen (2002)
- Richtlijn 212 Materiële vaste activa (aangepast 2002)
- Richtlijn 213 Vastgoedbeleggingen (2002)
- Richtlijn 240 Eigen vermogen (aangepast 2001)
- Ontwerp-Richtlijn 240 Eigen vermogen (2002)
- Richtlijn 252 Voorzieningen (aangepast 2001)
- IAS 16 Property, Plant and Equipment (revised 1998)
- IAS 23 Borrowing Costs (revised 1993)
- IAS 40 Investment Property (2000)
- SIC 2 Consistency – Capitalisation of Borrowing Costs (1997)
- SIC 14 Property, Plant and Equipment – Compensation for the Impairment or Loss of Items (1998)
- SIC 23 Property, Plant and Equipment – Major Inspection or Overhaul Costs (2000)

3 Deelnemingen (exclusief joint ventures)

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Potentiële stemrechten	Geen specifieke regelgeving	In overwegingen betrekken of er sprake is van feitelijke invloed van betekenis	IFRS strikter*
1.2 Waardering in enkelvoudige jaarrekening van deelnemingen in geconsolideerde groepsmaatschappijen	Waardering tegen netto-vermogenswaarde; bij gegronde redenen tegen kostprijs of actuele waarde	Waardering volgens de 'equity method', kostprijs of reële waarde	NL strikter
1.3 Waardering van deelnemingen in groepsmaatschappijen die niet worden geconsolideerd	Waardering tegen netto-vermogenswaarde; bij gegronde redenen tegen kostprijs of actuele waarde in enkelvoudige jaarrekening	In geconsolideerde jaarrekening tegen reële waarde; in enkelvoudige jaarrekening volgens de 'equity method', kostprijs of reële waarde	Strijdig (geconsolideerde jaarrekening)/ NL strikter (enkelvoudige jaarrekening)
1.4 Waardering deelnemingen waarop invloed van betekenis bestaat op zakelijk of financieel beleid	In de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening waardering tegen netto-vermogenswaarde; bij gegronde redenen waardering tegen kostprijs of actuele waarde in enkelvoudige jaarrekening	In de geconsolideerde jaarrekening volgens de 'equity method'; in de enkelvoudige jaarrekening waardering volgens de 'equity method', kostprijs of reële waarde	NL strikter
1.5 Waardering deelnemingen bij ontbreken voldoende gegevens voor bepaling netto-vermogenswaarde	Tegen zichtbaar eigen vermogen	Zoveel mogelijk 'equity method' benaderen	IFRS strikter

* Verschil verdwijnt bij aanvaarding ontwerp-Richtlijn.

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1.6 Waardering van deelnemingen waarop invloed van betekenis bestaat op zakelijk en financieel beleid, indien er sprake is van transferproblemen of deze deelnemingen worden gehouden om te worden verkocht	In de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening waardering tegen netto-vermogenswaarde (of bij het ontbreken van voldoende gegevens tegen een andere vorm van de vermogensmutatiemethode); bij gegronde redenen waardering tegen kostprijs of actuele waarde in enkelvoudige jaarrekening	Waardering in de geconsolideerde jaarrekening tegen reële waarde; geen specifieke bepalingen voor waardering in de enkelvoudige jaarrekening	Strijdig (geconsolideerde jaarrekening): NL strikter (enkelvoudige jaarrekening)
2 Presentatie			
2.1 Mutatie-overzicht financiële vaste activa	Verplicht op te nemen	Geen verplichting	NL strikter
2.2 Deelneming/goodwill	Presentatie goodwill als afzonderlijke post binnen de immateriële vaste activa	Presentatie goodwill binnen de post deelnemingen	Strijdig
3 Toelichting			
3.1 Vermelden aandeel in buitengewone posten	Geen verplichting	In toelichting aandeel in buitengewone posten van deelneming en nagekomen baten en lasten vermelden	IFRS eist meer toelichting

Algemeen

In IAS 27.6 wordt een groep gedefinieerd als een ‘parent’ en al zijn ‘subsidiaries’. Een ‘subsidiary’ wordt gedefinieerd als een maatschappij die wordt beheerst door een andere maatschappij (de ‘parent’). In de Nederlandse wet wordt behalve het zeggenschaps criterium (organisatorische verbondenheid) als kenmerk van een groep het vormen van een economische eenheid genoemd. Dit extra criterium zal in de praktijk niet tot verschillen tussen IFRS en Nederlandse regels leiden. ‘Subsidiary’ is hier daarom vertaald met groepsmaatschappij.

Een ‘associate’ wordt in IAS 28.3 gedefinieerd als een maatschappij waarop de deelnemende rechtspersoon invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan uitoefenen en is hier vertaald met deelneming.

1 Grondslagen

1.1 *Potentiële stemrechten*

Volgens SIC 33 moet bij het beoordelen of sprake is van ‘*significant influence*’ mede worden gekeken naar de zeggenschap die kan voortvloeien uit het feit dat een partij de mogelijkheid heeft stemrechten te verwerven. Het betekent uiteraard niet dat potentiële stemrechten te allen tijde moeten worden meegeteld bij het beoordelen van de vraag of een partij invloed van betekenis heeft. Het is slechts van belang indien een partij zich laat leiden door de partij die de potentiële stemrechten heeft. De huidige Richtlijnen bevatten een dergelijke specifieke bepaling niet. Echter, in veel gevallen zal de partij die feitelijk de invloed van betekenis uitoefent moeten waarden volgens de vermogensmutatiemethode, ook al vloeit dit niet voort uit feitelijk stemrechtbezit maar uit potentieel stemrecht bezit. In Richtlijn 214 is alinea 203a opgenomen met de status van ontwerp-Richtlijn waarin de bepalingen van SIC 33 zijn overgenomen.

Bij de toepassing van de vermogensmutatiemethode zelf (zoals het bepalen van het aandeel in het resultaat) mag overigens geen rekening worden gehouden met potentiële stemrechten. Daarbij moet worden uitgegaan van het aandeel in het kapitaal van de deelneming.

1.2 *Waardering in enkelvoudige jaarrekening van deelnemingen in geconsolideerde groepsmaatschappijen*

Belangen die worden geconsolideerd worden in de enkelvoudige jaarrekening overeenkomstig Nederlandse grondslagen gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde. Bij gegronde redenen, zoals de toepassing van artikel 2:408 BW, is waardering tegen kostprijs of actuele waarde toegestaan. IAS 27 geeft de keuze tussen ‘equity method’, kostprijs of reële waarde (IAS 27.29). Waardering volgens de ‘equity method’ is feitelijk een samenvoeging van de netto-vermogenswaarde en de nog niet afgeschreven goodwill. Bij de ‘equity method’ wordt als startwaarde voor de vermogensmutatiemethode niet, zoals in Nederland, de netto-vermogenswaarde genomen maar de kostprijs. In Nederland wordt de goodwill afzonderlijk getoond en afgeschreven. Onder IFRS wordt de in de waardering van de deelnemingen begrepen goodwill eveneens afgeschreven binnen de post deelnemingen.

1.3 *Waardering van deelnemingen in groepsmaatschappijen die niet worden geconsolideerd*

Op dit punt bestaat in Nederland geen verschil met geconsolideerde deelnemingen (zie par. 1.2); in de enkelvoudige en de geconsolideerde jaarrekening dienen de deelnemingen tegen netto-vermogenswaarde te worden gewaardeerd.

IAS 27.13 verbiedt consolidatie van groepsmaatschappijen indien de ‘*control*’ slechts tijdelijk bestaat omdat de groepsmaatschappij is aangekocht met het uitdrukkelijke doel om deze in de nabije toekomst weer te verkopen, en indien de groepsmaatschappij opereert onder ernstige

langetermijnrestricties waardoor geen middelen naar de moedermaatschappij kunnen worden getransfereerd. In dat geval is in de geconsolideerde jaarrekening waardering van de deelneming vereist tegen reële waarde (IAS 27.13, met een verwijzing naar IAS 39) en bestaat voor de enkelvoudige jaarrekening een keuze tussen 'equity method', kostprijs of reële waarde (IAS 27.30).

1.4 Waardering deelnemingen waarop invloed van betekenis bestaat op zakelijk en financieel beleid

Deelnemingen waarop invloed van betekenis wordt uitgeoefend worden overeenkomstig artikel 2:389 BW tegen netto-vermogenswaarde gewaardeerd in zowel de geconsolideerde als de enkelvoudige jaarrekening. Bij het ontbreken van voldoende gegevens om de netto-vermogenswaarde te kunnen vaststellen, is een andere vorm van de vermogensmutatiemethode voorgeschreven. Bij gegronde redenen zoals de toepassing van artikel 2:408 BW, is in de enkelvoudige jaarrekening waardering tegen kostprijs of actuele waarde toegestaan.

IAS 28 maakt een onderscheid tussen waardering van deelnemingen in de geconsolideerde jaarrekening en waardering van deelnemingen in de enkelvoudige jaarrekening. In de geconsolideerde jaarrekening moet een deelneming waarop invloed van betekenis wordt uitgeoefend volgens de 'equity method' worden gewaardeerd (IAS 28.8). In de enkelvoudige jaarrekening dienen deelnemingen te worden gewaardeerd volgens de 'equity method' of tegen kostprijs of reële waarde (IAS 28.14).

1.5 Waardering deelnemingen bij ontbreken voldoende gegevens voor bepaling netto-vermogenswaarde

Indien het praktisch niet mogelijk is om geheel of gedeeltelijk de aanpassing naar de grondslagen van de deelnemende rechtspersoon te maken, dan laat RJ 214 toe om de methode op basis van zichtbaar eigen vermogen toe te passen. IAS 28 staat dit niet toe en vereist dat de 'equity method' zoveel mogelijk wordt benaderd.

1.6 Waardering deelnemingen waarop invloed van betekenis bestaat op zakelijk en financieel beleid, indien er sprake is van transferproblemen of deze deelnemingen worden gehouden om te worden verkocht

Op dit punt bestaat in Nederland geen verschil met de deelnemingen waaromtrent zich geen transferproblemen voordoen of die niet worden gehouden om te worden verkocht (zie par. 1.4). Wel dient de deelnemende rechtspersoon een voorziening op te nemen indien ernstige twijfel ontstaat aan de mogelijkheden tot toekomstige uitkeringen van de ingehouden winsten en vrije reserves van de deelneming (RJ 214.230).

Bij IFRS zijn er wel verschillen. Indien de deelneming uitsluitend is verworven ten behoeve van doorverkoop in de nabije toekomst aan derden, dient waardering in de geconsolideerde

jaarrekening plaats te vinden tegen reële waarde (IAS 28.8). Er is dan sprake van een financieel vast actief *'held for trading'* (IAS 39.10). Waardering tegen reële waarde geldt ook voor de situatie waarin er sprake is van transferproblemen (IAS 28.8). IAS 28 doet geen uitspraak over de waardering in de enkelvoudige jaarrekening.

2 Presentatie

2.1 Mutatie-overzicht financiële vaste activa

De Nederlandse wet- en regelgeving stellen een mutatie-overzicht van elke post van de financiële vaste activa verplicht (art. 2:368 lid 2 BW). IFRS bevat hieromtrent geen voorschriften.

2.2 Deelneming/goodwill

Ingevolge IAS 28 maakt bij de eerste waardering van de deelneming tegen de 'equity method' de goodwill deel uit van de post deelnemingen (en blijft daar ook deel van uitmaken). Binnen de post deelnemingen wordt vervolgens stelselmatig op de goodwill afgeschreven. Ingevolge Nederlandse regelgeving wordt de goodwill afzonderlijk gepresenteerd onder de immateriële vaste activa.

3 Toelichting

3.1 Vermelden aandeel in buitengewone posten

IAS 28.28 eist de afzonderlijke vermelding in de toelichting van het aandeel van de deelnemende rechtspersoon in buitengewone posten en het aandeel in posten die op eerdere jaren betrekking hebben. De Nederlandse wet- en regelgeving stelt dergelijke eisen niet.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 214 Financiële vaste activa (aangepast 2001)
- IAS 27 Consolidated Financial Statements and Accounting for Investments in subsidiaries (revised 2000)
- IAS 28 Accounting for Investments in Associates (revised 2000)
- IAS 39 Financial Instruments – Recognition and Measurement (revised 2000)
- SIC 3 Elimination of Unrealised Profits and Losses on Transactions with Associates (1997)
- SIC 20 Equity Accounting Method – Recognition of Losses (1999)
- SIC 33 Consolidation and Equity Method – Potential Voting Rights and Allocation of Ownership Interests (2001)

4a Overige financiële vaste activa [huidige Richtlijn]

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Opname op de balans (' <i>recognition</i> ')	Geen specifieke regels	Indien men partij wordt bij een contract	IFRS strikter
1.2 Verwijdering van de balans (' <i>derecognition</i> ')	Bij overdracht van economische voordelen en risico's aan derden (<i>ontwerp-Richtlijn</i>)	Wanneer de onderneming de beheersingsmacht over de contractuele rechten verliest of wanneer de onderneming van haar contractuele verplichtingen wordt ontheven (en specifieke regels in verschillende situaties)	IFRS strikter
1.3 Waardering overige effecten (aandelen)	Tegen kostprijs (of lagere marktwaarde) dan wel tegen reële waarde	Tegen reële waarde	IFRS strikter
1.4 Waardering overige effecten (vastrentende beleggingen)	Tegen aflossings-/amortisatiewaarde of tegen reële waarde	Tegen amortisatiewaarde indien voldaan aan strikt ' <i>held to maturity</i> '-criterium of als ' <i>originated by the enterprise</i> '; anders tegen reële waarde	IFRS strikter
1.5 Verwerking waardeverschillen bij waardering overige effecten tegen actuele waarde/reële waarde	Via de herwaarderingsreserve, eventueel bij realisatie in de winst-en-verliesrekening	In de winst-en-verliesrekening of eerst in het eigen vermogen en bij realisatie in de winst-en-verliesrekening	NL strikter
1.6 Waardering vorderingen die worden aangehouden voor handelsdoeleinden	Nominale waarde of lagere reële waarde	Reële waarde: wijzigingen in de reële waarde in het resultaat	Strijdig

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1.7 Waardeverminderingen effecten	Waardeverminderingen mogen op portefeuillebasis worden bepaald	Waardeverminderingen van effecten ‘held to maturity’ mogen op portefeuillebasis worden bepaald. Waardeverminderingen van effecten ‘available for sale’ moeten individueel worden bepaald	IFRS strikter
1.8 Tijdelijke waardeverminderingen	Rekening mag worden gehouden met op balansdatum opgetreden waardevermindering	Specifieke regeling (zonder begrip ‘duurzaamheid’)	IFRS strikter
2 Presentatie			
2.1 Rubricering effecten onder financiële vaste en onder vlottende activa	Op basis van al dan niet bestemd zijn om de werkzaamheid van de rechtspersoon duurzaam te dienen	Definiëring van een vlottend actief in IAS 1.57 (met name ‘looptijd’-afhankelijk)	IFRS strikter
3 Toelichting			
3.1 Informatie over waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	Geen specifieke eisen	Specifieke toelichtingseisen (zie tekst)	IFRS eist meer toelichting
3.2 Informatie omtrent kapitaalbelangen	Eigen vermogen en resultaat indien waardering tegen kostprijs of actuele waarde moeten worden vermeld	Vermelding is niet nodig	NL eist meer toelichting
3.3 Mutatie-overzicht financiële vaste activa	Verplicht op te nemen	Geen verplichting	NL eist meer toelichting

Algemeen

In de jaareditie 2001 van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving is ontwerp-Richtlijn 290a ‘Financiële instrumenten: verwerking en waardering’ opgenomen. De ontwerp-Richtlijn is gelijk aan IAS 39. De voorstellen van de IASB tot verbetering van IAS 39 zijn op een zodanig tijdstip (juni 2002) verschenen dat het niet mogelijk was om deze op te nemen in een aangepaste ontwerp-Richtlijn. Derhalve heeft de RJ besloten de ontwerp-Richtlijn nog niet te wijzigen.

Omdat de huidige Richtlijn met betrekking tot overige financiële activa op dit moment nog van toepassing is, worden in dit hoofdstuk (in 4a) eerst de verschillen tussen IAS 39 en de huidige Richtlijn behandeld en daarna (in 4b) de verschillen tussen IAS 39 en de ontwerp-Richtlijn.

Onder het hoofdje ‘overige financiële vaste activa’ zijn begrepen (art. 2:367 BW):

- vorderingen op groepsmaatschappijen;
- vorderingen op andere rechtspersonen en vennootschappen die een deelneming hebben in de rechtspersoon of waarin de rechtspersoon een deelneming heeft;
- overige effecten;
- overige vorderingen.

Artikel 2:370 BW bepaalt welke informatie in de toelichting op de vorderingen dient te worden opgenomen. Daarnaast dient op grond van Richtlijn 290 met betrekking tot financiële instrumenten informatie in de toelichting omtrent vlottende vorderingen te worden opgenomen. Aangezien in Richtlijn 290 de tekst van IAS 32 met betrekking tot de in de toelichting op de balans en winst-en-verliesrekening op te nemen informatie over financiële instrumenten vrijwel geheel is overgenomen, wordt in het kader van deze publicatie deze informatieverschaffing niet uitgewerkt.

Voor de situatie bij banken wordt verwezen naar hoofdstuk 32.

1 Grondslagen

1.1 Opname op de balans ('recognition')

De Richtlijnen bevatten geen specifieke bepalingen voor de activering/passivering van financiële instrumenten. Richtlijn 130 ‘Criteria opname en vermelding’ bevat algemene bepalingen voor het verwerken van activa en posten van het vreemd vermogen.

IAS 39 bevat specifieke bepalingen voor de vraag wanneer een financieel instrument moet worden geactiveerd dan wel gepassiveerd. Paragraaf 27 bepaalt dat een onderneming een financieel instrument op de balans opneemt zodra zij partij wordt in de contractuele bepalingen van het financiële instrument. Dit geldt zowel voor primaire financiële instrumenten als voor derivaten. Wel kan het bij derivaten voorkomen dat zij moeten worden geactiveerd/gepassiveerd, maar dat de waarde nihil is, zodat bij eerste opname in de balans per saldo niets verschijnt. Ter illustratie kan daarbij worden gedacht aan een valutatermijntransactie waarbij bij sluiting de prestatie en tegenprestatie een gelijke reële waarde hebben. De reële waarde van het instrument is daarmee nihil en er wordt dus per saldo niets geactiveerd/gepassiveerd.

Inzake specifieke soorten transacties in de juridische vorm van een lease gelden bijzondere recognitioncriteria ingevolge SIC 27 (zie verder hoofdstuk 23 ‘Leasing’).

1.2 Verwijdering van de balans ('derecognition')

In de Richtlijnen zijn geen specifieke bepalingen opgenomen omtrent 'derecognition' van overige financiële vaste activa. In de Richtlijnen is in *ontwerp-alinea* 130.110 wel een algemene bepaling opgenomen omtrent de 'derecognition' van activa en passiva. Een actief of een post van het vreemd vermogen dient niet langer in de balans te worden opgenomen, indien de transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de post van het vreemd vermogen aan een derde zijn overgedragen. In afwachting van ontwikkelingen met betrekking tot de implementatie van IAS 39 blijft deze alinea voorlopig de status van 'ontwerp' houden.

IAS 39 gaat zeer gedetailleerd op de 'derecognition' van activa en passiva in. Ten aanzien van financiële activa geldt dat deze alleen dan van de balans worden gehaald, indien de onderneming de beheersingsmacht verliest over de contractuele rechten met betrekking tot het actief. Dit is het geval indien de onderneming de rechten op de voordelen zoals gespecificeerd in het contract realiseert, indien de betreffende rechten expireren of indien de onderneming afstand doet van deze rechten (par. 35). Ten aanzien van financiële passiva geldt (par. 57) dat deze van de balans af gaan wanneer de verplichting verdwijnt, met andere woorden, wanneer de onderneming van de in het contract genoemde verplichtingen wordt ontheven of wanneer de verplichtingen worden 'gecanceled' of wanneer deze expireren. Het kan daarbij niet alleen gaan om het kwijtschelden van een schuld of het aflossen van een lening, maar ook om het overdragen van een lening, mits daarbij geen garantie, terugkoopverplichting of terugkooprecht anders dan tegen de dan geldende marktwaarde wordt overeengekomen.

Voorts kent IAS 39 zeer specifieke regels voor allerlei verschillende situaties (IAS 39.47-65).

1.3 Waardering overige effecten (aandelen)

Overige effecten (aandelen) worden gewaardeerd tegen de kostprijs (of lagere marktwaarde) dan wel tegen actuele waarde. Ingevolge IAS 39.69 en 70 dienen overige effecten (aandelen) tegen reële waarde te worden gewaardeerd, met uitzondering van aandelen waarvan de reële waarde niet betrouwbaar kan worden vastgesteld.

1.4 Waardering overige effecten (vastrentende beleggingen)

Vastrentende beleggingen (obligaties) worden in Nederland veelal gewaardeerd tegen aflossingswaarde, waarbij het verschil tussen de verkrijgingsprijs en de aflossingswaarde (agio/disagio) wordt verdeeld over de resterende looptijd van de obligaties (RJ 214.407). Indien het agio/disagio op annuïtaire wijze wordt verdeeld, vindt per saldo waardering tegen amortisatiewaarde plaats. Agio/disagio mag ook lineair worden toegerekend. Ook is waardering tegen actuele waarde toegestaan.

Ingevolge IAS 39.73 worden '*loans and receivables originated by the enterprise and not held for trading*' alsmede overige vastrentende beleggingen die tot aan het einde van de looptijd zullen worden aangehouden ('held to maturity') gewaardeerd tegen amortisatiewaarde. Een

onderneming kan een belegging alleen als ‘held to maturity’ aanmerken als aan stringente voorwaarden is voldaan onder andere als de positieve intentie (IAS 39.79 en 83) en de mogelijkheid bestaan de belegging tot aan het einde van de looptijd aan te houden (IAS 39.87). Indien geen sprake is van ‘held to maturity’-belegging of zelfgegenereerde vastrentende beleggingen dient waardering tegen reële waarde te geschieden (IAS 39.69).

1.5 Verwerking waardeverschillen bij waardering overige effecten tegen actuele waarde/reële waarde

Indien tot de financiële vaste activa behorende effecten tegen actuele waarde/reële waarde worden gewaardeerd, dienen de waardemutaties ingevolge Nederlandse regelgeving in de herwaarderingsreserve te worden verwerkt. Ingevolge IAS 39.103 dienen de waardeverschillen bij waardering tegen reële waarde direct in de winst-en-verliesrekening of eventueel bij ‘available for sale’-instrumenten eerst in het eigen vermogen en bij realisatie in de winst-en-verliesrekening te worden verwerkt.

1.6 Waardering vorderingen die worden aangehouden voor handelsdoeleinden

Voor vorderingen aangehouden voor handelsdoeleinden eist IAS 39.69 dat deze tegen reële waarde worden gewaardeerd. De wijzigingen in de reële waarde dienen ingevolge IAS 39.103 in het resultaat te worden verwerkt.

Ingevolge Nederlandse regels dienen dergelijke vorderingen tegen nominale waarde of lagere reële waarde te worden gewaardeerd.

1.7 Waardeverminderingen effecten

De Richtlijnen staan toe dat voor effectenportefeuilles de bepaling van de waardeverminderingen geschiedt op portefeuillebasis (RJ 214.405). Op grond van IAS 39 geldt dat het vraagstuk van waardeverminderingen voor effecten die worden aangehouden voor handelsdoeleinden niet meer van belang is. Voor effecten die moeten worden aangemerkt als ‘held to maturity’ of als ‘available for sale’ is in IAS 39 een specifieke ‘impairment’-regeling opgenomen (IAS 39.109-119). Voor effecten die worden aangehouden als ‘held to maturity’ geldt dat waardeverminderingen naar de winst-en-verliesrekening moeten worden geboekt. Hierbij geldt dat een portefeuillebenadering mag worden gevolgd indien de effecten individueel niet als belangrijk moeten worden aangemerkt (IAS 39.112). Voor effecten die moeten worden aangemerkt als ‘available for sale’ waarbij de wijzigingen in de reële waarde via het eigen vermogen worden verwerkt, geldt dat indien sprake is van een waardevermindering het verschil tussen de oorspronkelijke kostprijs en de reële waarde (dat eerst in het eigen vermogen is geboekt) naar de winst-en-verliesrekening moet worden geboekt. Een portefeuillebenadering is bij effecten die worden aangemerkt als ‘available for sale’ niet toegestaan.

1.8 Tijdelijke waardeverminderingen

In de wet is bepaald dat rekening mag worden gehouden met op balansdatum opgetreden waardeverminderingen die naar verwachting niet duurzaam zijn (art. 2:387 lid 4 BW). IAS 39 kent een specifieke regeling voor waardeverminderingen (IAS 39.109-119). Het begrip duurzaamheid is hierbij geen criterium.

2 Presentatie

2.1 Rubricering effecten onder financiële vaste en onder vlottende activa

‘Effecten’ is de verzamelnaam voor waardepapieren zoals aandelen, certificaten van aandelen, claims, obligaties, opties, futures, warrants en inschrijvingen in schuld- en aandelenregisters. Effecten kunnen zowel onder de financiële vaste activa als onder vlottende activa worden opgenomen. RJ 226.102 schrijft voor dat effecten onder vlottende activa dienen te worden opgenomen, indien zij niet bestemd zijn om de werkzaamheid van de rechtspersoon duurzaam te dienen. In IAS 39 wordt niet gesproken over het onderscheid tussen vast en vlottend. IAS 1.53 geeft aan dat het een rechtspersoon vrijstaat al dan niet een onderscheid te maken tussen vast en vlottend. Indien dit onderscheid wordt gemaakt, geeft IAS 1.57 aan in welke gevallen sprake is van een vlottend actief:

- indien de verwachting gerechtvaardigd is dat het actief wordt gerealiseerd binnen, of wordt gehouden voor verkoop of verbruik in de normale productiecycclus van een onderneming; of
- indien het actief primair wordt gehouden voor handelsdoeleinden of voor de korte termijn en waarvan de verwachting gerechtvaardigd is dat realisatie plaatsvindt binnen een jaar na balansdatum; of
- indien sprake is van ‘cash’ of ‘cash equivalents’ waarvan het gebruik niet aan beperkingen wordt onderworpen.

3 Toelichting

3.1 Informatie over waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen

IAS 39 schrijft voor dat de gehanteerde methoden en veronderstellingen gebruikt voor de bepaling van de reële waarde in de toelichting worden vermeld (IAS 39.167)

Tevens dient de volgende informatie omtrent financiële instrumenten te worden opgenomen (IAS 39.170);

- het cumulatieve bedrag van de winsten en verliezen van tegen reële waarde gewaardeerde financiële instrumenten dat direct in het eigen vermogen is verwerkt en het bedrag dat is overgeboekt naar de winst- en verliesrekening;

-
- indien de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald, een omschrijving voor welke categorieën activa dit geldt en (indien mogelijk) een indicatie van de *range* van schattingen waarbinnen de reële waarde zich waarschijnlijk bevindt.
 - belangrijke posten van inkomsten, uitgaven, winsten en verliezen als gevolg van financiële activa of financiële passiva;
 - informatie over een securitisatie of terugkoopovereenkomst;
 - veranderingen van waarderingmethode als gevolg van reclassificatie inclusief de reden en de gevolgen;
 - de aard en hoeveelheid van elke waardevermindering of terugneming van waardevermindering afzonderlijk per belangrijke categorie van financiële activa of passiva.
 - informatie over verkregen onderpand;

3.2 Informatie omtrent kapitaalbelangen

Overeenkomstig artikel 2:379 BW dienen over kapitaalbelangen van 20% of meer allerlei gegevens te worden verschaft zoals naam, woonplaats en aandeel in het geplaatste kapitaal, en indien geen sprake is van deelnemingen die tegen netto-vermogenswaarde worden gewaardeerd het eigen vermogen en resultaat van de kapitaalbelangen. IAS 27.32 en 28.27 bepalen dat een lijst moet worden opgenomen met een beschrijving van alle significante deelnemingen en groepsmaatschappijen, inclusief het percentage aandeel in het kapitaal (en indien verschillend, het percentage stemrechten). Geen informatie hoeft te worden verschaft omtrent het eigen vermogen en resultaat van de kapitaalbelangen.

3.3 Mutatie-overzicht financiële vaste activa

De Nederlandse wet- en regelgeving stellen een mutatie-overzicht van elke post van de financiële vaste activa verplicht (art. 2:368 lid 1 BW). IFRS bevat hieromtrent geen voorschriften.

4b Overige financiële vaste activa [ontwerp-Richtlijn]

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	–	–	–
2 Presentatie			
2.1 Rubricering effecten onder financiële vaste en onder vlottende activa	Op basis van al dan niet bestemd zijn om de werkzaamheid van de rechtspersoon duurzaam te dienen	Definiëring van een vlottend actief in IAS 1.57 (met name 'looptijd'-afhankelijk)	IFRS strikter
3 Toelichting			
3.1 Informatie omtrent kapitaalbelangen	Vermeld moeten worden: <ul style="list-style-type: none"> Eigen vermogen en resultaat indien waardering tegen kostprijs of actuele waarde 	Geen regels	NL eist meer toelichting
3.2 Mutatie-overzicht financiële vaste activa	Verplicht op te nemen	Geen verplichting	NL eist meer toelichting

1 Grondslagen

Er is geen verschil in grondslagen tussen IFRS en Nederlandse regelgeving.

2 Presentatie**2.1 Rubricering effecten onder financiële vaste en onder vlottende activa**

'Effecten' is de verzamelnaam voor waardepapieren zoals aandelen, certificaten van aandelen, claims, obligaties, opties, futures, warrants en inschrijvingen in schuld- en aandelenregisters. Effecten kunnen zowel onder de financiële vaste activa als onder vlottende activa worden opgenomen. RJ 226.102 schrijft voor dat effecten onder vlottende activa dienen te worden opgenomen, indien zij niet bestemd zijn om de werkzaamheid van de rechtspersoon duurzaam te dienen. In IAS 39 wordt niet gesproken over het onderscheid tussen vast en vlottend. IAS 1.53 geeft aan dat het een rechtspersoon vrijstaat al dan niet een onderscheid te maken tussen vast en vlottend. Indien dit onderscheid wordt gemaakt, geeft IAS 1.57 aan in welke gevallen sprake is van een vlottend actief:

-
- indien de verwachting gerechtvaardigd is dat het actief wordt gerealiseerd binnen, of wordt gehouden voor verkoop of verbruik in de normale productiecycclus van een onderneming; of
 - indien het actief primair wordt gehouden voor handelsdoeleinden of voor de korte termijn en waarvan de verwachting gerechtvaardigd is dat realisatie plaatsvindt binnen een jaar na balansdatum; of
 - indien sprake is van 'cash' of 'cash equivalents' waarvan het gebruik niet aan beperkingen wordt onderworpen.

3 Toelichting

3.1 Informatie omtrent kapitaalbelangen

Overeenkomstig artikel 2:379 BW dienen over kapitaalbelangen van 20% of meer allerlei gegevens te worden verschaft zoals naam, woonplaats en aandeel in het geplaatste kapitaal, en indien geen sprake is van deelnemingen die tegen netto-vermogenswaarde worden gewaardeerd het eigen vermogen en resultaat van de kapitaalbelangen. IAS 27.32 en 28.27 bepalen dat een lijst moet worden opgenomen met een beschrijving van alle significante deelnemingen en groepsmaatschappijen, inclusief het percentage van het aandeel in het kapitaal (en indien verschillend, het percentage stemrechten). Geen informatie behoeft te worden verschaft omtrent het eigen vermogen en resultaat van de kapitaalbelangen.

3.2 Mutatie-overzicht financiële vaste activa

De Nederlandse wet- en regelgeving stellen een mutatie-overzicht van elke post van de financiële vaste activa verplicht (art. 2:368 lid 1 BW). IFRS bevat hieromtrent geen voorschriften.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 130 Criteria voor opname en vermelding (aangepast 2002)
- Richtlijn 214 Financiële vaste activa (aangepast 2001)
- Richtlijn 290 Financiële instrumenten (aangepast 2000)
- Ontwerp-Richtlijn 290a Financiële instrumenten: verwerking en waardering (2001)
- IAS 32 Financial Instruments: Disclosure and Presentation (revised 1998)
- IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement (revised 2000)

5 Voorraden

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Herwaardering	Toegestaan tot aan vervangingswaarde/bedrijfs-waarde; waardemutaties naar herwaarderingsreserve	Onder omstandigheden toegestaan tot aan reële waarde; waardemutaties naar herwaarderingsreserve of resultaat	NL strikter
2 Presentatie			
2.1 Uitsplitsing voorraden	<ul style="list-style-type: none"> • Grond- en hulpstoffen • Onderhanden werk • Gereed product en handelsgoederen • Vooruitbetalingen op voorraden 	Geen verplichte uitsplitsing	NL strikter
3 Toelichting	—	—	—

1 Grondslagen

1.1 Herwaardering

De wet en de Richtlijnen staan toe dat voorraden worden geherwaardeerd naar hogere vervangingswaarde of bedrijfswaarde. Alle herwaarderingen gaan naar de herwaarderingsreserve. IAS 2 kent uitsluitend waardering tegen historische kostprijs. Echter, IAS 2.1 bepaalt dat IAS 2 geldt voor de waardering van voorraden in een jaarrekening opgesteld volgens het historische-uitgaveprijnsprincipe. Dit lijkt de mogelijkheid te bieden om alternatieve waarderingsgrondslagen toe te passen en dan voorraden te waarderen tegen vervangingswaarde, uiteraard ervan uitgaande dat de gehele jaarrekening zoveel mogelijk is opgesteld uitgaande van reële waarden. Het lijkt tevens de mogelijkheid te openen te waarderen tegen reële waarde, waarbij de waardemutaties in de winst-en-verliesrekening worden verwerkt.

2 Presentatie

2.1 Uitsplitsing voorraden

In de balans of in de toelichting dienen de voorraden als volgt te worden uitgesplitst:

- grond- en hulpstoffen;
- onderhanden werk;
- gereed product en handelsgoederen;
- vooruitbetalingen op voorraden.

IFRS kent geen verplichte uitsplitsing.

3 Toelichting

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 220 Voorraden (herzien 2000)
- IAS 2 Inventories (revised 1993)
- IAS 23 Borrowing Costs (revised 1993)
- SIC 1 Consistency – Different Cost Formulas for Inventories (1997)
- SIC 2 Consistency – Capitalisation of Borrowing Costs (1997)

6 Onderhanden werk

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	–	–	–
2 Presentatie			
2.1 Verantwoording omzet	Omzet kan tussentijds of bij oplevering worden verantwoord	Omzet dient altijd tussentijds te worden verantwoord	IFRS strikter
2.2 Presentatie onderhanden werk	Presentatie bruto of netto na aftrek gedeclareerde termijnen onder voorraden of schulden	Presentatie als vordering of schuld of als afzonderlijke post netto per contract	Strijdig
3 Toelichting	–	–	–

1 Grondslagen

Er is geen verschil in grondslagen tussen IFRS en Nederlandse regelgeving.

2 Presentatie

2.1 Verantwoording omzet

Indien de winst op reeds verrichte prestaties niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, is tussentijdse winstneming (*'percentage of completion'*-methode) niet toegestaan. Winstneming geschiedt dan in beginsel bij oplevering, met de volgende mogelijkheden: (RJ 220.419 en 220.420):

- de in het boekjaar bestede kosten worden in het boekjaar tevens verantwoord als omzet;
- de bestede kosten worden tussentijds in de post wijziging onderhanden werk verantwoord en als omzet bij oplevering (bij categoriaal model) of de kosten en omzet van het project komen pas tot uitdrukking bij de oplevering (bij functioneel model).

In een ontwerp-Richtlijn wordt de mogelijkheid tot toepassing van het functionele model en verantwoording van kosten en omzet bij oplevering niet meer toegestaan.

De IASB staat uitsluitend de eerste variant toe (IAS 11.32).

Ook bij toepassing van de *'percentage of completion'*-methode en keuze voor het categoriale model is het in Nederland mogelijk de bestede kosten plus winstopslag tussentijds in de post wij-

ziging onderhanden werk te verantwoorden, en pas als omzet bij oplevering (RJ 220.419). Ook dat wordt door de IASB niet toegestaan (IAS 11.22).

2.2 Presentatie onderhanden werken

Ingevolge de Richtlijnen kan de presentatie van onderhanden werken in de balans hetzij als afzonderlijke post binnen de rubriek voorraden in de balans, hetzij afzonderlijk in de toelichting op de rubriek voorraden worden vermeld. Reeds gedeclareerde termijnen kunnen hetzij afzonderlijk op de balans worden gepresenteerd, of zichtbaar in mindering worden gebracht op de actiefpost onderhanden werken (RJ 220.421). IAS 11.42 rubriceert onderhanden werk niet onder de voorraden maar als vordering of als schuld of als afzonderlijke post. Op de actiefzijde moeten alle contracten worden gepresenteerd waarvan de waarde van het verrichte werk de gedeclareerde termijnen overtreft. Op de passiefzijde moeten alle contracten worden gepresenteerd waarvan de gedeclareerde termijnen de waarde van het verrichte werk overtreffen.

3 Toelichting

Er is geen verschil tussen Nederlandse regelgeving en IFRS.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 220.4 Onderhanden projecten in opdracht van derden (herzien 2000)
- IAS 11 Construction Contracts (revised 1993)

7a Vlottende activa: vorderingen [huidige Richtlijn]

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Opname op de balans (' <i>recognition</i> ')	Geen specifieke regels	Indien men partij wordt bij een contract	IFRS strikter
1.2 Verwijdering van de balans (' <i>derecognition</i> ')	Bij overdracht van economische voordelen en risico's aan derden (<i>ontwerp-Richtlijn</i>)	Wanneer de onderneming de beheersingsmacht over de contractuele rechten verliest of wanneer de onderneming van haar contractuele verplichtingen wordt ontheven (en specifieke regels in verschillende situaties)	IFRS strikter
1.3 Waardering vorderingen die worden aangehouden voor handelsdoeleinden	Nominale waarde of amortisatiewaarde (dan wel lagere reële waarde)	Reële waarde: wijzigingen in de reële waarde in het resultaat	Strijdig
2 Presentatie			
2.1 Classificatie van vlottende vorderingen	Voorgeschreven indeling	Geen voorgeschreven indeling	NL strikter
3 Toelichting			
3.1 Informatie over waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	—	Specifieke toelichtingseisen (zie tekst)	IAS eist meer toelichting

Algemeen

In de jaareditie 2001 van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving is ontwerp-Richtlijn 290a 'Financiële instrumenten: verwerking en waardering' opgenomen. De ontwerp-Richtlijn is gelijk aan IAS 39. De voorstellen van de IASB tot verbetering van IAS 39 zijn op een zodanig tijdstip (juni 2002) verschenen dat het niet mogelijk was om deze op te nemen in een aangepaste ontwerp-Richtlijn. Derhalve heeft de RJ besloten de ontwerp-Richtlijn nog niet te wijzigen. Omdat de huidige Richtlijn met betrekking tot vlottende vorderingen op dit moment nog van toepassing is, worden in dit hoofdstuk (in 7a) eerst de verschillen tussen IAS 39 en de huidige Richtlijn behandeld en daarna (in 7b) de verschillen tussen IAS 39 en de ontwerp-Richtlijn.

Artikel 2:370 BW bepaalt welke informatie in de toelichting op de vorderingen dient te worden opgenomen. Daarnaast dient op grond van Richtlijn 290 met betrekking tot financiële instrumenten informatie in de toelichting omtrent vlottende vorderingen te worden opgenomen. Aangezien in Richtlijn 290 de tekst van IAS 32 met betrekking tot de in de toelichting op de balans en winst-verliesrekening op te nemen informatie over financiële instrumenten vrijwel geheel is overgenomen, wordt in het kader van deze publicatie deze informatieverschaffing niet uitgewerkt. In dit hoofdstuk worden niet behandeld de kortlopende vorderingen die als effecten kunnen worden aangemerkt (bijv. obligaties). Deze ‘vorderingen’ worden behandeld in hoofdstuk 8.

1 Grondslagen

1.1 Opname op de balans (‘recognition’)

De Richtlijnen bevatten geen specifieke bepalingen voor de activering/passivering van financiële instrumenten.

IAS 39 bevat specifieke bepalingen voor de vraag wanneer een financieel instrument moet worden geactiveerd dan wel gepassiveerd. Par. 27 bepaalt dat een onderneming een financieel instrument op de balans opneemt zodra zij partij wordt in de contractuele bepalingen van het financiële instrument. Dit geldt zowel voor primaire financiële instrumenten als voor derivaten. Wel kan het bij derivaten voorkomen dat zij moeten worden geactiveerd/gepassiveerd, maar dat de waarde nihil is, zodat bij eerste opname in de balans per saldo niets verschijnt. Ter illustratie kan daarbij worden gedacht aan een valutatermijntransactie waarbij bij sluiting de prestatie en tegenprestatie een gelijke reële waarde hebben. De reële waarde van het instrument is daarmee nihil en er wordt dus per saldo niets geactiveerd/gepassiveerd.

Inzake specifieke soorten transacties in de juridische vorm van een lease gelden bijzondere recognitioncriteria ingevolge SIC 27 (zie verder hoofdstuk 23 ‘Leasing’).

1.2 Verwijdering van de balans (‘derecognition’)

In de Richtlijnen zijn geen specifieke bepalingen opgenomen omtrent ‘derecognition’ van onder vlottende activa opgenomen vorderingen. In de Richtlijnen is in *ontwerp-Richtlijn* 130.110 wel een algemene bepaling opgenomen omtrent de ‘derecognition’ van activa en passiva. Een actief of een post van het vreemd vermogen dient niet langer in de balans te worden opgenomen indien de transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico’s met betrekking tot het actief of de post van het vreemd vermogen aan een derde zijn overgedragen. Deze alinea zal voorlopig de status van ontwerp-Richtlijn behouden in afwachting van de ontwikkelingen met betrekking tot de implementatie van IAS 39 in de Richtlijnen.

IAS 39 gaat zeer gedetailleerd op de ‘derecognition’ van activa en passiva in. Ten aanzien van financiële activa geldt dat deze alleen dan van de balans worden gehaald, indien de onderneming de beheersingsmacht verliest over de contractuele rechten met betrekking tot het actief. Dit is het

geval indien de onderneming de rechten op de voordelen zoals gespecificeerd in het contract realiseert, indien de betreffende rechten expireren of indien de onderneming afstand doet van deze rechten (par. 35). Ten aanzien van financiële passiva geldt (par. 57) dat deze van de balans af gaan wanneer de verplichting verdwijnt, met andere woorden, wanneer de onderneming van de in het contract genoemde verplichtingen wordt ontheven of wanneer de verplichtingen worden ‘gecanceled’ of wanneer deze expireren. Het kan daarbij niet alleen gaan om het kwijtschelden van een schuld, of het aflossen van een lening, maar ook om het overdragen van een lening, mits daarbij geen garantie, terugkoopverplichting of terugkooprecht anders dan tegen de dan geldende marktwaarde wordt overeengekomen.

Voorts kent IAS 39 zeer specifieke regels voor allerlei verschillende situaties (IAS 39.47-65).

1.3 Waardering niet-zelfgegenereerde vorderingen die worden aangehouden voor handelsdoeleinden

Voor vorderingen die worden aangehouden voor handelsdoeleinden eist IAS 39.69 dat deze tegen reële waarde worden gewaardeerd. De wijzigingen in de reële waarde dienen ingevolge IAS 39.103 in het resultaat te worden verwerkt.

Ingevolge Nederlandse regels dienen deze vorderingen tegen nominale waarde of lagere reële waarde te worden gewaardeerd.

2 Presentatie

2.1 Classificatie van vlottende vorderingen

In artikel 2:370 lid 1 BW is bepaald welke posten afzonderlijk onder de vlottende vorderingen dienen te worden opgenomen. Het betreft:

- vorderingen op handelsdebiteuren;
- vorderingen op groepsmaatschappijen;
- vorderingen op andere rechtspersonen en vennootschappen die een deelneming hebben in de rechtspersoon of waarin de rechtspersoon een deelneming heeft;
- opgevraagde stortingen van geplaatst kapitaal;
- overige vorderingen met afzonderlijke vermelding van de vorderingen uit leningen en voor- schotten aan leden of houders van aandelen op naam.

IAS 1 stelt geen indeling verplicht.

3 Toelichting

3.1 Informatie over waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen

IAS 39 schrijft tevens informatieverschaffing voor aangaande de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen (IAS 39.167):

- de gehanteerde methoden en veronderstellingen gebruikt voor de bepaling van de reële waarde;
- indien de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald, een omschrijving voor welke categorieën activa dit geldt en (indien mogelijk) een indicatie van de *range* van schattingen waarbinnen de reële waarde zich waarschijnlijk bevindt.

De volgende informatie omtrent financiële instrumenten dient te worden opgenomen (IAS 39.170):

- het cumulatieve bedrag van de winsten en verliezen van tegen reële waarde gewaardeerde financiële instrumenten dat direct in het eigen vermogen is verwerkt;
- informatie omtrent de reële waarde indien deze niet betrouwbaar kan worden vastgesteld;
- belangrijke posten van inkomsten, uitgaven, winsten en verliezen als gevolg van financiële activa of financiële passiva;
- veranderingen van waarderingsmethode als gevolg van reclassificatie inclusief de redenen en de gevolgen;
- de aard en hoeveelheid van elke waardevermindering of terugneming van waardevermindering afzonderlijk per belangrijke categorie van financiële activa of passiva.

7b Vlottende activa: vorderingen [ontwerp-Richtlijn]

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	–	–	–
2 Presentatie			
2.1 Classificatie van vlottende vorderingen	Voorgeschreven indeling	Geen voorgeschreven indeling	NL strikter
3 Toelichting	–	–	–

1 Grondslagen

Er zijn geen verschillen in grondslagen tussen IFRS en Nederlandse regelgeving.

2 Presentatie**2.1 Classificatie van vlottende vorderingen**

In artikel 2:370 lid 1 BW is bepaald welke posten afzonderlijk onder de vlottende vorderingen dienen te worden opgenomen. Het betreft:

- vorderingen op handelsdebiteuren;
- vorderingen op groepsmaatschappijen;
- vorderingen op andere rechtspersonen en vennootschappen die een deelneming hebben in de rechtspersoon of waarin de rechtspersoon een deelneming heeft;
- opgevraagde stortingen van geplaatst kapitaal;
- overige vorderingen met afzonderlijke vermelding van de vorderingen uit leningen en voorschotten aan leden of houders van aandelen op naam.

IAS 1 stelt geen indeling verplicht.

3 Toelichting

Er zijn geen verschillen tussen IFRS en Nederlandse regelgeving voor wat betreft de toelichting.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 130 Criteria voor opname en vermelding (aangepast 2002)
- Richtlijn 222 Vorderingen (aangepast 2002)
- Richtlijn 224 Overlopende activa (1993)
- Richtlijn 290 Financiële instrumenten (aangepast 2000)
- Ontwerp-Richtlijn 290a Financiële instrumenten: verwerking en waardering (2001)
- Ontwerp-Richtlijn 292.2 Samengestelde transacties met de juridische vorm van een lease-overeenkomst (2000)

- IAS 1 Presentation of Financial Statements (revised 1997)
- IAS 32 Financial Instruments: Disclosure and Presentation (revised 1998)
- IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement (revised 2000)

8a Vlottende activa: effecten [huidige Richtlijn]

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Opname op de balans (' <i>recognition</i> ')	Geen specifieke regels	Indien men partij wordt bij een contract	IFRS strikter
1.2 Verwijdering van de balans (' <i>derecognition</i> ')	Bij overdracht van economische voordelen en risico's aan derden (<i>ontwerp-Richtlijn</i>)	Wanneer de onderneming de beheersingsmacht over de contractuele rechten verliest of wanneer de onderneming van haar contractuele verplichtingen wordt ontheven (en specifieke regels in verschillende situaties)	IFRS strikter
1.3 Waardering van ter beurze genoteerde effecten	Marktwaarde of verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde	Reële waarde	IFRS strikter
1.4 Waardering van niet ter beurze genoteerde effecten (aandelen)	Verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde	Reële waarde	IFRS strikter
1.5 Waardering van niet ter beurze genoteerde effecten (vastrentende beleggingen)	Tegen aflossings-/amortisatiewaarde of lagere marktwaarde	Tegen amortisatiewaarde indien voldaan aan strikt ' <i>held to maturity</i> '-criterium; anders tegen reële waarde	IFRS strikter
1.6 Verwerking mutaties bij waardering tegen marktwaarde/reële waarde	Verwerking ten gunste of ten laste van het resultaat	Effecten aangehouden voor handelsdoeleinden: verwerking ten gunste of ten laste van het resultaat Effecten aangemerkt als ' <i>available for sale</i> ': verwerking hetzij ten gunste of ten laste van het resultaat hetzij vermogen	NL strikter

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1.7 Waardeverminderingen effecten	Waardeverminderingen mogen op portefeuillebasis worden bepaald	Waardeverminderingen mogen slechts in uitzonderingsgevallen op portefeuillebasis worden bepaald	IFRS strikter
2 Presentatie			
2.1 Rubricering effecten onder financiële vaste en onder vlottende activa	Op basis van: al dan niet bestemd om de werkzaamheid van de rechtspersoon duurzaam te dienen	Op basis van directe realiseerbaarheid en de intentie deze niet langer dan een jaar aan te houden	IFRS strikter
3 Toelichting			
3.1 Opname van additionele informatie	Specifieke toelichtingseisen (zie tekst)	Andere specifieke toelichtingseisen (zie tekst)	IFRS en NL eisen verschillende toelichting

Algemeen

In de jaareditie 2001 van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving is ontwerp-Richtlijn 290a 'Financiële instrumenten: verwerking en waardering' opgenomen. De ontwerp-Richtlijn is gelijk aan IAS 39. De voorstellen van de IASB tot verbetering van IAS 39 zijn op een zodanig tijdstip (juni 2002) verschenen dat het niet mogelijk was om deze op te nemen in een aangepaste ontwerp-Richtlijn. Derhalve heeft de RJ besloten de ontwerp-Richtlijn nog niet te wijzigen. Omdat de huidige Richtlijn met betrekking tot vlottende effecten op dit moment nog van toepassing is, worden in dit hoofdstuk (in 8a) eerst de verschillen tussen IAS 39 en de huidige Richtlijn behandeld en daarna (in 8b) de verschillen tussen IAS 39 en de ontwerp-Richtlijn.

Op grond van Richtlijn 290 met betrekking tot financiële instrumenten dient informatie in de toelichting omtrent effecten te worden opgenomen. Aangezien in Richtlijn 290 de tekst van IAS 32 met betrekking tot de in de toelichting op de balans en winst-en-verliesrekening op te nemen informatie over financiële instrumenten vrijwel geheel is overgenomen, wordt in het kader van deze publicatie deze informatieverschaffing niet uitgewerkt.

Voor de waardering en resultaatbepaling van derivaten wordt verwezen naar hoofdstuk 22.

1 Grondslagen

1.1 Opname op de balans ('recognition')

De Richtlijnen bevatten geen specifieke bepalingen voor de activering/passivering van financiële instrumenten.

IAS 39 bevat specifieke bepalingen voor de vraag wanneer een financieel instrument moet worden geactiveerd dan wel gepassiveerd. Par. 27 bepaalt dat een onderneming een financieel instrument op de balans opneemt zodra zij partij wordt in de contractuele bepalingen van het financiële instrument. Dit geldt zowel voor primaire financiële instrumenten als voor derivaten. Wel kan het bij derivaten voorkomen dat zij moeten worden geactiveerd/gepassiveerd, maar dat de waarde nihil is, zodat bij eerste opname in de balans per saldo niets verschijnt. Ter illustratie kan daarbij worden gedacht aan een valutatermijntransactie waarbij bij sluiting de prestatie en tegenprestatie een gelijke reële waarde hebben. De reële waarde van het instrument is daarmee nihil en er wordt dus per saldo niets geactiveerd/gepassiveerd.

1.2 Verwijdering van de balans ('derecognition')

In de Richtlijnen zijn geen specifieke bepalingen opgenomen omtrent 'derecognition' van onder de vlottende activa opgenomen effecten. In de Richtlijnen is in *ontwerp-Richtlijn* 130.110 wel een algemene bepaling opgenomen omtrent de 'derecognition' van activa en passiva. Een actief of een post van het vreemd vermogen dient niet langer in de balans te worden opgenomen, indien de transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de post van het vreemd vermogen aan een derde zijn overgedragen. Deze alinea zal voorlopig de status van ontwerp-Richtlijn behouden in afwachting van de ontwikkelingen met betrekking tot de implementatie van IAS 39 in de Richtlijnen.

IAS 39 gaat zeer gedetailleerd op de 'derecognition' van activa en passiva in. Ten aanzien van financiële activa geldt, dat deze alleen dan van de balans worden gehaald indien de onderneming de beheersingsmacht verliest over de contractuele rechten met betrekking tot het actief. Dit is het geval indien de onderneming de rechten op de voordelen zoals gespecificeerd in het contract realiseert, indien de betreffende rechten expireren of indien de onderneming afstand doet van deze rechten (par. 35). Ten aanzien van financiële passiva geldt (par. 57) dat deze van de balans af gaan wanneer de verplichting verdwijnt, met andere woorden, wanneer de onderneming van de in het contract genoemde verplichtingen wordt ontheven of wanneer de verplichtingen worden 'gecanceled' of wanneer deze expireren. Het kan daarbij niet alleen gaan om het kwijtschelden van een schuld, of het aflossen van een lening, maar ook om het overdragen van een lening, mits daarbij geen garantie, terugkoopverplichting of terugkooprecht anders dan tegen de dan geldende marktwaarde wordt overeengekomen.

Voorts kent IAS 39 zeer specifieke regels voor allerlei verschillende situaties (IAS 39.47-65).

1.3 Waardering van ter beurse genoteerde effecten

RJ 226.107 bepaalt dat effecten die ter beurse zijn genoteerd, indien dit voor het wettelijk vereiste inzicht noodzakelijk is, tegen marktwaarde dienen te worden gewaardeerd. Daarbij wordt een beroep gedaan op de bepaling van artikel 2:362 lid 4, tweede volzin, BW op grond waarvan afwijking van wettelijke bepalingen mogelijk is indien dit noodzakelijk is voor het inzicht. Volgens de wet zouden alle vlottende effecten moeten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.

IAS 39 schrijft voor dat effecten worden gewaardeerd tegen reële waarde. Geen onderscheid wordt gemaakt tussen het al dan niet vlottend of ter beurse genoteerd zijn van de effecten.

1.4 Waardering van niet ter beurse genoteerde effecten (aandelen)

RJ 226.108 bepaalt dat niet ter beurse genoteerde effecten (aandelen) worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde (RJ 226.108).

IAS 39.69 schrijft voor dat effecten worden gewaardeerd tegen reële waarde. Geen onderscheid wordt gemaakt tussen het al dan niet vlottend of ter beurse genoteerd zijn van de effecten. In het uitzonderlijke geval dat de reële waarde niet kan worden vastgesteld schrijft IAS 39 waardering tegen kostprijs voor.

1.5 Waardering van niet ter beurse genoteerde effecten (vastrentende beleggingen)

Onder de vlottende activa opgenomen vastrentende beleggingen (obligaties) worden gewaardeerd tegen aflossingswaarde/amortisatiewaarde of lagere marktwaarde. Ingevolge IAS 39.69 worden overige vastrentende beleggingen die tot aan het einde van de looptijd zullen worden aangehouden ('held to maturity') gewaardeerd tegen amortisatiewaarde. Een onderneming kan een belegging alleen als 'held to maturity' aanmerken als de positieve intentie (IAS 39.79) of de mogelijkheid bestaat de belegging tot aan het einde van de looptijd aan te houden (IAS 39.87); zodra de redelijke kans bestaat dat de belegging voor het einde van de looptijd wordt verkocht, is geen sprake van een 'held to maturity'-belegging. Indien geen sprake is van een 'held to maturity'-belegging dient waardering tegen reële waarde te geschieden (IAS 39.69).

1.6 Verwerking mutaties bij waardering tegen marktwaarde/reële waarde

RJ 226.110 bepaalt dat alle gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen als gevolg van waardering tegen marktwaarde (voor ter beurse genoteerde effecten) dienen te worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

IAS 39.103 schrijft voor dat de waardeveranderingen in het resultaat worden verantwoord indien sprake is van effecten die worden aangehouden voor handelsdoeleinden. Indien sprake is van

effecten die worden aangemerkt als ‘available for sale’ dienen de waardeveranderingen hetzij in het resultaat, hetzij in het eigen vermogen te worden verwerkt afhankelijk van de gekozen waarderingsmethode (IAS 39.103).

1.7 Waardeverminderingen effecten

De Richtlijnen staan toe dat voor effectenportefeuilles de bepaling van de waardeverminderingen geschiedt op portefeuillebasis (RJ 214.405). Voor vorderingen die moeten worden aangemerkt als ‘held to maturity’ of als ‘available for sale’ is in IAS 39 een specifieke ‘impairment’-regeling opgenomen. Voor vorderingen die moeten worden aangehouden als ‘held to maturity’ geldt dat waardeverminderingen naar de winst-en-verliesrekening moeten worden geboekt. Hierbij geldt dat een portfoliobenadering mag worden gevolgd indien de vorderingen individueel niet als belangrijk moeten worden aangemerkt (IAS 39.112). Voor vorderingen die moeten worden aangemerkt als ‘available for sale’ waarbij de wijzigingen in de reële waarde via het eigen vermogen worden verwerkt, geldt dat indien sprake is van een waardevermindering beneden de oorspronkelijke kostprijs, het cumulatieve verschil tussen de oorspronkelijke kostprijs en de reële waarde (dat eerst in het eigen vermogen is geboekt) naar de winst-en-verliesrekening moet worden geboekt. Een portefeuillebenadering is bij vorderingen die worden aangemerkt als ‘available for sale’ niet toegestaan.

2 Presentatie

2.1 Rubricering effecten onder financiële vaste en onder vlottende activa

‘Effecten’ is de verzamelnaam voor waardepapieren zoals aandelen, certificaten van aandelen, claims, obligaties, opties, futures, warrants en inschrijvingen in schuld- en aandelenregisters. Effecten kunnen zowel onder de financiële vaste activa als onder vlottende activa worden opgenomen. RJ 226.102 schrijft voor dat effecten onder vlottende activa dienen te worden opgenomen, indien zij niet bestemd zijn om de werkzaamheid van de rechtspersoon duurzaam te dienen. In IAS 39 wordt niet gesproken over het onderscheid tussen vast en vlottend. IAS 1.53 geeft aan dat het een rechtspersoon vrijstaat al dan niet een onderscheid te maken tussen vast en vlottend. Indien dit onderscheid wordt gemaakt, geeft IAS 1.57 aan in welke gevallen sprake is van een vlottend actief:

- indien de verwachting gerechtvaardigd is dat het actief wordt gerealiseerd binnen, of wordt gehouden voor verkoop of verbruik in de normale productiecycclus van een onderneming; of
- indien het actief primair wordt gehouden voor handelsdoeleinden of voor de korte termijn en waarvan de verwachting gerechtvaardigd is dat realisatie plaatsvindt binnen een jaar na balansdatum; of
- indien sprake is van ‘cash’ of ‘cash equivalents’ waarvan het gebruik niet aan beperkingen wordt onderworpen.

De door de RJ en IFRS gehanteerde definities zullen veelal tot een zelfde indeling van activa leiden, maar verschillen zijn mogelijk.

3 Toelichting

3.1 Opname van additionele informatie

De Richtlijnen bepalen dat de volgende additionele informatie dient te worden opgenomen:

- indien effecten die ter beurze zijn genoteerd op hogere marktwaarde worden gewaardeerd, dient in de toelichting de afwijking van de waardering tegen verkrijgingsprijs te worden uiteengezet, evenals de invloed ervan op vermogen en resultaat (RJ 226.109);
- de gezamenlijke waarde van de overige tot de vlottende activa behorende effecten die in de prijscourant van een Nederlandse of buitenlandse beurs zijn opgenomen (art. 2:371 lid 1 BW);
- vermeld wordt in hoeverre de effecten niet ter vrije beschikking staan van de rechtspersoon (art. 2:371 lid 2 BW).

IAS 39 schrijft informatieverstopping voor aangaande de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen (IAS 39.167 en 170):

- de gehanteerde methoden en veronderstellingen gebruikt voor de bepaling van de reële waarde;
- indien de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald, een omschrijving voor welke categorieën activa dit geldt en (indien mogelijk) een indicatie van de *range* van schattingen waarbinnen de reële waarde zich waarschijnlijk bevindt. De volgende informatie omtrent financiële instrumenten dient te worden opgenomen;
- het cumulatieve bedrag van de winsten en verliezen van tegen reële waarde gewaardeerde financiële instrumenten dat direct in het eigen vermogen is verwerkt;
- informatie omtrent de reële waarde indien deze niet betrouwbaar kan worden vastgesteld;
- belangrijke posten van inkomsten, uitgaven, winsten en verliezen als gevolg van financiële activa of financiële passiva;
- veranderingen van waarderingsmethode als gevolg van reclassificatie inclusief de redenen en de gevolgen;
- de aard en hoeveelheid van elke waardevermindering of terugneming van waardevermindering afzonderlijk per belangrijke categorie van financiële activa of passiva.

8b Vlottende activa: effecten [ontwerp-Richtlijn]

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	–	–	–
2 Presentatie			
2.1 Rubricering effecten onder financiële vaste en onder vlottende activa	Op basis van: al dan niet bestemd om de werkzaamheid van de rechtspersoon duurzaam te dienen	Op basis van directe realiseerbaarheid en de intentie deze niet langer dan een jaar aan te houden	IFRS strikter
3 Toelichting			
3.1 Opname van additionele informatie	Specifieke toelichtingseisen (zie tekst)	Geen specifieke eisen	NL eist meer toelichting

1 Grondslagen

Er zijn geen verschillen in grondslagen tussen IFRS en Nederlandse regelgeving.

2 Presentatie**2.1 Rubricering effecten onder financiële vaste en onder vlottende activa**

‘Effecten’ is de verzamelnaam voor waardepapieren zoals aandelen, certificaten van aandelen, claims, obligaties, opties, futures, warrants en inschrijvingen in schuld- en aandelenregisters. Effecten kunnen zowel onder de financiële vaste activa als onder vlottende activa worden opgenomen. RJ 226.102 schrijft voor dat effecten onder vlottende activa dienen te worden opgenomen, indien zij niet bestemd zijn om de werkzaamheid van de rechtspersoon duurzaam te dienen. In IAS 39 wordt niet gesproken over het onderscheid tussen vast en vlottend. IAS 1.53 geeft aan dat het een rechtspersoon vrijstaat al dan niet een onderscheid te maken tussen vast en vlottend. Indien dit onderscheid wordt gemaakt, geeft IAS 1.57 aan in welke gevallen sprake is van een vlottend actief:

- indien de verwachting gerechtvaardigd is dat het actief wordt gerealiseerd binnen, of wordt gehouden voor verkoop of verbruik in de normale productiecycclus van een onderneming; of
- indien het actief primair wordt gehouden voor handelsdoeleinden of voor de korte termijn en waarvan de verwachting gerechtvaardigd is dat realisatie plaatsvindt binnen een jaar na balansdatum; of

-
- indien sprake is van ‘cash’ of ‘*cash equivalents*’ waarvan het gebruik niet aan beperkingen wordt onderworpen.

De door de RJ en IFRS gehanteerde definities zullen veelal tot een zelfde indeling van activa leiden, maar verschillen zijn mogelijk.

3 Toelichting

3.1 Opname van additionele informatie

De Richtlijnen bepalen dat de volgende additionele informatie dient te worden opgenomen:

- indien effecten die ter beurse zijn genoteerd op hogere marktwaarde worden gewaardeerd, dient in de toelichting de afwijking van de waardering tegen verkrijgingsprijs te worden uiteengezet, evenals de invloed ervan op vermogen en resultaat (RJ 226.109);
- de gezamenlijke waarde van de overige tot de vlottende activa behorende effecten die in de prijscourant van een Nederlandse of buitenlandse beurs zijn opgenomen (art. 2:371 lid 1 BW);
- vermeld wordt in hoeverre de effecten niet ter vrije beschikking staan van de rechtspersoon (art. 2:371 lid 2 BW).

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 226 Effecten (aangepast 1998)
- Ontwerp-Richtlijn 290a Financiële instrumenten: verwerking en waardering (2001)
- IAS 1 Presentation of Financial Statements (revised 1997)
- IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement (revised 2000)

9 Liquide middelen

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	–	–	–
2 Presentatie			
2.1 Niet ter vrije beschikking	Classificatie als liquide middelen, met vermelding in de toelichting	Classificatie als een niet-vlottend actief wanneer balans is ingedeeld naar vlottend en niet-vlottend	Strijdig
3 Toelichting	–	–	–

1 Grondslagen

Er zijn geen verschillen in grondslagen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

2 Presentatie

2.1 *Niet ter vrije beschikking*

Artikel 2:372 lid 2 BW vereist dat vermeld wordt in hoeverre tegoeden niet ter vrije beschikking van de rechtspersoon staan. IAS 1.57 daarentegen stelt dat tegoeden die niet ter vrije beschikking staan, niet als vlottende activa geclassificeerd mogen worden wanneer de balans is ingedeeld naar vlottende en niet-vlottende activa en passiva.

Ontwerp-Richtlijn 228.102 bepaalt dat indien liquide middelen (naar verwachting) langer dan 12 maanden niet ter vrije beschikking staan, zij als financiële vaste activa dienen te worden gerubriceerd.

3 Toelichting

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 228 Liquide middelen (aangepast 1996)
- Richtlijn 290 Financiële instrumenten (aangepast 2000)
- IAS 1 Presentation of Financial Statements (revised 1997)
- IAS 32 Financial Instruments: Disclosure and Presentation (revised 1998)

10 Eigen vermogen

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Incidentele c.q. uitzonderlijke posten	Incidentele c.q. uitzonderlijke posten mogen direct in het eigen vermogen of in het resultaat worden verantwoord	Incidentele c.q. uitzonderlijke posten moeten als resultaat worden verantwoord	IFRS strikter*
1.2 Herwaardering en belastinglatentie	Vorming latentie is niet verplicht, wel aanbevolen	Vorming latentie is verplicht	IFRS strikter
1.3 Vrijval herwaarderingsreserve	De herwaarderingsreserve valt vrij ten gunste van het resultaat indien deze niet meer benodigd is.	De herwaarderingsreserve valt niet vrij.	Strijdig
1.4 Vorming wettelijke reserves	In diverse gevallen dienen wettelijke reserves te worden gevormd	Geen verplichting om wettelijke reserves te vormen	NL strikter
1.5 Verwerking kosten in verband met uitgifte eigen-vermogensinstrumenten	Ten laste van eigen vermogen of resultaat of geactiveerd als immaterieel vast actief	In mindering op het eigen vermogen	IFRS strikter
2 Presentatie			
2.1 Voorgeschreven indeling	Voorgeschreven indeling in de balans van het eigen vermogen	Geen voorgeschreven indeling	NL strikter
2.2 Classificatie bij samengestelde financiële instrumenten	Eigen- en vreemd-vermogenscomponenten mogen afzonderlijk worden gerubriceerd; indien niet afzonderlijk gerubriceerd, dan in toelichting aangeven hoe de instrumenten zijn verwerkt	Eigen- en vreemd-vermogenscomponenten moeten afzonderlijk worden gerubriceerd	IFRS strikter

* Verschil verdwijnt bij aanvaarding ontwerp-Richtlijn.

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
2.3 Wijziging van de classificatie als vreemd of eigen vermogen	Eenmaal gekozen classificatie (eigen of vreemd vermogen) mag onder voorwaarden worden gewijzigd	Eenmaal gekozen classificatie mag niet worden gewijzigd	IFRS strikter
2.4 Begrip garantievermogen	Benoeming garantievermogen is toegestaan	Begrip garantievermogen komt niet voor	IFRS strikter
3 Toelichting	—	—	—

Algemeen

De Richtlijnen stellen dat vanaf de jaarrekening 2001 goodwill niet langer van het eigen vermogen mag worden afgeboekt, maar dient te worden geactiveerd. Hiermee zijn de Richtlijnen stringenter dan de wet, waarin de mogelijkheid om goodwill af te boeken van het eigen vermogen nog is opgenomen. Wel is er een wetsontwerp bij de Tweede Kamer in behandeling waarin de activering van goodwill verplicht wordt gesteld. Indien dit wetsontwerp in 2003 definitief wordt, dan zal de verplichting om goodwill te activeren gelden voor de jaarrekening 2004. Voor de jaarrekening 2003 verdient activering van de goodwill de stellige voorkeur. Voor de verwerking van goodwill wordt verwezen naar hoofdstuk 19.

1 Grondslagen

1.1 Incidentele c.q. uitzonderlijke posten

Ingevolge de huidige Richtlijnen is het toegestaan incidentele c.q. uitzonderlijke posten voorzover van grote omvang direct in het eigen vermogen te verwerken. Voorbeelden zijn (RJ 240.211):

- de gevolgen van een financiële reorganisatie, waarbij crediteuren en aandeelhouders hun rechten geheel of gedeeltelijk prijsgeven, gepaard gaande met afboeking van een verlies;
- de nadelen als gevolg van kapitaalvernietiging waartegen verzekering niet mogelijk of ongebruikelijk is;
- nadelen van nationalisaties, vermogensheffingen ineens of soortgelijke vormen van onteigening.

De IASB staat dit niet toe; deze posten dienen in de winst-en-verliesrekening te worden opgenomen. Ontwerp-Richtlijn 240 sluit aan op de regelgeving van de IASB en laat de afboeking van dergelijke posten van het eigen vermogen niet meer toe.

1.2 Herwaardering en belastinglatentie

Uit artikel 2:390 lid 5 BW volgt dat het niet verplicht is bij de vorming van een herwaarderingsreserve een voorziening voor latente belastingen op te nemen. Indien deze voorziening niet wordt opgenomen, dient dit wel te worden toegelicht onder vermelding van de kwantitatieve effecten. IAS 12.24 stelt de vorming van een voorziening voor latente belastingen verplicht; deze voorziening dient ten laste van de herwaarderingsreserve te worden gevormd.

1.3 Vrijval herwaarderingsreserve

Artikel 2:390 lid 4 BW bepaalt dat de herwaarderingsreserve vrijvalt ten gunste van het resultaat indien deze niet meer nodig is voor de toepassing van het gekozen waarderingsstelsel en voor het bereiken van het doel der herwaardering. Dit betreft vooral materiële vaste activa. IAS 16 verbiedt een dergelijke vrijval inzake de herwaarderingsreserves van materiële vaste activa.

Voorts kan de volgens RJ 220.224 vrijval van de herwaarderingsreserve plaatsvinden indien bij de winstbepaling rekening wordt gehouden met financieringsverhoudingen. De IASB kent een dergelijke bepaling niet.

Herwaarderingsreserves inzake financiële activa kunnen bij realisatie wel vrijvallen, zowel in de Nederlandse wet- en regelgeving als in IFRS (zie verder hoofdstuk 22 'Financiële Instrumenten').

1.4 Vorming wettelijke reserves

De Nederlandse wetgeving schrijft de vorming van allerlei soorten wettelijke reserves voor (waaronder wettelijke reserve ingehouden winst deelnemingen, wettelijke reserve in verband met immateriële vaste activa, wettelijke reserve minimumkapitaal, wettelijke reserve in verband met de inbreng op aandelen). Voor deze wettelijke reserves geldt een uitkeringsverbod. In de IFRS-standaarden komt een met wettelijke reserves overeenkomend begrip niet voor.

1.5 Verwerking kosten in verband met uitgifte eigen-vermogensinstrumenten

Volgens SIC 17 over de verwerking van kosten in verband met de uitgifte van eigen-vermogensinstrumenten moeten deze kosten in mindering worden gebracht op het eigen vermogen, mits de emissie succesvol is. Hierbij moet rekening worden gehouden met de (latente) belastingen en worden de kosten dus netto in het vermogen verwerkt.

Het kan bij de bedoelde kosten die rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen worden gebracht uitsluitend gaan om incrementele externe kosten direct gekoppeld aan de emissie. Het gaat bij deze interpretatie niet om kosten in verband met uitgifte van eigen-vermogensinstrumenten in het kader van de verkrijging van een onderneming. Tevens gaat het bij deze interpretatie niet om vermogenstransacties zoals een beursintroductie of een aandelensplitsing. Indien dus een uitgifte van aandelen gepaard gaat met een beursintroductie, moeten de totale kosten worden verdeeld

over de beursintroductie en de uitgifte van de aandelen zelf. De eerstgenoemde kosten komen ten laste van het resultaat, de laatstgenoemde komen ten laste van het eigen vermogen.

Het nettobedrag van de direct ten laste van het eigen vermogen geboekte kosten moet afzonderlijk worden vermeld.

Ingevolge de huidige Nederlandse regelgeving mogen kosten in verband met de uitgifte van eigen-vermogensinstrumenten (emissiekosten) in mindering worden gebracht op de agioreserve, of direct ten laste van het resultaat worden gebracht. Op grond van artikel 2:365 lid 1 onder a BW is activering van deze kosten mogelijk. Richtlijn 210.103 beveelt aan deze kosten niet te activeren omdat niet aan de criteria voor een immaterieel vast actief is voldaan. Specifieke bepalingen inzake de bepaling van de omvang van de kosten ontbreken.

In ontwerp-Richtlijn 240.219 wordt gesteld dat emissiekosten die niet zijn geactiveerd direct ten laste van het agio dienen te worden gebracht (onder aftrek van een eventueel belastingeffect). Indien en voorzover het agio ontoereikend is dient verwerking plaats te vinden ten laste van de Overige reserves. De kosten uit hoofde van een plaatsing van aandelen die in het boekjaar uiteindelijk niet is doorgedaan dienen direct ten laste van het resultaat te worden gebracht. Met uitzondering van de (wettelijke) mogelijkheid tot activering van deze emissiekosten is de ontwerp-Richtlijn in overeenstemming met SIC 17.

2 Presentatie

2.1 Voorgescreven indeling

Ingevolge artikel 2:373 lid 1 BW dient in de balans het eigen vermogen op de volgende wijze te worden ingedeeld:

- het geplaatste kapitaal;
- agio;
- herwaarderingsreserves;
- andere wettelijke reserves;
- statutaire reserves;
- overige reserves;
- niet-verdeelde winsten.

IFRS kent geen voorgeschreven indeling van het eigen vermogen. Wel dient in de jaarrekening een mutatie-overzicht van het eigen vermogen te worden opgenomen, waarbij het eigen vermogen in de volgende posten is onderverdeeld: aandelenkapitaal, agio, herwaarderingsreserve, reserve koersverschillen, gecumuleerd resultaat (IAS 1.86 e.v.). IFRS kent geen wettelijke reserves.

2.2 Classificatie bij samengestelde financiële instrumenten

Zowel de RJ als de IASB definieert een financiële verplichting als elke overeengekomen verplichting om (RJ 290.108):

- liquide middelen of een ander financieel actief aan een andere partij over te dragen; of
- financiële instrumenten te ruilen met een andere partij onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn.

De RJ en de IASB definiëren een eigen-vermogensinstrument als elke overeenkomst die per saldo het recht geeft op een aandeel in de activa van een partij, na aftrek van alle verplichtingen (RJ 290.108).

IAS 32 bepaalt dat indien een financieel instrument zowel een schuld- als een eigen-vermogenscomponent bevat, deze beide componenten afzonderlijk moeten worden geclassificeerd onder respectievelijk het vreemd en het eigen vermogen. Deze methodiek heeft de voorkeur van de RJ. Echter, de Richtlijnen staan toe de schuld- en eigen-vermogenscomponent niet afzonderlijk te classificeren (RJ 290.212). In de toelichting moet dan wel worden aangegeven hoe deze instrumenten zijn verwerkt. Instrumenten die weliswaar met elkaar zijn verbonden maar als afzonderlijke instrumenten zijn te identificeren, zoals een obligatielening met warrants, moeten ook volgens de RJ afzonderlijk worden gepresenteerd (RJ 290.213).

2.3 *Wijziging van de classificatie als vreemd of eigen vermogen*

De Richtlijnen (RJ 290.201) bepalen dat bij het ontstaan van een financieel instrument, dit instrument wordt geclassificeerd als schuld of als eigen vermogen al naar gelang de economische realiteit van de contractuele overeenkomst. Uitdrukkelijk wordt bepaald dat de juridische vorm van het contract voor de classificatie niet van belang is. Indien later de aard van het instrument wijzigt door verandering van de contractvoorwaarden of besluiten van de leiding, wordt de mogelijkheid opengelaten de oorspronkelijke classificatie te wijzigen. IAS 32 staat niet toe een eenmaal gekozen classificatie aan te passen aan een gewijzigde economische realiteit.

2.4 *Begrip garantievermogen*

De Richtlijnen (RJ 240.125) laten de mogelijkheid toe een begrip garantievermogen te onderscheiden. Elementen van het garantievermogen zijn met name het eigen vermogen, belangen van derden in groepsmaatschappijen en de achtergestelde schulden. De IASB kent de begrippen 'garantievermogen' of 'groepsvermogen' niet.

3 Toelichting

Inzake de toelichting op het eigen vermogen bestaan geen belangrijke verschillen.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 240 Eigen vermogen (aangepast 2001)
- Ontwerp-Richtlijn 240 Eigen vermogen (2002)
- Richtlijn 290 Financiële instrumenten (aangepast 2000)
- Ontwerp-Richtlijn 290a Financiële instrumenten, verwerking en waardering (2001)
- IAS 8 Net Profit or Loss for the Period, Fundamental Errors and Changes in Accounting Policies (revised 1993)
- IAS 12 Income Taxes (revised 1996)
- IAS 32 Financial Instruments: Disclosure and Presentation (revised 1998)
- SIC 5 Classification of Financial Instruments – Contingent Settlement Provisions (1998)
- SIC 16 Share Capital – Reacquired Own Equity Instruments (Treasury Shares) (1999)
- SIC 17 Share Capital – Transaction Costs (2000)

11 Voorzieningen (exclusief belastingen en pensioenen)

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Waardering van voorzieningen	Nominale waarde of contante waarde	Contante waarde	IFRS strikter
1.2 Uitgaven voor groot onderhoud	Vormen van een voorziening of als last in winst-en-verliesrekening verantwoord tenzij aan activeringscriteria is voldaan, dan activeren en componentenbenadering toepassen.	Activering van uitgaven bij toepassing componentenbenadering of anders onmiddellijk ten laste van winst-en-verliesrekening	IFRS strikter
1.3 Voorziening voor reorganisatiekosten	Vorming voorziening onder omstandigheden ook mogelijk indien na balansdatum met uitvoering is gestart of is hierover gecommuniceerd	Vorming voorziening indien vóór balansdatum met uitvoering is gestart of hierover is gecommuniceerd	IFRS strikter
1.4 Voorziening voor herstelkosten	Vorming voorziening direct bij investering en activering in verkrijgingsprijs of gedurende looptijd voorziening opbouwen	Vorming voorziening direct bij investering en activering in verkrijgingsprijs	IFRS strikter
1.5 Voorziening voor arbeidsongeschiktheidskosten	Een voorziening mag worden gevormd indien gedifferentieerde premies zijn verschuldigd. Als alternatief mogen de premies ook als last in de winst-en-verliesrekening worden verwerkt	Vorming van een voorziening niet toegestaan	IFRS strikter
2 Presentatie	–	–	–

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
3 Toelichting			
3.1 Vermelden looptijd voorzieningen	Aanbevolen wordt afzonderlijk te vermelden het deel van de voorzieningen dat binnen een jaar zal worden afgewikkeld en het gedeelte ervan dat na vijf jaar zal worden afgewikkeld	Vermelding van verwachte tijdstip van afwikkeling per categorie voorziening	IFRS eist meer toelichting

Algemeen

In Richtlijn 252 wordt de vorming van een voorziening assurantie eigen risico niet toegestaan. Als overgangsbepaling is het toegestaan de voorziening in een keer vrij te laten vallen en de vrijval te verwerken als een stelselwijziging of de voorziening op systematische wijze in maximaal vijf jaar vrij te laten vallen (RJ 252.222).

IAS 37 staat de vorming van een voorziening voor assurantie eigen risico niet toe. Er is geen overgangsbepaling.

1 Grondslagen

1.1 Waardering van voorzieningen

RJ 252.121 schrijft voor voorzieningen te waarderen tegen nominale waarde of contante waarde. IAS 37.45 verplicht tot waardering tegen contante waarde, indien het verschil tussen de nominale en de contante waarde materieel is.

1.2 Uitgaven voor groot onderhoud

RJ 212.234/235 biedt twee alternatieven voor het verwerken van uitgaven voor groot onderhoud:

- verwerking in één keer ten laste van het resultaat op het moment dat periodiek groot onderhoud wordt verricht, tenzij aan de activeringscriteria wordt voldaan; in dat geval dient het met het onderhoud gemoeide bedrag te worden geactiveerd en verwerkt als afzonderlijk samenstellend deel van het gerelateerde materiële vaste actief;
- vorming van een voorziening groot onderhoud.

IAS 37 staat het vormen van een voorziening voor uitgaven voor groot onderhoud niet toe. De uitgaven dienen ten laste van het resultaat te worden gebracht. Bepaalde uitgaven mogen worden geactiveerd en afgeschreven indien is gekozen voor de 'componentenbenadering'. Daarbij wordt

bij aankoop van activa de aankoopprijs toegerekend aan verschillende componenten met verschillende gebruiksduren, en wordt op de componenten afzonderlijk afgeschreven.

1.3 Voorziening voor reorganisatiekosten

IAS 37 (par. 14 en 75) geeft aan dat voorzieningen in verband met reorganisaties slechts mogen worden getroffen indien, behalve dat er een formeel reorganisatieplan is, voor balansdatum met de reorganisatie is gestart of de hoofdlijnen ervan in voldoende mate van detail bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Volgens de Richtlijn mogen voorzieningen in verband met reorganisaties ook nog worden getroffen indien na balansdatum maar voor het opmaken van de jaarrekening met de implementatie wordt gestart of de hoofdlijnen ervan in voldoende mate van detail worden bekendgemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben (RJ 252.214).

1.4 Voorziening voor herstelkosten

Indien een materieel vast actief wordt aangeschaft waarbij aan het einde van de levensduur zekere verplichtingen bestaan, zoals opruiming, sloop of ontmanteling, dan wordt er een voorziening getroffen op het moment dat het actief wordt neergezet; dat bedrag wordt als onderdeel van de kosten van het actief verwerkt. Ook kan gedurende de levensduur van het actief een voorziening worden opgebouwd (RJ 252.217, 218).

IAS 37 staat de opbouw van een voorziening niet toe. Aangezien de opruimverplichting reeds bestaat op het investeringsmoment, dient reeds dan een voorziening voor het volledige bedrag te worden genomen. Tevens dient activering van dit bedrag in de verkrijgingsprijs plaats te vinden.

1.5 Voorziening voor arbeidsongeschiktheidskosten

In de RJ 252.225 wordt gesteld dat een voorziening *mag* worden gevormd indien en voorzover gedifferentieerde premies zijn verschuldigd op grond van de Wet Pemba (Premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen). Indien ervoor gekozen wordt een dergelijke voorziening niet te vormen (alternatieve verwerkingswijze), dient een algemene toelichting te worden opgenomen indien de invloed van de gedifferentieerde premies op de toekomstige personeelskosten naar verwachting materieel zal zijn.

IAS 37 staat het vormen van een dergelijke voorziening niet toe.

2 Presentatie

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

3 Toelichting

3.1 Vermelden looptijd voorzieningen

RJ 252.142 beveelt aan van het totaalbedrag aan voorzieningen dat aan het einde van de periode in de balans is opgenomen, afzonderlijk te vermelden het gedeelte ervan dat naar verwachting binnen één jaar zal worden afgewikkeld en het gedeelte ervan dat naar verwachting na meer dan vijf jaar zal worden afgewikkeld. IAS 37.85 vraagt per soort voorziening het verwachte tijdstip van afwikkeling van de voorziening.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 252 Voorzieningen (aangepast 2001)
- Richtlijn 212 Materiële vaste activa (aangepast 2002)
- IAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets (1998)
- SIC 6 Costs of Modifying Existing Software (1999)
- SIC 23 Property Plant and Equipment – Major Inspection and Overhaul Costs (2000)

12a Pensioenvoorzieningen [huidige Richtlijn]

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Allocatiestelsels voor pensioenlasten	Alle stelsels zijn toegestaan mits aan toereikendheidstoets wordt voldaan	Alleen prospectieve stelsel is toegestaan	IFRS strikter
1.2 Disconteringsvoet	4% rekenrente of actuele rentevoet	Marktrente van obligaties met gelijke duur als pensioenverplichting	IFRS strikter
1.3 Actuariële winsten en verliezen	Verwerking is niet expliciet voorgeschreven; rekening houden met toereikendheidstoets	Resultaten binnen corridor niet verwerken, resultaten buiten corridor uitsmeren over resterende werkzame periode; versnelde uitsmering toegestaan	IFRS strikter
1.4 Ondernemingspensioenfonds	Rechtspersoon moet rekening houden met tekorten bij ondernemingspensioenfonds waarvoor de rechtspersoon contractueel kan worden aangesproken met inachtneming van toereikendheidstoets	Rechtspersoon moet rekening houden met alle tekorten en overschotten bij ondernemingspensioenfonds	IFRS strikter
2 Presentatie	—	—	—
3 Toelichting			
3.1 Additionele informatie	Uitgebreide informatieverplichting (zie tekst)	Andere uitgebreide informatieverplichting (zie tekst)	IFRS en NL eisen verschillende toelichting

Algemeen

In augustus 2002 is een aangepaste versie van paragraaf 271.3 ‘Beloningen in de vorm van uitkeringen na afloop van het dienstverband’ en 271.4 ‘Andere uitgestelde beloningen’

gepubliceerd als discussiememorandum. In de aangepaste teksten zijn de commentaren op de eerdere ontwerp-Richtlijn verwerkt en zijn voorts aanpassingen doorgevoerd in verband met verbeteringen van IAS 19. De nu voorliggende tekst is naar het oordeel van de RJ een zo goed mogelijke vertaling van IAS 19 naar de Nederlandse pensioensituatie. Een definitieve Richtlijn zal niet eerder dan voor het verslagjaar 2005 van toepassing worden. In de huidige Richtlijn zijn enkele in de jaareditie 2001 als ontwerp-Richtlijn gepubliceerde alinea's geschrapt respectievelijk omgezet in definitieve Richtlijn.

Omdat de huidige Richtlijn met betrekking tot personeelsbeloningen op dit moment nog van toepassing is, worden in dit hoofdstuk eerst de verschillen tussen IAS 19 en de huidige Richtlijn behandeld en daarna de verschillen tussen IAS 19 en de ontwerp-Richtlijn zoals opgenomen in het discussiememorandum.

Naast de vooral op de Nederlandse situatie toegespitste regelgeving laat de RJ in de huidige Richtlijn toe dat buitenlandse stelsels, zoals IAS 19, worden toegepast, mits de toereikendheidstoets en de juridische verhouding tussen rechtspersoon en pensioenfonds zich daar niet tegen verzetten.

1 Grondslagen

1.1 Allocatiestelsels voor pensioenlasten

De volgende allocatiestelsels voor pensioenlasten kunnen worden onderscheiden:

- statische stelsels op retrospectieve basis;
- statische stelsels op prospectieve basis;
- dynamische stelsels op retrospectieve basis;
- dynamische stelsels op prospectieve basis.

Statische stelsels zijn balansgericht en stellen de affinanciering van de per balansdatum opgebouwde rechten centraal. Dynamische stelsels zijn resultaatgericht en stellen de gelijkmatige spreiding van de lasten over de resterende jaren centraal. Stelsels op retrospectieve basis houden geen rekening met toekomstige loonstijgingen en andere factoren, terwijl prospectieve stelsels dit wel doen.

RJ 271.309 bepaalt dat de kosten van de pensioenregeling in de winst-en-verliesrekening verantwoord dienen te worden in de periode waarin de prestaties worden geleverd. Voor de toerekening van de lasten aan de perioden zijn de hiervoor genoemde methoden, die in meerdere of mindere mate rekening houden met toekomstige ontwikkelingen, mogelijk. RJ 271.315 staat het gebruik van de hiervoor genoemde methoden toe, mits aan de zogenaamde toereikendheidstoets wordt voldaan. Dit geldt ook voor de toepassing van IAS 19 (of US GAAP). De toereikendheidstoets houdt in dat de door de rechtspersoon aan te houden pensioenvoorzieningen toereikend dienen te zijn, om aan de verplichtingen voortvloeiende uit de opgebouwde pensioenaanspraken te kunnen voldoen (RJ 271.315). Hierbij dient rekening te worden gehouden met de door het pensioenfonds aangehouden pensioenvoorzieningen en bij levensverzekeringsmaatschappijen ondergebrachte pensioenen.

IAS 19 maakt onderscheid tussen beschikbare premiestelsels (*'defined contribution plans'*) en salaris-/dienstjarenstelsels (*'defined benefit plans'*). Voor een beschikbare premiestelsel wijkt IAS 19 niet af van de Nederlandse Richtlijn en wordt als pensioenlast genomen de in het boekjaar verschuldigde pensioenpremie. Bij een salaris-/dienstjarenstelsel staat IAS 19 alleen het gebruik van de *'projected unit credit method'* (PUCM) toe. Dit is een toekomstgerichte methode waarbij als last in de winst-en-verliesrekening wordt genomen de jaarlijks toegekende pensioenrechten, eventueel gecorrigeerd voor actuariële resultaten. De kosten van de toegekende rechten worden bepaald volgens de PUCM, waarbij rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen en kansen zoals verwachte salarisstijgingen, kansen op sterfte, invaliditeit, ontslag, enz. (IAS 19.72-77). De systematiek van IAS 19 is feitelijk die van een statisch stelsel met dynamische elementen.

1.2 Disconteringsvoet

De Richtlijnen spreken zich niet uit over de te hanteren rente bij de berekening van de pensioenvoorziening. Waardering tegen een rekenrente van 4% is gebruikelijk. Aangenomen mag worden dat ook op basis van de actuele rentevoet mag worden gewaardeerd. IAS 19.78 bepaalt, dat de markrente op balansdatum van laagrisico-obligaties met een looptijd die overeenkomt met de verwachte looptijd van de verplichtingen moet worden gehanteerd.

1.3 Actuariële winsten en verliezen

IAS 19 bepaalt dat binnen bepaalde grenzen (de zogenaamde 10%-corridor) actuariële winsten of verliezen niet in aanmerking behoeven te worden genomen (IAS 19.92). Indien deze actuariële winsten of verliezen de 10% overstijgen, mogen deze worden uitgesmeerd op een systematische manier over de gemiddeld resterende werkzame periode van de werknemers (IAS 19.93). Het is ook toegestaan om deze resultaten volgens een bestendige gedragslijn sneller te verantwoorden. De Richtlijnen bepalen niet expliciet hoe met actuariële winsten en verliezen dient te worden omgegaan. Als algemene regel geldt, dat verliezen dienen te worden genomen indien deze voorzienbaar zijn. Verder mag worden aangenomen dat elke andere verwerking acceptabel is, zolang aan de toereikendheidstoets wordt voldaan.

1.4 Ondernemingspensioenfondsen

Ondernemingspensioenfondsen kunnen ten aanzien van de gevormde pensioenvoorzieningen overschotten en tekorten vertonen. IAS 19 gaat ervan uit dat de scheiding tussen het pensioenorgaan en de onderneming, ongeacht de juridische constructie, dient te vervallen. IAS 19 beschouwt derhalve een ondernemingspensioenfonds als zijnde transparant, hetgeen betekent dat een rechtspersoon bij de bepaling van zijn pensioenverplichtingen rekening dient te houden met de overschotten en tekorten in het ondernemingspensioenfonds (IAS 19.49).

RJ 271.314 bepaalt niets omtrent overschotten. Omtrent tekorten wordt bepaald dat indien de rechtspersoon contractueel aangesproken kan worden voor tekorten (op andere wijze ontstaan dan door financieringsachterstanden) met inachtneming van de toereikendheidstoets in de balans van de rechtspersoon voorzieningen dienen te worden opgenomen. Voor tekorten waarvoor de rechtspersoon niet kan worden aangesproken is het in de balans van de rechtspersoon opnemen van een voorziening afhankelijk van de te verwachten uitstroom van middelen bij de rechtspersoon.

2 Presentatie

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

3 Toelichting

3.1 *Additionele informatie*

De wet en de Richtlijnen verlangen de volgende additionele informatie (RJ 271.323 e.v.):

- de mate waarin pensioenverplichtingen als langlopend dienen te worden beschouwd;
- de gehanteerde grondslagen voor de bepaling van het vermogen en het resultaat (waaronder: aard van de pensioenregeling en de financiering, de relatie tussen de rechtspersoon en het fonds, de wijze van toerekening van de pensioenlasten, de rekenrente, de gehanteerde sterftetafels);
- vermelding van hantering van retrospectieve of prospectieve basis;
- de uitkomst van de toereikendheidstoets;
- toelichting op lasten uit hoofde van nieuwe regelingen of verbeteringen.

IAS 19.120 verlangt de volgende aanvullende informatie:

- de grondslagen voor de bepaling van actuariële winsten en verliezen;
- een algemene beschrijving van de pensioenregeling;
- een overzicht van de bezittingen en schulden die samenhangen met de pensioenregeling;
- de reële waarde van de activa die samenhangen met de pensioenregeling;
- mutatie-overzicht van de pensioenvoorziening;
- de kosten van de pensioenregeling gesplitst in de '*current service costs*' (toename pensioenverplichting door geleverde arbeidsprestaties in het boekjaar), de rentekosten, de verwachte opbrengst van de activa, de actuariële winsten en verliezen, backservicekosten en de kosten van bijzondere regelingen;
- het rendement op de activa, zowel als het rendement op enigerlei restitutierecht ('*reimbursements*') dat is opgenomen als actief (IAS 19.104A);
- de belangrijkste actuariële uitgangspunten zoals gehanteerde rentevoet en verwachte salarisontwikkeling.

De extra informatie die IAS 19 vereist, heeft met name betrekking op het prospectieve karakter van de pensioenvoorziening en de waarde van de activa.

12b Pensioenvoorzieningen [ontwerp-Richtlijn]

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Verwerken overgangsverplichting	Stelselwijziging of lineaire toerekening aan resultaat in een periode die overeenkomt met verwachte gemiddelde diensttijd	Stelselwijziging of bij overgang van IAS 19 (revised 1993) naar IAS 19 (revised 1998): lineaire toerekening aan resultaat in een periode van vijf jaar. Bij overgang naar IAS 19 (revised 2002): stelselwijziging	IFRS strikter
2 Presentatie	—	—	—
3 Toelichting	—	—	—

1 Grondslagen

1.1 Verwerken overgangsverplichting

IAS 19.155 vermeldt voor het verwerken van de overgangsverplichting dat een onherroepelijke keuze moet worden gemaakt tussen verwerking als stelselwijziging, of indien wordt overgegaan van IAS 19 (1993) naar IAS 19 (1998) een lineaire toerekening aan het resultaat in een periode van 5 jaar. Voor de overgang van IAS 19 (revised 1998) naar IAS 19 (revised 2000) en van IAS 19 (revised 2000) naar IAS 19 (revised 2002) geldt dat er sprake is van een stelselwijziging. De terugwerkende kracht is vervolgens beperkt tot de periode vanaf het moment waarop de onderneming de overige bepalingen van deze standaard is gaan toepassen (IAS 19.160).

De Richtlijnen (ORL 271.346) vermelden dat als de overgangsverplichting hoger of lager uitkomt dan de verplichting gewaardeerd op basis van de voorheen toegepaste grondslag, de rechtspersoon voor de verwerking van die verhoging of verlaging een onherroepelijke keuze dient te maken tussen behandeling als een stelselwijziging of een lineaire toerekening aan het resultaat in een periode die overeenkomt met de verwachte gemiddelde resterende diensttijd van de op het overgangstijdstip aanwezige actieve werknemers.

2 Presentatie

Er zijn geen verschillen in presentatie tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

3 Toelichting

Er zijn geen verschillen in presentatie tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 271 Personeelsbeloningen (aangepast 2002)
- Ontwerp-Richtlijn 271 Discussiememorandum pensioenen in de jaarrekening (2002)
- IAS 19 Employee Benefits (revised 2002)

13 Voorzieningen voor latente belastingen

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Waardering	Nominale of contante waarde	Nominale waarde	IFRS strikter
1.2 Belastinglatentie over de herwaarderingsreserve	Aanbevolen	Verplicht	IFRS strikter
1.3 Activering latente belastingvordering na een overname	Indien onderkend na het boekjaar volgend op jaar van overname: ten gunste van resultaat	Indien onderkend na het boekjaar volgend op jaar van overname: verwerking effect in goodwill	Strijdig
1.4 Fiscale eenheid	Diverse bepalingen	Geen bepalingen opgenomen	NL strikter
2 Presentatie			
2.1 Presentatie actieve latentie	Presentatie als vlottend of als vast actief is toegestaan	Slechts presentatie als vast actief is toegestaan	IFRS strikter
3 Toelichting			
3.1 Vermelding expiratiedatum niet in aanmerking genomen latente belastingvorderingen	Vermelding niet vereist	Vermelding vereist	IFRS eist meer toelichting
3.2 Looptijden latenties	Vermelding van looptijden van actieve en passieve latenties	Geen specifieke regel	NL eist meer toelichting
3.3 Overige toelichting	Niet-beursgenoteerde ondernemingen wordt slechts aanbevolen om bepaalde door IFRS voorgeschreven informatie op te nemen	IAS schrijft voor alle ondernemingen de volgende informatie voor: <ul style="list-style-type: none"> • Cijfermatige aansluiting tussen effectieve en toepasselijke belastingdruk • Samenstelling van actieve en passieve latentie en belastingbate en -last • Onderbouwing van waarschijnlijkheid van de realisatie van actieve latentie 	IFRS eist meer toelichting

1 Grondslagen

1.1 Waardering

RJ 272.404 schrijft voor dat waardering van latenties in de balans tegen nominale dan wel tegen contante waarde dient te geschieden. IAS 12.53 stelt dat belastinglatenties niet tegen contante waarde mogen worden gewaardeerd.

1.2 Belastinglatentie over de herwaarderingsreserve

Artikel 2:390 lid 5 BW bepaalt dat in de toelichting uiteen wordt gezet, of en op welke wijze in samenhang met herwaardering rekening wordt gehouden met de invloed van belastingen op vermogen en resultaat. De Richtlijnen stellen dat er in de literatuur geen overeenstemming is te vinden over de vraag of het niet opnemen van een belastinglatentie in samenhang met herwaardering in overeenstemming is met de eis van een getrouwe weergave van het vermogen. Als gevolg hiervan laat RJ 272.304 het al dan niet opnemen van een belastinglatentie bij een herwaardering vrij. Indien geen belastinglatentie wordt opgenomen, dient dit te worden toegelicht onder vermelding van de kwantitatieve effecten.

IAS 12.20 verplicht tot het vormen van een voorziening voor latente belastingen bij herwaardering; deze voorziening dient ten laste van de herwaarderingsreserve te worden gevormd.

1.3 Vorming latente belastingvordering na een overname

In kader van een overname moet zowel onder IFRS als onder Nederlandse grondslagen rekening worden gehouden met eventuele latente belastingvorderingen bij de overgenomen partij. Indien dit niet gebeurt, maar op een later tijdstip alsnog rekening wordt gehouden met deze latente belastingvorderingen in de geconsolideerde jaarrekening van de overnemende partij, moet de activering daarvan onder IFRS (IAS 12.68):

- als bate worden geboekt;
- de destijds berekende goodwill worden aangepast;
- idem voor de cumulatieve afschrijvingen op deze goodwill;
- het saldo van de aanpassing van de boekwaarde van de goodwill als last worden verantwoord.

Echter, er mag per saldo geen negatieve goodwill ontstaan of negatieve goodwill worden verhoogd.

Deze verplichting geldt ongeacht wanneer de activering van de latente belastingvordering plaatsvindt.

Onder Nederlandse grondslagen wordt voor deze situatie geen uitzondering gemaakt. Dit betekent dat een eventuele activering, indien deze plaatsvindt na het boekjaar volgend op het boekjaar waarin de overname plaatsvindt, in het geheel ten gunste van het resultaat wordt geboekt.

1.4 Fiscale eenheid

RJ 272.8 bevat allerlei bepalingen met betrekking tot de allocatie van belasting binnen een fiscale eenheid.

IFRS bevat dergelijke bepalingen niet.

2 Presentatie

2.1 Presentatie actieve latentie

In Richtlijn 272.602 staat dat latente belastingvorderingen op een afzonderlijke regel dienen te worden opgenomen onder de financiële vaste activa of onder de vlottende activa. Ingevolge IAS 12 is het niet toegestaan om latente belastingen onder de vlottende activa op te nemen (IAS 12.69 en 70).

3 Toelichting

3.1 Vermelding expiratedatum niet in aanmerking genomen latente belastingvorderingen

IAS 12.81(e) vereist dat van de niet bij het bepalen van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen in aanmerking genomen latente belastingvorderingen (bijvoorbeeld uit hoofde van voorwaartse verliescompensatie), het tijdstip van expiratie moet worden vermeld (indien van toepassing). RJ 272 bevat een dergelijke verplichting niet.

3.2 Looptijden latenties

De Richtlijnen bepalen dat informatie moet worden opgenomen omtrent de looptijden van actieve en passieve latenties (RJ 272.602). IAS 12 kent een dergelijke expliciete bepaling niet.

3.3 Overige toelichting

In de Richtlijn zijn de toelichtingseisen voor het grootste deel in overeenstemming gebracht met de eisen van IAS 12. De volgende eisen zijn ingevolge de Richtlijn slechts verplicht voor beursgenoteerde vennootschappen in de geconsolideerde jaarrekening:

- een cijfermatige aansluiting tussen effectieve en toepasselijke belastingdruk (RJ 272.704);
- de samenstelling van de actieve en passieve belastinglatenties en van de belastingbate en -last naar belastbare tijdelijke verschillen, verrekenbare tijdelijke verschillen, beschikbare voorwaartse verliescompensatie en toekomstige verrekeningsmogelijkheden (RJ 272.709);
- onderbouwing van waarschijnlijkheid van de realisatie van actieve latentie, indien (RJ 272.713):

- de realisatie van de latentie uitsluitend afhankelijk is van toekomstige belastbare winsten (niet zijnde belastbare tijdelijke verschillen);
- de onderneming een fiscaal verlies heeft geleden in het boekjaar of in de daaraan voorafgaande perioden.

Deze informatie-eisen zijn aanbevolen voor overige ondernemingen.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 272 Belastingen naar de winst (aangepast 2001)
- IAS 12 Income Taxes (revised 2000)
- SIC 21 Income Taxes – Recovery of Revalued Non-Depreciable Assets (2000)
- SIC 25 Income Taxes – Changes in the Tax Status of an Enterprise or Its Shareholders (2000)

14a Schulden [huidige Richtlijn]

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Opname op de balans (' <i>recognition</i> ')	Geen specifieke regels	Indien men partij wordt bij een contract	IFRS strikter
1.2 Verwijdering van de balans (' <i>derecognition</i> ')	Bij overdracht risico's aan derden (<i>ontwerp-Richtlijn</i>)	Wanneer de onderneming van haar contractuele verplichtingen wordt ontheven (en specifieke regels in verschillende situaties)	IFRS strikter
1.3 Waardering schulden die worden aangehouden voor handelsdoel-einden	Nominale waarde of amortisatie-waarde	Reële waarde, wijzigingen in de reële waarde worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt	Strijdig
2 Presentatie			
2.1 Rubricering kortlopend deel langlopende schuld	Kortlopend deel van langlopende schuld rubriceren onder kort- of langlopende schuld	Rubriceren als kortlopend	IFRS strikter
2.2 Classificatie bij samengestelde financiële instrumenten	Eigen- en vreemd-vermogenscomponenten mogen afzonderlijk worden gerubriceerd; indien niet afzonderlijk gerubriceerd, dan in toelichting aangeven hoe verwerkt	Eigen- en vreemd-vermogenscomponenten afzonderlijk rubriceren	IFRS strikter
2.3 Wijziging van de classificatie schuld of eigen vermogen	Eenmaal gekozen classificatie (eigen of vreemd vermogen) mag onder voorwaarden worden gewijzigd	Eenmaal gekozen classificatie mag niet worden gewijzigd	IFRS strikter
2.4 Specificatie van schulden	Uitvoerige specificatie vereist	Specificatie beperkt tot handelscrediteuren, schulden uit hoofde van belastingen en schulden die niet rentedragend zijn	NL strikter

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
3 Toelichting			
3.1 Informatie over waardering- en resultaatbepalingsgrondslagen	—	Specifieke toelichtingseisen (zie tekst)	IFRS eist meer toelichting

Algemeen

In de jaareditie 2001 van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving is ontwerp-Richtlijn 290a 'Financiële instrumenten: verwerking en waardering' opgenomen. De ontwerp-Richtlijn is gelijk aan IAS 39. De voorstellen van de IASB tot verbetering van IAS 39 zijn op een zodanig tijdstip (juni 2002) verschenen dat het niet mogelijk was om deze op te nemen in een aangepaste ontwerp-Richtlijn. Derhalve heeft de RJ besloten de ontwerp-Richtlijn nog niet te wijzigen. Omdat de huidige Richtlijn met betrekking tot schulden op dit moment nog van toepassing is, worden in dit hoofdstuk (in 14a) eerst de verschillen tussen IAS 39 en de huidige Richtlijn behandeld en daarna (in 14b) de verschillen tussen IAS 39 en de ontwerp-Richtlijn.

Op grond van Richtlijn 290 met betrekking tot financiële instrumenten dient informatie in de toelichting omtrent schulden te worden opgenomen. Aangezien in Richtlijn 290 de tekst van IAS 32 vrijwel geheel is overgenomen, wordt in het kader van deze publicatie deze informatieverzorging niet uitgewerkt.

1 Grondslagen

1.1 Opname op de balans ('recognition')

De Richtlijnen bevatten geen specifieke bepalingen voor de passivering van financiële instrumenten.

IAS 39 bevat specifieke bepalingen voor de vraag wanneer een financieel instrument moet worden gepassiveerd. Par. 27 bepaalt dat een onderneming een financieel instrument op de balans opneemt zodra zij partij wordt in de contractuele bepalingen van het financiële instrument. Dit geldt zowel voor primaire financiële instrumenten als voor derivaten. Wel kan het bij derivaten voorkomen dat zij moeten worden geactiveerd/gepassiveerd, maar dat de waarde nihil is, zodat bij eerste opname in de balans per saldo niets verschijnt. Ter illustratie kan daarbij worden gedacht aan een valutatermijntransactie waarbij bij sluiting de prestatie en tegenprestatie een gelijke reële waarde hebben. De reële waarde van het instrument is daarmee nihil en er wordt dus per saldo niets geactiveerd/gepassiveerd.

Inzake specifieke soorten transacties in de juridische vorm van een lease gelden bijzondere recognitioncriteria ingevolge SIC 27 (zie verder hoofdstuk 23 'Leasing'). Ontwerp-Richtlijn 292.2 is in overeenstemming met SIC 27.

1.2 Verwijdering van de balans ('derecognition')

In de Richtlijn is geen specifieke bepaling opgenomen omtrent 'derecognition'. In de Richtlijnen is in *ontwerp-Richtlijn* 130.110 wel een algemene bepaling opgenomen omtrent de 'derecognition' van activa en passiva. Een post van het vreemd vermogen dient niet langer in de balans te worden opgenomen indien de transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de post van het vreemd vermogen aan een derde zijn overgedragen. Deze alinea zal voorlopig de status van ontwerp-Richtlijn behouden in afwachting van de ontwikkelingen met betrekking tot de implementatie van IAS 39 in de Richtlijnen.

IAS 39 gaat zeer gedetailleerd op de 'derecognition' van activa en passiva in. Ten aanzien van financiële passiva geldt (par. 57) dat deze van de balans af gaan wanneer de verplichting verdwijnt, met andere woorden, wanneer de onderneming van de in het contract genoemde verplichtingen wordt ontheven of wanneer de verplichtingen worden 'gecanceled' of wanneer deze expireren. Het kan daarbij niet alleen gaan om het kwijtschelden van een schuld, of het aflossen van een lening, maar ook om het overdragen van een lening, mits daarbij geen garantie, terugkoopverplichting of terugkooprecht anders dan tegen de dan geldende marktwaarde wordt overeengekomen.

Voorts kent IAS 39 zeer specifieke regels voor allerlei verschillende situaties (IAS 39.47-65).

1.3 Waardering schulden die worden aangehouden voor handelsdoeleinden

Schulden worden ingevolge Nederlandse wet- en regelgeving tegen nominale waarde (aflossingswaarde, amortisatiewaarde) gewaardeerd. IAS 39 schrijft voor dat schulden die niet voor handelsdoeleinden worden aangehouden, tegen amortisatiewaarde worden gewaardeerd. Ingevolge IAS 39.93 dienen financiële passiva die worden aangehouden voor handelsdoeleinden te worden gewaardeerd tegen reële waarde. Als de reële waarde niet betrouwbaar kan worden vastgesteld dient waardering plaats te vinden tegen '*amortised cost*'. Een wijziging in de reële waarde van een financieel passief dat wordt aangehouden voor handelsdoeleinden dient in het resultaat te worden verwerkt in de periode waarin de waardewijziging zich voordoet.

2 Presentatie

2.1 Rubricering kortlopend deel langlopende schuld

Artikel 2:375 lid 6 BW bepaalt dat het bedrag van het kortlopende deel van de langlopende schulden moet worden vermeld. Dit kan door opname van dit bedrag onder de kortlopende schulden, dan wel door afzonderlijke vermelding ervan in de toelichting indien het kortlopende deel

onder de langlopende schulden wordt opgenomen. IAS 1 laat niet toe dat het kortlopende deel van opgenomen leningen als deel van de langlopende schulden wordt verantwoord, tenzij de onderneming de intentie heeft de verplichting op langlopende basis te herfinancieren (IAS1.63). Deze intentie moet worden ondersteund door een (herfinancierings)overeenkomst die is afgesloten vóór de vaststelling van de jaarrekening. Een aanwijzing hiervoor is bijvoorbeeld dat de rechtspersoon inmiddels langlopende leningen heeft uitgegeven.

2.2 Classificatie bij samengestelde financiële instrumenten

Zowel de RJ (RJ 290.108) als de IASB (IAS 32.5) definieert een financiële verplichting als elke overeengekomen verplichting om:

- liquide middelen of een ander financieel actief aan een andere partij over te dragen; of
- financiële instrumenten te ruilen met een andere partij onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn.

De RJ (RJ 290.108) en de IASB (IAS 32.5) definiëren een eigen-vermogensinstrument als elke overeenkomst die het overblijvende recht omvat op een aandeel in de activa van een partij, na aftrek van alle verplichtingen.

IAS 32.23 bepaalt dat indien een financieel instrument zowel een schuld- als een eigen-vermogenscomponent bevat, deze beide componenten afzonderlijk moeten worden geclassificeerd onder respectievelijk het vreemd en het eigen vermogen. Deze methodiek heeft de voorkeur van de RJ (RJ 290.212). Daarnaast staan de Richtlijnen toe de schuld- en eigen-vermogenscomponent niet afzonderlijk te classificeren. In de toelichting moet dan wel worden aangegeven hoe deze instrumenten zijn verwerkt. Instrumenten die weliswaar met elkaar zijn verbonden, maar als afzonderlijke instrumenten zijn te identificeren, zoals een obligatielening met warrants, moeten ook volgens de RJ afzonderlijk worden gepresenteerd (RJ 290.213).

2.3 Wijziging van de classificatie schuld of eigen vermogen

De Richtlijnen bepalen dat bij het ontstaan van een financieel instrument, dit instrument wordt geclassificeerd als schuld of als eigen vermogen al naar gelang de economische realiteit van de contractuele overeenkomst (RJ 290.201). Uitdrukkelijk wordt bepaald dat de juridische vorm van het contract voor de classificatie niet van belang is. Indien later de aard van het instrument verandert door wijziging van de contractvoorwaarden of besluiten van de leiding, wordt de mogelijkheid opengelaten de oorspronkelijke classificatie te wijzigen (RJ 290.203). IAS 32.19 staat niet toe een eenmaal gekozen classificatie aan te passen aan een gewijzigde economische realiteit (wel bij een wijziging van de juridische contractvoorwaarden).

2.4 Specificatie van schulden

Artikel 2:375 lid 1 BW geeft aan welke posten afzonderlijk onder de schulden dienen te worden opgenomen. Het gaat om:

- obligatieleningen, pandbrieven en andere leningen met afzonderlijke vermelding van de converteerbare leningen;
- schulden aan kredietinstellingen;
- ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen voorzover niet reeds op actiefposten in mindering gebracht;
- schulden aan leveranciers en handelskredieten;
- te betalen wissels en cheques;
- schulden aan groepsmaatschappijen;
- schulden aan rechtspersonen en vennootschappen die een deelneming hebben in de rechtspersoon of waarin de rechtspersoon een deelneming heeft, voorzover niet reeds als 'schuld aan groepsmaatschappij' vermeld;
- schulden terzake van belastingen en premies van sociale verzekering;
- schulden terzake van pensioenen;
- overige schulden.

Volgens IAS 1.66 dienen de volgende schulden afzonderlijk te worden opgenomen:

- handelscrediteuren;
- belastingschulden;
- schulden die niet rentedragend zijn.

3 Toelichting

3.1 Informatie over waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen

IAS 39 schrijft tevens informatieverschaffing voor aangaande de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen (IAS 39.167):

- de gehanteerde methoden en veronderstellingen gebruikt voor de bepaling van de reële waarde;
- indien de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald, een omschrijving voor welke categorieën schulden dit geldt en (indien mogelijk) een indicatie van de *range* van schattingen waarbinnen de reële waarde zich waarschijnlijk bevindt.

De volgende informatie omtrent financiële instrumenten dient te worden opgenomen (IAS 39.170):

- het cumulatieve bedrag van de winsten en verliezen van tegen reële waarde gewaardeerde financiële instrumenten dat direct in het eigen vermogen is verwerkt;
- informatie omtrent de reële waarde indien deze niet betrouwbaar kan worden vastgesteld;
- belangrijke posten van inkomsten, uitgaven, winsten en verliezen als gevolg van financiële activa of financiële passiva;

- veranderingen van waarderingmethode als gevolg van reclassificatie inclusief de reden en de gevolgen;
- de aard en hoeveelheid van elke waardevermindering of terugneming van waardevermindering afzonderlijk per belangrijke categorie van financiële activa of passiva.

14b Schulden [ontwerp-Richtlijn]

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	—	—	—
2 Presentatie			
2.1 Rubricering kortlopend deel langlopende schuld	Kortlopend deel van langlopende schuld rubriceren onder kort- of langlopende schuld	Rubriceren als kortlopend	IFRS strikter
2.2 Classificatie bij samengestelde financiële instrumenten	Eigen- en vreemd-vermogenscomponenten mogen afzonderlijk worden gerubriceerd; indien niet afzonderlijk gerubriceerd, dan in toelichting aangeven hoe verwerkt	Eigen- en vreemd-vermogenscomponenten afzonderlijk rubriceren	IFRS strikter
2.3 Wijziging van de classificatie schuld of eigen vermogen	Eenmaal gekozen classificatie (eigen of vreemd vermogen) mag onder voorwaarden worden gewijzigd	Eenmaal gekozen classificatie mag niet worden gewijzigd	IFRS strikter
2.4 Specificatie van schulden	Uitvoerige specificatie vereist	Specificatie beperkt tot handelscrediteuren, schulden uit hoofde van belastingen en schulden die niet rentedragend zijn	NL strikter
3 Toelichting	—	—	—

1 Grondslagen

Er zijn geen verschillen in grondslagen tussen de Nederlandse regelgeving en de IFRS.

2 Presentatie

2.1 *Rubricering kortlopend deel langlopende schuld*

Artikel 2:375 lid 6 BW bepaalt dat het bedrag van het kortlopende deel van de langlopende schulden moet worden vermeld. Dit kan door opname van dit bedrag onder de kortlopende schulden, dan wel door afzonderlijke vermelding ervan in de toelichting indien het kortlopende deel onder de langlopende schulden wordt opgenomen. IAS 1 laat niet toe dat het kortlopende deel van opgenomen leningen als deel van de langlopende schulden wordt verantwoord, tenzij de onderneming de intentie heeft de verplichting op langlopende basis te herfinancieren (IAS1.63). Deze intentie moet worden ondersteund door een (herfinancierings)overeenkomst die is afgesloten vóór de vaststelling van de jaarrekening. Een aanwijzing hiervoor is bijvoorbeeld dat de rechtspersoon inmiddels langlopende leningen heeft uitgegeven.

2.2 *Classificatie bij samengestelde financiële instrumenten*

Zowel de RJ (RJ 290.108) als de IASB (IAS 32.5) definieert een financiële verplichting als elke overeengekomen verplichting om:

- liquide middelen of een ander financieel actief aan een andere partij over te dragen; of
- financiële instrumenten te ruilen met een andere partij onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn.

De RJ (RJ 290.108) en de IASB (IAS 32.5) definiëren een eigen-vermogensinstrument als elke overeenkomst die het overblijvende recht omvat op een aandeel in de activa van een partij, na aftrek van alle verplichtingen.

IAS 32.23 bepaalt dat indien een financieel instrument zowel een schuld- als een eigen-vermogenscomponent bevat deze beide componenten afzonderlijk moeten worden geclassificeerd onder respectievelijk het vreemd en het eigen vermogen. Deze methodiek heeft de voorkeur van de RJ (RJ 290.212). Daarnaast staan de Richtlijnen toe de schuld- en eigen-vermogenscomponent niet afzonderlijk te classificeren. In de toelichting moet dan wel worden aangegeven hoe deze instrumenten zijn verwerkt. Instrumenten die weliswaar met elkaar zijn verbonden, maar als afzonderlijke instrumenten zijn te identificeren, zoals een obligatielening met warrants, moeten ook volgens de RJ afzonderlijk worden gepresenteerd (RJ 290.213).

2.3 *Wijziging van de classificatie schuld of eigen vermogen*

De Richtlijnen bepalen dat bij het ontstaan van een financieel instrument, dit instrument wordt geclassificeerd als schuld of als eigen vermogen al naar gelang de economische realiteit van de contractuele overeenkomst (RJ 290.201). Uitdrukkelijk wordt bepaald dat de juridische vorm van het contract voor de classificatie niet van belang is. Indien later de aard van het instrument verandert door wijziging van de contractvoorwaarden of besluiten van de leiding, wordt de moge-

lijkheid opengelaten de oorspronkelijke classificatie te wijzigen (RJ 290.203). IAS 32.19 staat niet toe een eenmaal gekozen classificatie aan te passen aan een gewijzigde economische realiteit (wel bij een wijziging van de juridische contractvoorwaarden).

2.4 Specificatie van schulden

Artikel 2:375 lid 1 BW geeft aan welke posten afzonderlijk onder de schulden dienen te worden opgenomen. Het gaat om:

- obligatieleningen, pandbrieven en andere leningen met afzonderlijke vermelding van de converteerbare leningen;
- schulden aan kredietinstellingen;
- ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen voorzover niet reeds op actiefposten in mindering gebracht;
- schulden aan leveranciers en handelskredieten;
- te betalen wissels en cheques;
- schulden aan groepsmaatschappijen;
- schulden aan rechtspersonen en vennootschappen die een deelneming hebben in de rechtspersoon of waarin de rechtspersoon een deelneming heeft, voorzover niet reeds als 'schuld aan groepsmaatschappij' vermeld;
- schulden terzake van belastingen en premies van sociale verzekering;
- schulden terzake van pensioenen;
- overige schulden.

Volgens IAS 1.66 dienen de volgende schulden afzonderlijk te worden opgenomen:

- handelscrediteuren;
- belastingschulden;
- schulden die niet rentedragend zijn.

3 Toelichting

Er zijn geen verschillen tussen Nederlandse regelgeving en IFRS.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 250 Verplichtingen algemeen (aangepast 1999)
- Richtlijn 254 Langlopende schulden (aangepast 1998)
- Richtlijn 256 Kortlopende schulden (aangepast 2002)
- Richtlijn 258 Overlopende passiva (aangepast 2001)
- Richtlijn 290 Financiële instrumenten (aangepast 2000)
- Ontwerp-Richtlijn 290a Financiële instrumenten; verwerking en waardering (2001)

- Ontwerp-Richtlijn 292.2 Samengestelde transacties met de juridische vorm van een lease-overeenkomst (2002)
- IAS 1 Presentation of Financial Statements (revised 1997)
- IAS 32 Financial Instruments: Disclosure and Presentation (revised 1998)
- IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement (revised 2000)
- SIC 5 Classification of Financial Instruments – Contingent Settlement Provisions (1998)

Capita selecta

15 Winst-en-verliesrekening

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Ruiltransacties van advertentiedienstverlening	Geen regelgeving	Criteria voor verantwoording omzet en resultaat	IFRS strikter*
1.2 Verantwoording baten uit bepaalde transacties in de juridische vorm van een lease	Geen specifieke regelgeving	Onmiddellijke verantwoording als bate slechts onder voorwaarden toegestaan	IFRS strikter*
1.3 Incidentele c.q. uitzonderlijke posten	Incidentele c.q. uitzonderlijke posten mogen direct in het eigen vermogen of in het resultaat worden verantwoord	Incidentele c.q. uitzonderlijke posten moeten als resultaat worden verantwoord	IFRS strikter*
2 Presentatie			
2.1 Modellen	Uitgaan van toegestaan model voor winst-en-verliesrekening	Alleen de op te nemen posten worden genoemd	NL strikter
3 Toelichting			
3.1 Toelichting bestanddelen kostprijs omzet bij functionele indeling	Slechts verplichting tot vermelding van totaalbedrag van de afschrijvingen	Alle bestanddelen van de kostprijs van de omzet moeten worden toegelicht	IFRS eist meer toelichting

1 Grondslagen

1.1 Ruiltransacties van advertentiedienstverlening

SIC 31 bevat specifieke regels voor de verwerking van ruiltransacties (bartertransacties) van advertentiediensten zoals deze bijvoorbeeld voorkomen bij internetproviders. Aangegeven wordt aan welke criteria moet zijn voldaan, wil er sprake zijn van omzet en verkoopresultaat. De huidige Richtlijnen bevatten dergelijke bepalingen niet. In de jaareditie 2002 is in Richtlijn 270 een alinea opgenomen met de status van ontwerp-Richtlijn die in overeenstemming is met SIC 31.

* Verschil verdwijnt bij aanvaarding ontwerp-Richtlijn.

1.2 *Verantwoording baten uit bepaalde transacties in de juridische vorm van een lease*

SIC 27 behandelt de verantwoording van een bepaald type overeenkomst in de juridische vorm van een lease, maar waarbij de ‘*substance*’ van de overeenkomst een andere is, zoals het wederzijds verdelen van een fiscale bate of het ter beschikking stellen van de fiscale positie van de een ten behoeve van de ander. Er worden specifieke criteria genoemd waaraan voldaan moet worden vooraleer de bate die bij aangaan van de overeenkomst wordt ontvangen, onmiddellijk als bate mag worden verantwoord. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de afwezigheid van enige verplichting tot het verrichten van prestaties, het ter vrije beschikking staan van de activa waarop de overeenkomst betrekking heeft en het ‘*remote*’ zijn van de kans op terugbetaling. De huidige Richtlijnen bevatten dergelijke specifieke eisen niet. Ontwerp-Richtlijn 292.2 is in overeenstemming met SIC 27.

1.3 *Incidentele c.q. uitzonderlijke posten*

Ingevolge de Richtlijnen is het toegestaan bepaalde incidentele c.q. uitzonderlijke posten voorzover van grote omvang direct in het eigen vermogen te verwerken. Voorbeelden zijn (RJ 240.211):

- de gevolgen van een financiële reorganisatie, waarbij crediteuren en aandeelhouders hun rechten geheel of gedeeltelijk prijsgeven, gepaard gaande met afboeking van een verlies;
- de nadelen als gevolg van kapitaalvernietiging waartegen verzekering niet mogelijk of ongebruikbaar is;
- nadelen van nationalisaties, vermogensheffingen ineens of soortgelijke vormen van onteigening.

De IFRS staat dit niet toe; deze posten dienen in de winst-en-verliesrekening te worden opgenomen onder de gewone baten en lasten. Ontwerp-Richtlijn 240 is in overeenstemming met de IFRS.

2 **Presentatie**

2.1 *Modellen*

In het Besluit modellen jaarrekening zijn de modellen voor de winst-en-verliesrekening opgenomen die bij het opmaken van de jaarrekening mogen worden gehanteerd. In IAS 1 zijn geen modellen opgenomen. Wel worden de afzonderlijke posten genoemd die in de winst-en-verliesrekening dienen te worden opgenomen (IAS 1.75):

- omzet;
- opbrengsten uit gewone bedrijfsuitoefening;
- financieringskosten;
- aandeel in winst en verlies van deelnemingen en joint ventures die volgens de ‘*equity*’-methode zijn gewaardeerd;
- belastinglasten;

-
- winst of verlies uit de gewone bedrijfsuitoefening;
 - buitengewone posten;
 - minderheidsbelangen;
 - nettoresultaat voor de periode.

3 Toelichting

3.1 Toelichting bestanddelen kostprijs omzet bij functionele indeling

Indien de functionele indeling wordt toegepast, dienen ingevolge IAS 1 alle bestanddelen van de kostprijs van de omzet te worden toegelicht (IAS 1.83). Ingevolge de Richtlijnen dient slechts het totaalbedrag van de in de winst-en-verliesrekening verwerkte afschrijvingen te worden vermeld (RJ 270.704).

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 110 Doelstellingen en uitgangspunten (aangepast 2002)
- Richtlijn 130 Criteria voor opname en vermelding van gegevens (aangepast 2002)
- Ontwerp-Richtlijn 240 Eigen vermogen (2002)
- Richtlijn 270 De winst-en-verliesrekening (2002)

- Richtlijn 345 Beëindiging van bedrijfsactiviteiten (2000)
- IAS 1 Presentation of Financial Statements (revised 1997)
- IAS 8 Net Profit and Loss for the Period, Fundamental Errors and Changes in Accounting Policies (revised 1993)

- IAS 18 Revenue (revised 1993)
- IAS 23 Borrowing Costs (revised 1993)
- IAS 35 Discontinuing Operations (1998)
- SIC 2 Consistency – Capitalisation of Borrowing Costs (1997)
- SIC 31 Revenue – Barter Transactions Involving Advertising Services (2001)

16 Kasstroomoverzicht

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	–	–	–
2 Presentatie			
2.1 Rubricering ontvangen interest en dividenden	Rubricering interest en ontvangen dividenden onder operationele activiteiten; betaald dividend bij voorkeur onder financieringsactiviteiten	Geen verplichte rubricering in bepaalde categorie, wel afzonderlijke en consistente rubricering	NL strikter
2.2 Verwerking geldmiddelen bij aan- en verkoop groepsmaatschappij	Bij aan- en verkoop van groepsmaatschappij twee mogelijkheden voor verwerking in groepsmaatschappij aanwezige geldmiddelen: <ul style="list-style-type: none"> • In mindering brengen op de aan-/verkoopprijs • Bruto-aan-/verkoopprijs weergeven en afzonderlijke vermelding geldmiddelen als onderdeel van de aansluiting tussen de nettokasstroom en de balansmutatie van de geldmiddelen 	Bij aankoop van groepsmaatschappij slechts mogelijkheid om aanwezige geldmiddelen in mindering op de aan-/verkoopprijs te brengen	IFRS strikter
2.3 Saldering kasstromen	Geen regel	Specifieke bepaling omtrent saldering in kasstroomoverzicht	IFRS strikter
3 Toelichting			
3.1 Informatieverschaffing bij aan-/verkoop deelneming	Geen specifieke regel	Gedetailleerde informatieverschaffing bij aan- of verkoop van een deelneming	IFRS eist meer toelichting
3.2 Informatieverschaffing indien geldmiddelen niet ter vrije beschikking staan	Vermelding van de mate waarin effecten en tegoeden niet ter vrije beschikking van de rechtspersoon staan	Vermelding van de mate waarin geldmiddelen niet ter vrije beschikking staan van de groep met een nadere uiteenzetting daarvan	IFRS en NL eisen verschillende toelichting

1 Grondslagen

1.1 Opstellen kasstroomoverzicht

De Richtlijnen voor de jaarverslaggeving stellen het opstellen van een kasstroomoverzicht alleen voor grote ondernemingen verplicht, met uitzondering van 100%-dochtermaatschappijen indien de moeder een gelijkwaardig kasstroomoverzicht opstelt, dat is opgenomen in een jaarrekening die in Nederland verkrijgbaar is. Voor de middelgrote ondernemingen is een sterke aanbeveling opgenomen (RJ 360.104).

Ingevolge IAS 7.1 geldt de verplichting een kasstroomoverzicht op te stellen voor alle rechtspersonen. Bij het opstellen van een kasstroomoverzicht kan zowel op grond van de Nederlandse regelgeving (RJ 360.210) als op grond van IFRS (IAS 7.18) een tweetal methoden worden gebruikt; de directe en de indirecte methode. Indien de directe methode wordt toegepast, wordt in de Richtlijnen aanbevolen een reconciliatieoverzicht op te nemen tussen bedrijfsresultaat en kasstroom uit bedrijfsoperaties (RJ 360.211). IFRS kent een dergelijke aanbeveling niet.

2 Presentatie

2.1 Rubricering ontvangen interest en dividenden

Ingevolge de Richtlijnen worden ontvangen en betaalde interest, alsmede ontvangen dividenden onder operationele activiteiten gerubriceerd (RJ 360.213). Uitgaven uit hoofde van interest die is geactiveerd onder vaste activa worden echter opgenomen onder de kasstromen uit hoofde van investeringsactiviteiten (RJ 360.218). Betaald dividend wordt bij voorkeur opgenomen onder de financieringsactiviteiten (RJ 360.213).

IAS 7 geeft geen voorschriften omtrent de rubricering, maar stelt alleen de eis dat rubricering afzonderlijk en consistent plaatsvindt (IAS 7.31).

2.2 Verwerking geldmiddelen bij aan- en verkoop groepsmaatschappij

Ingevolge Richtlijn 360.219 kunnen de geldmiddelen van aangekochte geconsolideerde deelnemingen in mindering worden gebracht op de aankoopprijs c.q. de verkoopprijs, of afzonderlijk worden vermeld als onderdeel van de aansluiting tussen de netto-kasstroom en de balansmutatie van de geldmiddelen. IAS 7.39 geeft slechts de mogelijkheid tot afboeking van deze geldmiddelen op de aan- c.q. verkoopprijs.

2.3 Saldering kasstromen

In IAS 7 is opgenomen dat kasstromen uit operationele activiteiten, investeringsactiviteiten of financieringsactiviteiten gesaldeerd mogen worden weergegeven in de volgende situaties (IAS 7.22):

- ingeval sprake is van kasontvangsten en -uitgaven voor rekening van klanten, indien de kasstromen meer de activiteiten van de klanten weergeven dan de activiteiten van de onderneming;
- ingeval sprake is van kasontvangsten en -uitgaven voor posten waar de omloopsnelheid groot is, de bedragen groot en de looptijden kort zijn.

De Richtlijn kent een dergelijke bepaling niet.

3 Toelichting

3.1 Informatieverschaffing bij aan-/verkoop deelneming

Ingevolge IAS 7.40 dient bij de aankoop en verkoop van deelnemingen afzonderlijk informatie te worden verschaft ten aanzien van:

- totale aankoop- of verkoopprijs;
- de mate waarin de aankoop- of verkoopprijs is voldaan in contanten;
- het bedrag aan liquide middelen van de deelneming of bedrijfseenheid die is verworven of afgestoten;
- het bedrag van de activa en passiva anders dan de contanten van de deelneming of bedrijfseenheid die is verworven of afgestoten (per belangrijke categorie).

In de Richtlijnen wordt een dergelijke informatieverplichting niet voorgeschreven.

3.2 Informatieverschaffing indien geldmiddelen niet ter vrije beschikking staan

Ingevolge IAS 7 dient de mate waarin geldmiddelen niet ter vrije beschikking staan van de groep, nader te worden uiteengezet (IAS 7.48). In de Richtlijnen is een dergelijke eis niet opgenomen. Wel wordt een vergelijkbare eis gesteld in artikel 2:371 lid 2 BW en artikel 2:372 lid 2 BW: omtrent effecten respectievelijk tegoeden dient te worden vermeld in hoeverre deze niet ter vrije beschikking staan van de rechtspersoon.

Tussen beide eisen kunnen verschillen bestaan, enerzijds doordat gesproken wordt van geldmiddelen in IAS 7 en van effecten en tegoeden in de Nederlandse wet, en anderzijds doordat in IAS 7 gesproken wordt over de beschikking van de groep en in de Nederlandse wet over de beschikking van de rechtspersoon. Van een materieel verschil is echter vermoedelijk geen sprake.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 360 Het kasstroomoverzicht (aangepast 1997)
- IAS 7 Cash Flow Statements (revised 1992)

17 Toelichting algemeen

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	–	–	–
2 Presentatie			
2.1 Mutatie-overzicht eigen vermogen	Mutatie-overzicht eigen vermogen is onderdeel van toelichting	Een overzicht met betrekking tot het eigen vermogen is primair onderdeel van jaarrekening	IFRS strikter
2.2 Verwijzing tussen posten en toelichting	Aanbeveling om expliciet tussen balansposten, W&V-posten, posten uit kasstroomoverzicht en toelichting te verwijzen	Verplichting om expliciet tussen balansposten, W&V-posten, posten uit kasstroomoverzicht en toelichting te verwijzen	IFRS strikter
3 Toelichting			
3.1 Vermelding dat voldaan is aan regels	Geen verplichting om in jaarrekening op te nemen dat is voldaan aan eisen RJ	Verplichting in jaarrekening op te nemen dat is voldaan aan eisen IFRS	IFRS eist meer toelichting
3.2 Toelichting afwijking van regels	Geen expliciete verplichting om in jaarrekening op te nemen dat is afgeweken van eisen RJ	Verplichting om in jaarrekening op te nemen dat is afgeweken van eisen IFRS	IFRS eist meer toelichting
3.3 Bezoldiging bestuurders	Bezoldiging (ex-)bestuurders en (ex-)commissarissen moet worden vermeld	Vermelding totale bezoldiging 'key management'	NL eist meer toelichting
3.4 Leningen bestuurders	Informatie over leningen aan (ex-)bestuurders en (ex-)commissarissen moet worden opgenomen	Vermelding totale leningen 'key management'	NL eist meer toelichting
3.5 Werknemersinformatie	Vermelding vereist van gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar, ingedeeld op een wijze die is afgestemd op het bedrijf	Vermelding vereist van aantal werknemers aan het einde van boekjaar of gemiddeld aantal gedurende boekjaar	NL eist meer toelichting

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
3.6 Personeelsopties	Vermelding voor iedere bestuurder afzonderlijk	Informatieverschaffing over reële waarden van aangehouden of uitgegeven eigen aandelen in verband met aandelenopties	Verschillende toelichting
3.7 Concessie-overeenkomsten	Geen specifieke eisen	Allerlei informatie vermelden	IFRS eist meer toelichting*

1 Grondslagen

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

2 Presentatie

2.1 Mutatie-overzicht eigen vermogen

Ingevolge IAS 1.86 dient als afzonderlijk onderdeel van de jaarrekening, naast balans, winst-en-verliesrekening en kasstroomoverzicht, een overzicht van de mutaties in het eigen vermogen te worden opgenomen. In dit overzicht dienen de volgende posten te worden vermeld:

- de winst of het verlies over de periode;
- iedere bate, last, uitgave of ontvangst die ingevolge IFRS-standaarden direct in het eigen vermogen dient te worden verwerkt en het totaal van deze posten;
- het cumulatieve effect van stelselwijzigingen en de correctie van fundamentele fouten.

Ook dient een onderneming in dit overzicht of in de toelichting de volgende informatie op te nemen (IAS 1.86):

- kapitaaltransacties met eigenaren en uitkeringen aan eigenaren;
- het totaal van geaccumuleerde winsten of verliezen aan het begin van het boekjaar en op balansdatum en de mutaties gedurende het boekjaar;
- een mutatie-overzicht van de boekwaarde van elk soort aandelen, agioreserve en elke reserve aan het begin van het boekjaar en op de balansdatum, waarin elke wijziging afzonderlijk wordt opgenomen.

Overeenkomstig Nederlandse regelgeving heeft slechts een mutatie-overzicht van het eigen vermogen in de toelichting te worden opgenomen, in het algemeen in de vennootschappelijke jaarrekening; in beginsel zouden uit het mutatie-overzicht dezelfde posten als hierboven moeten

* Verschil verdwijnt bij aanvaarding ontwerp-Richtlijn.

blijken (art. 2:378 BW). Het mutatie-overzicht heeft niet dezelfde status als een balans, winst-en-verliesrekening of kasstroomoverzicht.

2.2 *Verwijzing tussen posten en toelichting*

In IAS 1.92 is de expliciete verplichting opgenomen om verwijzingen op te nemen tussen posten van de balans, winst-en-verliesrekening, kasstroomoverzicht en toelichting. In de Richtlijnen (RJ 300.104) is slechts een aanbeveling opgenomen dergelijke verwijzingen op te nemen.

3 Toelichting

3.1 *Vermelding dat voldaan is aan regels*

In een jaarrekening mag slechts worden vermeld dat deze is opgesteld conform IFRS-grondslagen indien deze in alle opzichten voldoet aan alle International Accounting Standards en alle Interpretations van de SIC (IAS 1.11). In de Nederlandse regelgeving is een dergelijke verplichting niet opgenomen. Wel is er een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer in behandeling waarin het voorschrift is opgenomen dat de rechtspersoon, die er niet voor kiest IFRS toe te passen, in zijn toelichting moet vermelden of de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de RJ-Richtlijnen.

Voorts is afwijking van IFRS-standaarden niet toegestaan op grond van de (beperkte) omvang van de onderneming. In Nederland gelden wel vrijstellingen voor middelgrote en kleine ondernemingen.

3.2 *Toelichting afwijking van regels*

Tevens is de verplichting in IAS 1 opgenomen (IAS 1.13), expliciet toe te lichten dat is afgeweken van IFRS-standaarden waarbij vermeld dient te worden: van welke standaard is afgeweken, waarom is afgeweken, waarom toepassing van de standaard tot een misleidend inzicht had geleid, de afwijkende behandeling en de financiële gevolgen van de afwijking op het resultaat, het vermogen en de kasstromen van de onderneming. Een dergelijke afwijking is slechts in zeer uitzonderlijke omstandigheden mogelijk.

In artikel 2:362 lid 4 BW is een dergelijke verplichting wel opgenomen voor afwijkingen van de wettelijke bepalingen; in de Richtlijnen is een dergelijke verplichting niet opgenomen voor afwijking van de Richtlijnen.

3.3 *Bezoldiging bestuurders*

Op grond van de wet (art. 2:383 BW) en de Richtlijnen is een rechtspersoon verplicht in de jaarrekening informatie te verschaffen omtrent de bezoldiging van (ex-)bestuurders en (ex-)commis-

sarissen. Onder bestuurders worden volgens RJ-Richtlijn 271 alleen die natuurlijke of rechtspersonen verstaan, die deel uitmaken of uitmaakten van het statutaire bestuursorgaan. Een nieuwe wet verplicht een open NV ertoe in de toelichting op de jaarrekening opgave te doen van de bedragen van de bezoldiging voor iedere bestuurder en iedere commissaris, voorzover deze bedragen in het boekjaar ten laste van de vennootschap zijn gekomen. Deze verplichting is van toepassing voor jaarrekeningen die na 1 september 2002 worden vastgesteld of goedgekeurd. Vergelijkende cijfers hoeven niet te worden verstrekt.

Op grond van IAS 24.22 (*'related party transactions'*) dient de totale bezoldiging van 'key management' te worden gegeven. Onder 'key management personnel' wordt verstaan: de mensen die zeggenschap hebben en verantwoordelijk zijn voor het beleid, het besturen en het controleren van de activiteiten van de rechtspersoon inclusief directeuren en sleutelfiguren van ondernemingen en naaste familieleden van deze mensen.

3.4 Leningen bestuurders

Tevens bestaat op grond van de wet (art. 2:383 BW) en de Richtlijnen de verplichting om informatie omtrent verstrekte leningen aan bestuurders en commissarissen te verschaffen. Dit betreft de openstaande bedragen, rentevoet, aflossingen gedurende het boekjaar en de belangrijkste overige bepalingen. Een nieuwe wet verplicht een open NV ertoe in de toelichting op de jaarrekening informatie te verstrekken over de leningen voor iedere bestuurder en iedere commissaris, voorzover deze bedragen in het boekjaar ten laste van de vennootschap zijn gekomen. Deze verplichting is van toepassing voor jaarrekeningen die na 1 september 2002 worden vastgesteld of goedgekeurd. Vergelijkende cijfers hoeven niet te worden verstrekt.

IAS 24.22 schrijft voor dat transacties met 'key management personnel' (zie par. 3.3) dienen te worden toegelicht. Dit mag op geaggregeerd niveau gebeuren, tenzij aparte vermelding noodzakelijk is voor het inzicht in de jaarrekening.

3.5 Werknemersinformatie

De wet verlangt een vermelding van het gemiddelde aantal gedurende het boekjaar werkzame werknemers, ingedeeld op een wijze die is afgestemd op het bedrijf (art. 2:382 BW). IAS 1 verlangt een opgave van het aantal werknemers aan het einde van een boekjaar of een gemiddeld aantal gedurende het boekjaar (IAS 1.102).

3.6 Personeelsopties

De regelgeving met betrekking tot de toelichting van aandelenoptieregelingen voor personeel is in 2001 definitief geworden en is van kracht met ingang van jaarrekeningen 2002. De regelgeving is opgenomen in Richtlijn 271 over de 'Personeelsbeloningen'. Als gevolg van deze nieuwe Richtlijn zijn de verschillen met IFRS kleiner geworden. IAS 19.147 bevat soortgelijke verplichtingen inzake *'equity compensation plans'*. Maar IAS eist bovendien dat informatie dient

te worden verstrekt over de reële waarden van aangehouden of uitgegeven eigen aandelen in verband met aandelenopties. Daarentegen vereist RJ 271.713 vermelding voor iedere bestuurder afzonderlijk, terwijl dit voor IAS niet is vereist.

3.7 Concessieovereenkomsten

Onder SIC 29 moet allerlei informatie worden opgenomen voor elke belangrijke (categorie) concessieovereenkomst, zoals een beschrijving, belangrijke bepalingen uit de overeenkomst die van invloed zijn op de hoogte, timing en onzekerheid rond de daaraan verbonden kasstromen en eventuele verplichtingen (tot het leveren van bepaalde diensten of het aanschaffen van bepaalde activa) uit hoofde van de concessieovereenkomst, enz. De Richtlijnen bevatten hieromtrent geen specifieke bepalingen.

In de jaareditie 2002 is ontwerp-Richtlijn 390 opgenomen die in overeenstemming is met SIC 29.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 190 Overige algemene uiteenzettingen (aangepast 2002)
- Richtlijn 240 Eigen vermogen (aangepast 2001)
- Ontwerp-Richtlijn 240 Eigen vermogen (2002)
- Richtlijn 271 Personeelsbeloningen (aangepast 2002)
- Richtlijn 290 Financiële instrumenten (aangepast 2000)
- Richtlijn 300 Functie en indeling (aangepast 2002)
- Richtlijn 330 Verbonden partijen (2002)
- Richtlijn 345 Beëindiging bedrijfsactiviteiten (2000)
- Ontwerp-Richtlijn 390 Overige in de toelichting op te nemen informatie (2002)
- IAS 1 Presentation of Financial Statements (revised 1997)
- IAS 19 Employee Benefits (revised 2000)
- IAS 24 Related Party Disclosures (reformatted 1994)
- IAS 32 Financial Instruments: Disclosure and Presentation (revised 1998)
- IAS 35 Discontinuing Operations (1998)
- SIC 29 Disclosure – Service Concession Arrangements (2001)

18 Consolidatie

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Consolidatie groepsmaatschappijen met sterk afwijkende activiteiten	Er geldt een consolidatieverbod	Er geldt een consolidatieplicht	Strijdig
1.2 Consolidatie groepsmaatschappijen die zijn verworven om te worden vervreemd in de nabije toekomst	Er geldt een consolidatievrijstelling (optie om de groepsmaatschappij niet in de consolidatie te betrekken)	Er geldt een consolidatieverbod	IFRS strikter
1.3 Consolidatie groepsmaatschappijen met ernstige en langdurige transferproblemen	Er geldt een consolidatieverplichting	Er geldt een consolidatieverbod	Strijdig
1.4 Consolidatie 'Special Purpose Entities'	Consolidatie indien groepsmaatschappij én voldaan aan specifieke criteria	Consolidatie indien voldaan aan specifieke criteria	IFRS strikter
1.5 Potentiële stemrechten	Geen specifieke bepaling	Meenemen indien feitelijke zeggenschap	IFRS strikter*
1.6 Overige consolidatievrijstellingen	Er geldt een vrijstelling van consolidatie in de volgende gevallen: <ul style="list-style-type: none"> • Er is sprake van kleine groepen • De benodigde gegevens zijn alleen tegen onevenredige kosten of met grote vertraging te verkrijgen 	Er is in deze gevallen geen consolidatievrijstelling	IFRS strikter

* Verschil verdwijnt bij aanvaarding ontwerp-Richtlijn.

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1.7 Vrijstelling van deelconsolidatie	Vrijstelling van deelconsolidatie mits hiertegen geen bezwaar is aangetekend door ten minste 10% van geplaatste kapitaal	Vrijstelling van deelconsolidatie indien sprake is van een belang dat (nagenoeg) geheel wordt gehouden door een moeder, mits alle minderheidsaandeelhouders instemmen	IFRS strikter
2 Presentatie	—	—	—
3 Toelichting			
3.1 Informatie omtrent aan-/verkoop van groepsmaatschappijen	Geen expliciete regel	Bij acquisities en verkoop in het verslagjaar aanvullende informatie in de toelichting vereist	IFRS eist meer toelichting

Algemeen

In Nederland is de rechtspersoon die, alleen of samen met een andere groepsmaatschappij, aan het hoofd staat van zijn groep, verplicht in de toelichting van zijn jaarrekening een geconsolideerde jaarrekening op te nemen van zijn eigen financiële gegevens en die van zijn groepsmaatschappijen (art. 2:406 lid 1 BW). Een groep wordt in artikel 2:24b BW gedefinieerd als ‘een economische eenheid waarin rechtspersonen en vennootschappen organisatorisch zijn verbonden. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen die met elkaar in een groep zijn verbonden.’

Het groepsbegrip en de vraag wanneer er sprake is van groepsmaatschappijen, is nader uitgewerkt door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ 214.103 t/m 103e). Tot de groep kan mede behoren een zogenaamde ‘*Special Purpose Entity*’. IAS 27.7 verplicht een ‘parent’ een geconsolideerde jaarrekening op te stellen. Een ‘parent’ wordt gedefinieerd als een onderneming die een of meer ‘*subsidiaries*’ heeft (IAS 27.6), en een ‘subsidiary’ wordt gedefinieerd als een onderneming die wordt beheerst door een andere onderneming (IAS 27.6) (een ‘parent’). Alhoewel dus IAS 27 niet het criterium economische eenheid noemt, zal in praktijk zelden verschil bestaan tussen de consolidatieplicht onder Nederlandse regelgeving en consolidatieplicht onder IAS 27.

1 Grondslagen

1.1 *Consolidatie groepsmaatschappijen met sterk afwijkende activiteiten*

In de Nederlandse regelgeving bestaat een verbod op consolidatie indien sprake is van een maatschappij met een sterk afwijkende bedrijfsactiviteit, waarbij de consolidatie van deze maatschappij strijdig zou zijn met het wettelijk vereiste inzicht (art. 2:406 lid 3 BW). De IASB verplicht in dat geval tot consolidatie.

1.2 *Consolidatie groepsmaatschappijen die zijn verworven om te worden vervreemd in de nabije toekomst*

Artikel 2:407 lid 1c BW bepaalt dat groepsmaatschappijen buiten de consolidatie mogen worden gehouden, indien deze slechts worden gehouden om te worden vervreemd. Hieruit zou men kunnen lezen dat een groepsmaatschappij niet langer hoeft te worden geconsolideerd indien sprake is van een intentie tot vervreemding. Blijkens de wetsgeschiedenis en Richtlijn 510.105 moet hierbij echter slechts worden gedacht aan de situatie dat bij verwerving van de maatschappij reeds de intentie bestaat deze op niet al te lange termijn af te stoten. Hiervoor bestaat dus een optie tussen wel of niet consolideren. IAS 27.12 bepaalt dat in deze gevallen geen consolidatie mag plaatsvinden.

1.3 *Consolidatie groepsmaatschappijen met ernstige en langdurige transferproblemen*

IAS 27 verbiedt consolidatie indien sprake is van belangen met ernstige en langdurige problemen om reserves en dividenden uit te keren aan de moedermaatschappij (IAS 27.13). In Nederland geldt in beginsel in die situatie een consolidatieplicht.

1.4 *Consolidatie ‘Special Purpose Entities’*

Onder IFRS geldt dat ‘Special Purpose Entities’ (SPE’s) op grond van SIC 12 moeten worden geconsolideerd indien er sprake is van ‘control’. Aangezien over het algemeen ‘control’ weinig betekenis heeft bij SPE’s, is een viertal indicaties opgenomen waaronder sprake kan zijn van een te consolideren SPE. Deze zijn:

- de SPE is opgericht ten behoeve van de consoliderende rechtspersoon;
- de consoliderende rechtspersoon heeft in wezen beslissende zeggenschap of heeft die via een automatische-pilootmechanisme gedelegeerd;
- de consoliderende rechtspersoon heeft in wezen het recht op de meerderheid van de economische voordelen van de SPE;
- de consoliderende rechtspersoon loopt in wezen de meerderheid van het restwaarde- en het economische risico met betrekking tot de SPE of de activa van de SPE.

Richtlijn 214.103b bevat vergelijkbare indicaties voor de aanwezigheid van een groepsmaatschappij. Echter, de criteria zijn op details verschillend en de RJ valt ook terug op de algemene criteria voor de aanwezigheid van een groepsrelatie die voldoet aan een tweetal criteria, namelijk dat sprake is van organisatorische verbondenheid en economische eenheid. Aangenomen mag worden dat de RJ bedoeld heeft SIC 12 te implementeren en een gelijke regeling op te nemen in de Richtlijnen. Een gedetailleerde analyse van elke SPE is echter nodig om vast te stellen of dit inderdaad het geval is.

1.5 Potentiële stemrechten

Volgens SIC 33 moet bij het beoordelen of sprake is van ‘control’ mede worden gekeken naar de beheersingsmacht die kan voortvloeien uit het feit dat een partij de mogelijkheid heeft stemrechten te verwerven. Het betekent uiteraard niet dat potentiële stemrechten te allen tijde moeten worden meegeteld bij het beoordelen van de vraag of een partij de meerderheid van de stemrechten heeft. Het is slechts van belang indien een partij zich laat leiden door de partij die de potentiële stemrechten heeft. De Richtlijnen bevatten een dergelijke specifieke bepaling niet. Echter, in veel gevallen zal de partij die feitelijk de zeggenschap uitoefent moeten consolideren, ook al vloeit dit niet voort uit feitelijk stemrechtbezit, maar uit potentieel stemrechtbezit. In ontwerp-Richtlijn 214.213c en ontwerp-Richtlijn 510.114a is SIC 33 verwerkt; daarmee is de toekomstige regelgeving in overeenstemming met de IFRS.

Bij de consolidatie zelf (zoals het bepalen van het belang van derden) mag overigens geen rekening worden gehouden met potentiële stemrechten. Daarbij moet worden uitgegaan van het aandeel in het kapitaal van de groepsmaatschappij.

1.6 Overige consolidatievrijstellingen

In de Nederlandse regelgeving is in een aantal gevallen vrijstelling van consolidatie mogelijk (naast de situatie genoemd in par. 1.2) (art. 2:407 BW):

- er is sprake van een kleine groep in de zin van artikel 2:396 BW;
- het gaat om groepsmaatschappijen die qua omvang te verwaarlozen zijn op het geheel;
- er is sprake van groepsmaatschappijen waarvan de gegevens slechts tegen onevenredige kosten of met grote vertraging kunnen worden verkregen.

IAS 27 kent dergelijke specifieke vrijstellingen niet. In paragraaf 12 van het ‘*Preface to Statements of International Accounting Standards*’ wordt wel gesteld, dat standaarden niet van toepassing zijn op zaken van niet-materieel belang. Deze bepaling leidt er (in overeenstemming met Nederlandse normen) toe, dat ‘subsidiaries’ die van te verwaarlozen betekenis zijn, niet behoeven te worden geconsolideerd.

1.7 *Vrijstelling van deelconsolidatie*

De vrijstelling voor deelconsolidatie is zowel in de Nederlandse regelgeving (art. 2:408 BW) als in IAS 27.8 opgenomen. Een van de voorwaarden die gesteld worden in artikel 2:408 BW, is dat niet binnen zes maanden na de aanvang van het boekjaar tegen toepassing van de vrijstelling schriftelijk bezwaar is gemaakt door ten minste een tiende der leden of door houders van ten minste een tiende van het geplaatste kapitaal. Ingevolge IAS 27 moeten alle minderheidsaandeelhouders hebben ingestemd met toepassing van de vrijstelling, en moet bovendien de vrij te stellen maatschappij ‘*virtually wholly owned*’ zijn door de moedermaatschappij (IAS 27.8-10). In de praktijk betekent ‘*virtually wholly owned*’ dat de moedermaatschappij ten minste 90% van de stemrechten kan uitoefenen.

2 **Presentatie**

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

3 **Toelichting**

3.1 *Informatie omtrent aan-/verkoop van groepsmaatschappijen*

Aanvullende eisen stelt IFRS bij acquisities en verkoop van groepsmaatschappijen in het verslagjaar, met betrekking tot de op te nemen aanvullende informatie in de toelichting over de financiële positie en de resultaten betreffende het verslagjaar en de voorgaande jaren. Vermeld moet worden het effect op de financiële positie op de verslagdatum, de resultaten van de rapporteringsperiode en de vergelijkende bedragen van de voorgaande periode uit hoofde van de verwerving of afstoting van groepsmaatschappijen (IAS 27.32). In de Nederlandse regelgeving worden dergelijke informatieverplichtingen niet gesteld.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 214.103/103e Financiële vaste activa (aangepast 2001)
- Ontwerp-Richtlijn 214.213c Financiële vaste activa (aangepast 2001)
- Richtlijn 510 Consolidatie (aangepast 2001)
- Ontwerp-Richtlijn 510.114a Consolidatie (aangepast 2001)
- IAS 27 Consolidated Financial Statements and Accounting for Investments in Subsidiaries (reformatted 1994)
- SIC 12 Consolidation – Special Purpose Entities (1999)
- SIC 33 Consolidation and Equity Method – Potential Voting Rights and Allocation of Ownership Interests (2001)

19 Fusies, overnames en goodwill

	Nederlandse wet- en regelgeving	IAS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Bepaling verkrijgingsprijs	Bij opoffering monetaire activa/aangaan verplichtingen wordt als datum genoemd het moment waarop overeenstemming over de ruilverhouding is bereikt	Bepalend is de overnamedatum	Strijdig
1.2 Reorganisatiekosten na overname	Voorziening mag worden gevormd indien plan maximaal 6 maanden na overname is uitgewerkt	Voorziening mag worden gevormd indien plan maximaal 3 maanden na overname is uitgewerkt	IFRS strikter
1.3 Waardering minderheidsbelang bij overname	Op basis van reële waarde op moment van overname	Op basis van reële waarde op moment van overname of op basis van de oude boekwaarde	NL strikter
2 Presentatie			
2.1 Presentatie negatieve goodwill	Salderen met positieve goodwill dan wel als creditpost op de balans	Negatieve goodwill wordt gepresenteerd in balans als aftrekpost van de activa onder dezelfde post als waaronder goodwill wordt verantwoord	IFRS strikter
3 Toelichting			
3.1 Overname door aandelenruil	Geen specifieke eisen	Vermelding wijze van bepaling reële waarde indien deze niet gelijk is aan de datum waarop 'control' is verkregen.	IFRS eist meer toelichting

Algemeen

De Richtlijnen stellen dat vanaf de jaarrekening 2001 goodwill niet langer van het eigen vermogen mag worden afgeboekt, maar dient te worden geactiveerd. Hiermee zijn de Richtlijnen stringenter dan de wet, waar de mogelijkheid om goodwill af te boeken van het eigen vermogen nog bestaat. Op 5 februari 2002 is een wetsvoorstel tot wijziging van Titel 9 Boek 2 BW bij de Tweede Kamer ingediend. Dit wetsvoorstel verplicht ondernemingen tot activering en

afschrijving van de goodwill; afboeking van goodwill van het eigen vermogen is niet langer toegestaan. Het voorschrift is van toepassing op jaarrekeningen die betrekking hebben op boekjaren die zijn aangevangen op of na 1 januari volgend op de datum van de inwerkingtreding van deze nieuwe wet. Aangenomen dat deze wet in de loop van 2003 in werking zal treden, zal afboeking van goodwill niet meer mogelijk zijn in jaarrekeningen die betrekking hebben op boekjaren die op of na 1 januari 2004 aanvangen.

Voor de jaarrekening 2003 verdient activering van de goodwill de stellige voorkeur.

In de Richtlijnen wordt aanbevolen de betaalde goodwill bij overnames die in het verleden direct ten laste van het eigen vermogen is geboekt alsnog te activeren, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen gebaseerd op de levensduur van de goodwill. Een uitsluitend prospectieve verwerking van de stelselwijziging is ook toegestaan.

IAS 22 schrijft voor de betaalde goodwill bij overnames die in het verleden direct ten laste van het eigen vermogen is geboekt met terugwerkende kracht tot 1 januari 1995 alsnog te activeren, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen gebaseerd op de levensduur van de goodwill.

1 Grondslagen

1.1 *Bepaling verkrijgingsprijs*

Onder IFRS moet bij een overname door middel van uitgifte van aandelen door de overnemende partij de verkrijgingsprijs worden bepaald op basis van de reële waarde van de uitgegeven aandelen op de *'date of exchange'*. Dit wordt door SIC 28 uitgelegd als de dag waarop *'control'* wordt verkregen, dus niet de dag waarop de ruilverhouding wordt vastgesteld of het bod wordt aangekondigd. Richtlijn 500.203 had bij de implementatie van IAS 22.21 reeds *'date of exchange'* vertaald in *'overnamedatum'*, hetgeen in lijn lijkt met SIC 28. Echter, in Richtlijn 500.205 (bepaling reële waarde opgeofferde monetaire activa en aangegane verplichtingen) wordt niet gesproken over de overnamedatum, maar het *'moment waarop overeenstemming over de ruilverhouding is bereikt'*. Dit sluit niet aan op IAS 22/SIC 28. Ook bevatten de Richtlijnen niet de waarschuwing in SIC 28 dat slechts mag worden afgeweken van de beurskoers op het moment van overname, indien een beurskoers op een nabijgelegen datum leidt tot een meer betrouwbare bepaling van de reële waarde van de aandelen.

SIC 28 is nog niet verwerkt in een (ontwerp-)Richtlijn.

1.2 *Reorganisatiekosten na overname*

IAS 22.31 staat onder voorwaarden toe dat een reorganisatievoorziening wordt opgenomen die voortvloeit uit een overname, mits de reorganisatie uiterlijk 3 maanden na de overnamedatum (maar uiterlijk op de datum van goedkeuring van de eerstvolgende jaarrekening) is uitgewerkt in een gedetailleerd formeel plan. De Richtlijn stelt dat de genoemde termijn van 3 maanden onder bepaalde omstandigheden langer mag zijn (tot maximaal 6 maanden) en bevat geen verwijzing naar de datum van goedkeuring van de jaarrekening (RJ 500.212). Verder stelt de Richtlijn dat

uiterlijk binnen 6 maanden na overnamedatum een gedetailleerd plan moet zijn opgesteld en dat de daaruit voortvloeiende aanpassing van de voorziening moet worden gecorrigeerd op de positieve of negatieve goodwill.

1.3 Waardering minderheidsbelang bij overname

De Richtlijn bepaalt dat de eerste waardering van activa en passiva van een overgenomen onderneming geschiedt tegen reële waarde. Ook het aandeel van minderheidsaandeelhouders in het aldus herrekenende eigen vermogen wordt op deze wijze bepaald (RJ 500.213).

IAS 22 beschouwt deze verwerkingswijze als een toegestaan alternatief, maar kiest als ‘*benchmark treatment*’ waardering van het minderheidsbelang op basis van de oude boekwaarden (dus zonder herrekening van activa en passiva tegen reële waarden) (IAS 22.32 en 22.34).

2 Presentatie

2.1 Presentatie negatieve goodwill

IAS 22.64 schrijft voor dat negatieve goodwill gepresenteerd wordt aan de actiefzijde van de balans in dezelfde post als positieve goodwill. In Richtlijn 500 wordt de keuze gelaten om de negatieve goodwill te salderen met positieve goodwill dan wel deze als een afzonderlijke post aan de creditzijde van de balans te presenteren. Een uitzondering betreft de negatieve goodwill die geen verband houdt met verwachte toekomstige verliezen en uitgaven. Dit gedeelte moet worden opgenomen in een herwaarderingsreserve (RJ 500.237).

3 Toelichting

3.1 Overname door aandelenruil

Indien voor de bepaling van de reële waarde van uitgegeven aandelen ten behoeve van de bepaling van de verkrijgingsprijs van de overgenomen onderneming wordt afgeweken van de beurskoers van de uitgegeven aandelen op de datum dat ‘control’ wordt verkregen, moet volgens SIC 28.7 dat feit worden vermeld alsmede de redenen daarvoor, de methode die is gehanteerd en het verschil tussen de op deze manier bepaalde reële waarde en de beurskoers op overnamedatum. Indien de aandelen van de overnemende partij niet beursgenoteerd zijn, moet worden vermeld hoe de reële waarde is bepaald (SIC 28.8). De Richtlijnen eisen deze toelichting niet.

SIC 28 is nog niet verwerkt in een (ontwerp-)Richtlijn.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 214.224-232 Financiële vaste activa (aangepast 2001)
- Richtlijn 500 Fusies en overnames (aangepast 2002)
- IAS 22 Business Combinations (revised 1998)
- SIC 22 Business Combinations – Subsequent Adjustment of Fair Values and Goodwill Initially Reported (2000)
- SIC 28 Business Combinations – Date of Exchange and Fair Value of Equity Instruments (2001)

20 Joint ventures

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Waardering	Indien geen sprake is van proportionele consolidatie worden joint ventures in de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde; bij gegronde redenen waardering tegen kostprijs of actuele waarde in enkelvoudige jaarrekening	Indien geen sprake is van proportionele consolidatie worden joint ventures in de geconsolideerde jaarrekening gewaardeerd volgens de <i>'equity method'</i> tenzij de joint venture wordt gehouden om te worden verkocht of indien er sprake is van transferproblemen; dan waardering tegen kostprijs of reële waarde; IAS laat de waardering in de enkelvoudige jaarrekening vrij	NL strikter
1.2 Consistente toepassing verwerkingsmethode	Indien sprake van verschillende joint ventures toegestaan om verschillend te verwerken	Alle joint ventures dienen op dezelfde wijze te worden verwerkt	IFRS strikter
2 Presentatie	–	–	–
3 Toelichting			
3.1 Toelichting op voorzieningen en verliezen inzake joint ventures	Geen specifieke toelichtings-eisen	Vermeld dient te worden het totale bedrag van: <ul style="list-style-type: none"> • Voorzieningen gerelateerd aan joint ventures • Het aandeel in de in de joint venture verantwoorde voorzieningen • Verliezen uit borgstellingen voor de schulden van joint ventures 	IFRS eist meer toelichting

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
3.2 Informatie omtrent vermogenstoezeggingen	Geen specifieke toelichtings-eisen	Vermeld dienen te worden het totale bedrag van vermogenstoezeggingen aan joint ventures en het totale bedrag van het aandeel van de deelnemer in de vermogenstoezeggingen van de joint venture zelf	IFRS eist meer toelichting
3.3 Overige toelichting met betrekking tot belangrijke joint ventures	Vermelding in toelichting van naam, woonplaats en verschaft aandeel in geplaatst kapitaal van de joint ventures	Over belangrijke joint ventures dienen te worden opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> • Naam en beschrijving van de joint venture • Aandeel in het kapitaal van de joint venture • Totale bedragen van vlottende activa, vaste activa, kortlopende en langlopende schulden, kosten en opbrengsten gerelateerd aan de joint ventures 	IFRS eist meer toelichting

Algemeen

Onder Nederlandse regelgeving (art. 2:409 BW en RJ 214.8) is de proportionele consolidatie van een joint venture toegestaan, mits hiermee aan het wettelijke inzichtsvereiste wordt voldaan. In IAS 31 is proportionele consolidatie van joint ventures de *'benchmark treatment'* (IAS 31.25).

1 Grondslagen

1.1 Waardering

Indien geen sprake is van proportionele consolidatie, worden joint ventures overeenkomstig artikel 2:389 BW tegen netto-vermogenswaarde gewaardeerd in zowel de geconsolideerde als de enkelvoudige jaarrekening. IAS 31 maakt een onderscheid tussen waardering van joint ventures in de geconsolideerde jaarrekening en waardering van joint ventures in de enkelvoudige jaarrekening. In de geconsolideerde jaarrekening moet een joint venture volgens de *'equity method'* worden gewaardeerd, tenzij de deelneming uitsluitend wordt gehouden om te worden vervreemd of indien ernstige transferproblemen bestaan (IAS 31.32 en IAS 31.35); in die gevallen dient de deelneming tegen reële waarde te worden gewaardeerd (IAS 31.35).

Wat betreft de enkelvoudige jaarrekening van de deelnemende partij spreekt IAS 31 expliciet uit geen voorkeur voor een bepaalde waarderingsgrondslag te hebben (IAS 31.38).

1.2 Consistente toepassing verwerkingsmethode

Indien ingevolge IAS 31 een keuze is gemaakt voor een bepaalde verwerkingswijze dienen volgens SIC 18 alle joint ventures op dezelfde wijze te worden behandeld; het is niet mogelijk om bepaalde joint ventures proportioneel te consolideren terwijl andere joint ventures volgens de netto-vermogenswaarde worden gewaardeerd. Onder Nederlandse wet- en regelgeving is het mogelijk om verschillende joint ventures op verschillende wijzen te verwerken.

2 Presentatie

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

3 Toelichting

3.1 Toelichting op voorzieningen en verliezen inzake joint ventures

Ingevolge IAS 31 dient de volgende informatie in de toelichting met betrekking tot voorzieningen en verliezen inzake joint ventures te worden opgenomen (IAS 31.45):

- voorzieningen (en niet in de balans opgenomen verplichtingen) gerelateerd aan joint ventures;
- het aandeel in de in de joint venture verantwoorde voorzieningen (en niet in de balans opgenomen verplichtingen);
- verliezen uit borgstellingen voor de schulden van joint ventures.

Deze informatie dient ook te worden opgenomen indien de deelnemer in de joint venture alleen een enkelvoudige jaarrekening opstelt.

RJ 214.8 kent dergelijke informatie-eisen niet.

3.2 Informatie omtrent vermogenstoezeggingen

In de toelichting dient informatie te worden verschaft omtrent het totale bedrag aan vermogenstoezeggingen ('*capital commitments*') door de deelnemer aan joint ventures, en omtrent het totale bedrag van het aandeel van de deelnemer in de vermogenstoezeggingen van de joint venture zelf (IAS 31.46). Deze informatie dient ook te worden opgenomen indien de deelnemer in de joint venture alleen een enkelvoudige jaarrekening opstelt.

RJ 214.8 kent dergelijke informatie-eisen niet.

3.3 *Overige toelichting met betrekking tot belangrijke joint ventures*

Met betrekking tot belangrijke joint ventures dient de volgende informatie omtrent de joint venture te worden vermeld (IAS 31.47-48):

- naam en beschrijving van de joint venture;
- aandeel in het kapitaal van de joint venture;
- totale bedragen van vlottende activa, vaste activa, kortlopende en langlopende schulden, en kosten en opbrengsten gerelateerd aan de joint ventures.

Deze informatie dient ook te worden opgenomen indien de deelnemer in de joint venture alleen een enkelvoudige jaarrekening opstelt.

RJ 214.8 kent dergelijke informatie-eisen niet. Wel dienen op grond van artikel 2:379 BW in de enkelvoudige jaarrekening en op grond van artikel 2:414 BW in de geconsolideerde jaarrekening de naam, woonplaats en het aandeel in het verschaft kapitaal van de joint venture te worden vermeld.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 214.8 Nadere bijzonderheden met betrekking tot joint ventures (aangepast 2001)
- IAS 31 Financial Reporting of Interest in Joint Ventures (revised 2000)
- SIC 13 Jointly Controlled Entities – Non-Monetary Contributions by Venturers (1998)
- SIC 18 Consistency – Alternative Methods (2000)

21 Vreemde valuta

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Omrekening van functionele valuta (' <i>measurement currency</i> ') naar rapporteringsvaluta (' <i>presentation currency</i> ')	Omrekeningsmethode mag geen afbreuk doen aan economische realiteit	Indien 'measurement currency' geen hyperinflatievaluta: balans tegen slotkoers, winst-en-verliesrekening tegen gemiddelde koers; alle omrekeningsverschillen verantwoord in eigen vermogen. Indien 'measurement currency' hyperinflatievaluta: balans en winst-en-verliesrekening tegen slotkoers	IFRS strikter*
1.2 Verwerken cumulatief omrekeningsverschil bij afstoten deelneming (buitenlandse eenheid)	Bij het afstoten deelneming mag bij wijze van alternatief het cumulatieve omrekeningsverschil in het vermogen blijven staan	Bij het afstoten van een gehouden belang dient het cumulatieve omrekeningsverschil alsnog in de winst-en-verliesrekening te worden opgenomen	IFRS strikter
1.3 Verwerking valutatermijncontracten	Waardering tegen termijnkoers; verschil met contante koers wordt geamortiseerd over de looptijd van het contract	IAS 39-regels van hedge-accounting toepassen op de individuele valutatermijncontracten	Strijdig
1.4 Definitie hyperinflatie	Er is in elk geval sprake van hyperinflatie indien de inflatie over een periode van drie jaren in totaal 100% of meer heeft bedragen	Nadere specifieke criteria zijn opgenomen voor de definiëring van hyperinflatie	IFRS strikter
2 Presentatie	–	–	–

* Verschil verdwijnt bij aanvaarding ontwerp-Richtlijn.

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
3 Toelichting			
3.1 Toelichting op koersfluctuaties van vreemde valuta	Vermelding effect van alle belangrijke koersfluctuaties	Vermelding effect van alle belangrijke koersfluctuaties na de balansdatum	NL eist meer toelichting
3.2 Vermelding omrekeningskoersen	Geen specifieke eisen	Toelichting valutakoers omrekening hyperinflatie- <i>'measurement'</i> valuta	IFRS eist meer toelichting*
3.3 Cijfers omgerekend naar een andere valuta voor het gemak van de lezer	Geen specifieke eisen	Diverse voorschriften zijn opgenomen omtrent <i>'convenience translations'</i>	IFRS eist meer toelichting*

Algemeen

In de RJ is de Richtlijn 120.9 'Prijsgrondslagen voor vreemde valuta' (1999) opgenomen. De Richtlijn is gebaseerd op IAS 21 *'The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates'* (revised 1993). In 2001 is deze Richtlijn aangepast aan de in november 2000 gepubliceerde SIC 19. Deze interpretatie introduceert een aantal belangrijke nieuwe begrippen die niet specifiek in IAS 21 zijn terug te vinden en regelt de keuze van de functionele valuta.

IFRS kent een specifieke standaard IAS 29 'Financial Reporting in Hyperinflationary Economies' (reformatted 1994) over hyperinflatie. Deze standaard bevat ook regels omtrent de wijze waarop jaarrekeningen van ondernemingen die zijn gevestigd in landen met hyperinflatie, moeten worden aangepast aan de dalende koopkracht. In de Nederlandse regelgeving zijn dergelijke bepalingen niet opgenomen omdat Nederland zelf geen hyperinflatieland is. De in IAS 29 opgenomen definitie van hyperinflatie is ook van toepassing op de omrekening van buitenlandse deelnemingen die zijn gevestigd in landen van hyperinflatie. Uitsluitend dat aspect van IAS 29 is in de hiernavolgende analyse opgenomen.

* Verschil verdwijnt bij aanvaarding ontwerp-Richtlijn.

1 Grondslagen

1.1 *Omrekening functionele valuta naar rapporteringsvaluta ('measurement currency') naar rapporteringsvaluta ('presentation currency')*

De Nederlandse wet- en regelgeving hanteert met name het begrip 'rapporteringsvaluta'. Dit is de valuta waarin de bedragen van de jaarrekening van de entiteit zijn uitgedrukt (RJ 120.902). In beginsel wordt gerapporteerd in de lokale valuta (RJ 120.901). Dit is de valuta van het land waarin de onderneming gevestigd is (RJ 120.902). Indien de onderneming in Nederland is gevestigd, zal dus over het algemeen worden gerapporteerd in euro's. Hiervan **mag** worden afgeweken indien de werkzaamheid van de onderneming of de internationale vertakking van de groep dit rechtvaardigt (art. 2:362 lid 7 BW). Dit komt neer op het functionele-valutaconcept. Vreemde valuta worden gedefinieerd als alle andere valuta dan de rapporteringsvaluta, respectievelijk de functionele valuta van een entiteit (RJ 120.902).

IAS 21 hanteert de begrippen 'rapporteringsvaluta' en 'vreemde valuta' met dezelfde inhoud als de Nederlandse wet- en regelgeving. Echter het begrip rapporteringsvaluta is nauwelijks nog relevant nadat SIC 19 twee nieuwe begrippen heeft geïntroduceerd: 'measurement'- en 'presentation'-valuta. De 'measurement'-valuta (door de RJ 'functionele valuta' genoemd) is de valuta waarin de elementen van de jaarrekening worden gemeten. De 'presentation'-valuta (door de RJ aangeduid als 'rapporteringsvaluta') is de valuta waarin de presentatie van de jaarrekening plaatsvindt.

De 'measurement'-valuta is normaal gesproken de lokale valuta. Als de onderneming echter veel gebruikmaakt van een andere valuta en/of een andere valuta dan de lokale valuta een belangrijke invloed heeft op de bedrijfsactiviteiten, dan is deze andere valuta de 'measurement'-valuta en zal meting dus plaats moeten vinden in die andere valuta (SIC 19.5).

De 'presentation'-valuta is gewoonlijk dezelfde als de 'measurement'-valuta. Echter, de onderneming is in beginsel vrij om hiervan af te wijken. Hoe dan ook mag de omrekeningsmethode niet leiden tot inconsistentie hiervan met de 'measurement'-valuta (SIC 19.9). Volgens SIC 30 moet de omrekening van de balans plaatsvinden tegen de koers op balansdatum, terwijl de winst-en-verliesrekening moet worden omgerekend tegen de koers op de data van de onderliggende transacties (dan wel uit praktische overwegingen de gewogen gemiddelde koers). Alle koersverschillen worden verantwoord in het eigen vermogen. Echter, indien de functionele valuta een hyperinflatievaluta is, moeten de balans en de winst-en-verliesrekening, alsmede de vergelijkende cijfers allemaal worden omgerekend tegen de koers op balansdatum van de laatste periode die wordt gepresenteerd. Richtlijn 120.903c bepaalt slechts dat de omrekeningsmethode geen afbreuk mag doen aan de economische realiteit die door middel van de gekozen functionele valuta wordt getoond.

SIC 30 is in de jaareditie 2002 van de Richtlijnen geïmplementeerd in ontwerp-Richtlijn 120.903d en 903e: de toekomstige regelgeving is derhalve hetzelfde als de IFRS.

1.2 Verwerken cumulatief omrekeningsverschil bij afstoten deelneming (buitenlandse eenheid)

Omrekeningsverschillen die zich voordoen bij buitenlandse deelnemingen, dienen volgens RJ 290.919(c) en IAS 21.17 in een afzonderlijke post binnen het eigen vermogen verantwoord te worden. Bij het afstoten van een dergelijk belang dient bij toepassing van de IFRS het cumulatieve omrekeningsverschil (samen met het gerealiseerde boekresultaat) in de winst-en-verliesrekening opgenomen te worden (IAS 21.19 j^o IAS 21.37). Ingevolge de Richtlijn is het bij wijze van alternatief toegestaan het verschil in het eigen vermogen te laten staan (RJ 120.928).

Voorts wordt hier gewezen op het feit dat onder de Nederlandse wet- en regelgeving de cumulatieve koersverschillenrekening onder het eigen vermogen een wettelijke reserve is die niet mag worden uitgekeerd (RJ 120.931).

1.3 Verwerking valutatermijncontracten

Ingevolge RJ 120.907 dient het verschil tussen de contante koers die geldt op het moment van afsluiten van de termijntransacties ter afdekking van een valutarisico op een monetaire balanspost en de termijnkoers waartegen de termijntransactie zal worden afgewikkeld, te worden verdeeld over de looptijd van de termijntransactie omdat dit verschil hoofdzakelijk een gevolg is van rentever verschillen.

IAS 21 gaat niet in op de verwerking van termijntransacties. Deze worden behandeld zoals alle andere financiële instrumenten in overeenstemming met IAS 39 'Financial Instruments: Recognition and Measurement', zodat hier volstaan wordt met een verwijzing naar hoofdstuk 22, 'Financiële instrumenten'. In het algemeen geldt voor de verwerking van monetaire posten waarvan het valutarisico is afgedekt door middel van een termijntransactie, dat deze niet mogen worden gewaardeerd tegen termijnkoers, maar in eerste instantie tegen de koers op moment van het ontstaan van de post en vervolgens telkens tegen de koers op balansdatum. De termijntransactie moet worden gewaardeerd op reële waarde (in veel gevallen nihil bij het aangaan). Eventuele wijzigingen in de reële waarde van de valutatermijntransactie moeten worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening met een tegengestelde boeking, die wordt verwerkt in de boekwaarde van de afgedekte balanspost.

1.4 Definitie hyperinflatie

Voor de omrekening van buitenlandse deelnemingen in landen met hyperinflatie gelden specifieke regels. In IAS 29 is een aantal karakteristieken opgenomen waaruit kan worden afgeleid wanneer sprake is van een land met hyperinflatie. De opsomming is niet limitatief (IAS 29.3):

- de plaatselijke bevolking geeft de voorkeur aan het aanhouden van de koopkracht in niet-monetaire activa of in een relatief stabiele vreemde valuta. Bedragen in lokale valuta worden onmiddellijk geïnvesteerd om koopkrachtbehoud te garanderen;
- de plaatselijke bevolking ziet monetaire activa in termen van een relatief stabiele vreemde valuta en niet in de eigen valuta. Prijzen kunnen worden weergegeven in die vreemde valuta;

-
- kopen en verkopen op krediet houden in de prijs rekening met het koopkrachtverlies gedurende de kredietperiode, ook al is die periode relatief kort;
 - rentevoeten, lonen en prijzen zijn verbonden aan een prijsindex;
 - de cumulatieve inflatie gedurende drie jaar nadert of overschrijdt de 100%.

In de Richtlijnen is opgenomen dat van een hyperinflatie in ieder geval sprake is, indien deze over een periode van drie jaren in totaal 100% of meer heeft bedragen (RJ 120.925).

2 Presentatie

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

3 Toelichting

3.1 Toelichting op koersfluctuaties van vreemde valuta

IAS 21.46 eist dat in de toelichting het effect van koerswijzigingen na de balansdatum op monetaire posten óf op de financiële gegevens van buitenlandse activiteiten wordt aangegeven indien dit van belang is voor het inzicht van de gebruiker van de jaarrekening. Richtlijn 120.941 bevat een vergelijkbare eis, maar beperkt dit niet tot koersbewegingen na de balansdatum.

3.2 Vermelding omrekeningskoersen

SIC 30 eist vermelding in de toelichting van de koersen per balansdatum van elk van de balansen die worden gepresenteerd indien de functionele valuta een hyperinflatievaluta is. Een vergelijkbare bepaling is opgenomen in ontwerp-Richtlijn 120.939b.

3.3 Cijfers omgerekend naar een andere valuta voor het gemak van de lezer

Indien er een zogenaamde ‘convenience translation’ plaatsvindt (naast de jaarrekening in de rapporteringsvaluta conform IAS), dan moet volgens SIC 30:

- duidelijk worden aangegeven dat het niet om een IFRS-jaarrekening gaat die is omgerekend conform SIC 30;
- de functionele valuta worden vermeld, alsmede de methode die is gebruikt om de functionele valutacijfers naar de gepresenteerde valutacijfers om te rekenen;
- worden vermeld dat de cijfers in de functionele valuta de economische realiteit het beste weergeven en dat de omrekening uitsluitend heeft plaatsgevonden voor het gemak van de lezer;
- worden vermeld in welke valuta de cijfers worden weergegeven.

Deze bepalingen zijn opgenomen in ontwerp-Richtlijn 939c.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 120.9 Prijsgrondslagen voor vreemde valuta (aangepast 2002)
- IAS 21 The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates (revised 1993)
- IAS 29 Financial Reporting in Hyperinflationary Economies (reformatted 1994)
- IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement (revised 2000)
- SIC 7 Introduction of the Euro (1998)
- SIC 11 Foreign Exchange – Capitalisation of Losses Resulting from Severe Currency Devaluations (1998)
- SIC 19 Reporting Currency – Measurement and Presentation of Financial Statements under IAS 21 and IAS 29 (2000)
- SIC 30 Reporting Currency – Translation from Measurement Currency to Presentation Currency (2001)

22 Financiële instrumenten

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Opname van derivaten op de balans (' <i>recognition</i> ')	Geen specifieke bepalingen	Indien men partij wordt bij een contract	IFRS strikter
1.2 Verwijdering van de balans (' <i>derecognition</i> ')	Bij overdracht van economische voordelen en risico's aan derden (<i>ontwerp-Richtlijn</i>)	Wanneer de onderneming de beheersingsmacht over de contractuele rechten verliest of wanneer de onderneming van haar contractuele verplichtingen wordt ontheven (en specifieke regels in verschillende situaties)	IFRS strikter
1.3 Waardering van derivaten	Geen specifieke bepalingen	Reële waarde	IFRS strikter
1.4 Verwerking waardewijzigingen	Geen specifieke bepalingen	In winst-en-verliesrekening	IFRS strikter
1.5 Hedge-accounting	Geen specifieke bepalingen	Specifieke regels voor hedge-accounting (zie tekst)	IFRS strikter
2 Presentatie			
2.1 Classificatie bij samengestelde financiële instrumenten	Eigen- en vreemd-vermogenscomponenten mogen afzonderlijk worden gerubriceerd; indien niet afzonderlijk gerubriceerd dan in toelichting aangeven hoe de instrumenten zijn verwerkt	Eigen- en vreemd-vermogenscomponenten moeten afzonderlijk worden gerubriceerd	IFRS strikter
2.2 Wijziging van de classificatie als vreemd of eigen vermogen	Eenmaal gekozen classificatie (eigen of vreemd vermogen) mag onder voorwaarden worden gewijzigd	Eenmaal gekozen classificatie mag niet worden gewijzigd	IFRS strikter

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
3 Toelichting			
3.1 Additionele informatie	Geen specifieke regels	Specifieke toelichtingsvereisten	IFRS eist meer toelichting

Algemeen

In de jaareditie 2001 van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving is ontwerp-Richtlijn 290a ‘Financiële instrumenten: verwerking en waardering’ opgenomen. De ontwerp-Richtlijn is gelijk aan IAS 39. De voorstellen van de IASB tot verbetering van IAS 39 zijn op een zodanig tijdstip (juni 2002) verschenen dat het niet mogelijk was om deze op te nemen in een aangepaste ontwerp-Richtlijn. Derhalve heeft de RJ besloten de ontwerp-Richtlijn nog niet te wijzigen. Omdat er op dit moment geen specifieke regelgeving is omtrent financiële instrumenten, worden in dit hoofdstuk de verschillen tussen IAS 39 en de huidige regelgeving behandeld. Al deze verschillen verdwijnen bij aanvaarding van ontwerp-Richtlijn 290a.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de waardering en resultaatbepaling van derivaten en de verschillen ten aanzien van opname op de balans, classificatie, saldering en toelichting van financiële instrumenten. Voor de waardering en resultaatbepaling van (primaire) financiële activa en passiva wordt verwezen naar:

- Hoofdstuk 4 ‘Overige financiële vaste activa’
- Hoofdstuk 7 ‘Vlottende activa: vorderingen’
- Hoofdstuk 8 ‘Vlottende activa: effecten’
- Hoofdstuk 14 ‘Schulden’

1 Grondslagen

1.1 Opname van derivaten op de balans (*‘recognition’*)

De Richtlijnen bevatten geen specifieke bepalingen voor de activering/passivering van financiële instrumenten, behalve bij vreemde-valutahedges (RJ 120.907).

IAS 39 bevat specifieke bepalingen voor de vraag wanneer een financieel instrument moet worden geactiveerd dan wel gepassiveerd. IAS 39.27 bepaalt dat een onderneming een financieel instrument op de balans opneemt zodra zij partij wordt in de contractuele bepalingen van het financiële instrument. Dit geldt zowel voor primaire financiële instrumenten als voor derivaten. Wel kan het bij derivaten voorkomen dat zij moeten worden geactiveerd/gepassiveerd, maar dat de waarde nihil is, zodat bij eerste opname in de balans per saldo niets verschijnt. Ter illustratie kan daarbij worden gedacht aan een valutatermijntransactie waarbij bij sluiting de prestatie en

tegenprestatie een gelijke reële waarde hebben. De reële waarde van het instrument is daarmee nihil en er wordt dus per saldo niets geactiveerd/gepassiveerd.

Inzake specifieke soorten transacties in de juridische vorm van een lease gelden bijzondere recognitioncriteria ingevolge SIC 27 (zie verder hoofdstuk 23 'Leasing').

1.2 Verwijdering van de balans ('derecognition')

In de Richtlijnen is in *ontwerp-Richtlijn* 130.110 een algemene bepaling opgenomen omtrent de 'derecognition' van activa en passiva. Een actief of een post van het vreemd vermogen dient niet langer in de balans te worden opgenomen, indien de transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de post van het vreemd vermogen aan een derde zijn overgedragen. Deze alinea zal voorlopig de status van ontwerp-Richtlijn behouden in afwachting van de ontwikkelingen met betrekking tot de implementatie van IAS 39 in de Richtlijnen.

IAS 39 gaat zeer gedetailleerd op de 'derecognition' van financiële activa en passiva in. Ten aanzien van financiële activa geldt dat deze alleen dan van de balans worden gehaald, indien de onderneming de beheersingsmacht verliest over de contractuele rechten met betrekking tot het actief. Dit is het geval indien de onderneming de rechten op de voordelen zoals gespecificeerd in het contract realiseert, indien de betreffende rechten expireren of indien de onderneming afstand doet van deze rechten (IAS 39.35). Ten aanzien van financiële passiva geldt (IAS 39.57) dat deze van de balans af gaan wanneer de verplichting verdwijnt, met andere woorden, wanneer de onderneming van de in het contract genoemde verplichtingen wordt ontheven of wanneer de verplichtingen worden 'gecanceled' of wanneer deze expireren. Het kan daarbij niet alleen gaan om het kwijtschelden van een schuld of het aflossen van een lening, maar ook om het overdragen van een lening, mits daarbij geen garantie, terugkoopverplichting of terugkooprecht anders dan tegen de dan geldende marktwaarde wordt overeengekomen.

Voorts kent IAS 39 zeer specifieke regels voor allerlei verschillende situaties (IAS 39.44-56 en 61-65).

1.3 Waardering van derivaten

Ingevolge IAS 39 worden derivaten (afgeleide instrumenten) beschouwd als een financieel instrument dat wordt aangehouden voor handelsdoeleinden en dienen uit dien hoofde tegen reële waarde te worden gewaardeerd (IAS 39.69). Ook bevat IAS 39 specifieke regels inzake de zogenaamde '*embedded derivatives*' (IAS 39.23). In Nederland zijn er geen specifieke regels voor de waardering van derivaten, behalve voor valutatermijncontracten. Richtlijn 120.907 bepaalt dat het verschil tussen de contante koers die geldt op het moment van afsluiten van de termijntransacties en de termijnkoers waartegen de termijntransactie zal worden afgewikkeld, moet worden verdeeld over de looptijd van de termijntransactie omdat dit verschil hoofdzakelijk een gevolg is van rentever verschillen.

1.4 Verwerking waardewijzigingen

Ingevolge IAS 39 dienen wijzigingen in de reële waarde van derivaten direct in de winst-en-verliesrekening te worden verwerkt (IAS 39.103a), tenzij aan de strikte hedge-accountingcriteria wordt voldaan. In Nederland zijn hiervoor geen specifieke regels, behalve voor valutatermijncontracten. Het verschil tussen de contante koers die geldt op het moment van afsluiten van de termijntransacties en de termijnkoers waartegen de termijntransactie zal worden afgewikkeld, moet worden verdeeld over de looptijd van de termijntransactie omdat dit verschil hoofdzakelijk een gevolg is van renteverschillen (RJ 120.907).

1.5 Hedge-accounting

IAS 39 geeft specifieke regels omtrent hedge-accounting, waarbij geldt dat hedge-accounting slechts kan worden toegepast indien aan een groot aantal voorwaarden is voldaan.

In de standaard worden drie soorten hedgerelaties onderscheiden (IAS 39.137):

- *'fair value'*-hedges: dit zijn hedge-instrumenten die worden gebruikt om het blootstaan aan wijzigingen in de reële waarde van een op de balans opgenomen actief of passief af te dekken. Winsten of verliezen die voortvloeien uit de herwaardering van een hedge-instrument op reële waarde moeten direct in de winst-en-verliesrekening worden verantwoord en de winst of het verlies op het gehedgede item dat toe te rekenen is aan het gehedgede risico wordt via de winst-en-verliesrekening gecorrigeerd op de boekwaarde van het gehedgede item;
- *'cash flow'*-hedges: dit zijn hedge-instrumenten die worden gebruikt om het blootstaan aan schommelingen in kasstromen van een op de balans opgenomen actief of passief of van een toekomstige transactie af te dekken. Het uitgangspunt van IAS 39 is dat waardeveranderingen van *'cash flow'*-hedge-instrumenten in het vermogen worden geboekt. Op het moment dat de toekomstige transactie plaatsvindt, wordt het waardeverschil overgeboekt naar het actief of passief dat daardoor ontstaat indien het de bedoeling was de kosten van het betreffende actief of passief in de rapporteringsvaluta van de onderneming te fixeren. Vervolgens wordt het waardeverschil in de winst-en-verliesrekening verantwoord naarmate het actief/passief in de winst-en-verliesrekening wordt verantwoord. Indien de toekomstige transactie een onmiddellijk effect heeft op de winst-en-verliesrekening, wordt het waardeverschil op dat moment ook onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verantwoord;
- hedges van een netto-investering in een buitenlandse eenheid. Waardewijzigingen met betrekking tot een hedge van een netto-investering in een buitenlandse eenheid worden in het eigen vermogen geboekt (in de cumulatieve koersverschillenreserve).

In Nederland zijn er geen specifieke regels voor hedge-accounting, behalve voor vreemdevalutahedges (RJ 120.907).

2 Presentatie

2.1 *Classificatie bij samengestelde financiële instrumenten*

Zowel de RJ (RJ 290.108) als de IASB (IAS 39.8) definieert een financiële verplichting als elke overeengekomen verplichting om:

- liquide middelen of een ander financieel actief aan een andere partij over te dragen; of
- financiële instrumenten te ruilen met een andere partij onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn.

De RJ (RJ 290.108) en de IASB (IAS 39.8) definiëren een eigen-vermogensinstrument als elke overeenkomst die het overblijvend recht omvat op een aandeel in de activa van een partij, na aftrek van alle verplichtingen.

IAS 32 (IAS 32.23) bepaalt dat indien een financieel instrument zowel een schuld- als een eigen-vermogenscomponent bevat, deze beide componenten afzonderlijk moeten worden geclassificeerd onder respectievelijk het vreemd en het eigen vermogen. Deze methodiek heeft de voorkeur van de RJ. Echter, de Richtlijnen staan toe de schuld- en eigen-vermogenscomponent niet afzonderlijk te classificeren. In de toelichting moet dan wel worden aangegeven hoe deze instrumenten zijn verwerkt. Instrumenten die weliswaar met elkaar zijn verbonden, maar als afzonderlijke instrumenten zijn te identificeren, zoals een obligatielening met warrants, moeten ook volgens de RJ afzonderlijk worden gepresenteerd (RJ 290.213).

2.2 *Wijziging van de classificatie als vreemd of eigen vermogen*

De Richtlijnen bepalen dat bij het ontstaan van een financieel instrument, dit instrument wordt geclassificeerd als schuld of als eigen vermogen al naar gelang de economische realiteit van de contractuele overeenkomst (RJ 290.201). Uitdrukkelijk wordt bepaald dat de juridische vorm van het contract voor de classificatie niet van belang is. Indien later de aard van het instrument verandert door wijziging van de contractvoorwaarden of besluiten van de leiding, wordt de mogelijkheid opengelaten de oorspronkelijke classificatie te wijzigen (RJ 290.203). IAS 32.19 staat niet toe een eenmaal gekozen classificatie aan te passen aan een gewijzigde economische realiteit (wel indien het contract gewijzigd wordt).

3 Toelichting

3.1 *Additionele informatie*

Aangezien in Richtlijn 290 de tekst van IAS 32 met betrekking tot de in de toelichting op de balans en winst-en-verliesrekening op te nemen informatie over financiële instrumenten vrijwel geheel is overgenomen, wordt in het kader van deze publicatie deze informatieverschaffing niet uitgewerkt. In aanvulling op de reeds in IAS 32 opgenomen regels met betrekking tot de toelich-

ting zijn in IAS 39 regels opgenomen die ertoe leiden dat in de toelichting de doelstelling en de gevolgde beleidslijn bij de beheersing van financiële risico's beter tot uitdrukking komen. De volgende informatie omtrent waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen dient in de toelichting te worden opgenomen (IAS 39.167):

- a de methoden en belangrijkste veronderstellingen die zijn toegepast bij de bepaling van de reële waarde;
- b op welke wijze de resultaten van wijzigingen zijn verwerkt van financiële activa en financiële passiva die worden gewaardeerd tegen reële waarde;
- c voor elke categorie van financiële activa moet worden aangegeven of aankopen van financiële activa worden verwerkt conform '*trade date accounting*' (datum van economische eigendomsoverdracht) of '*settlement date accounting*' (datum van juridische levering).

Uitgebreide informatie met betrekking tot hedge-instrumenten waaronder (IAS 39.169):

- een beschrijving omtrent de doelstellingen en het beleid inzake het financieel risicomanagement, inclusief het beleid ten aanzien van belangrijke voorspelde transacties inzake hedging (par. 169a);
- informatie omtrent de reële waarde indien deze niet betrouwbaar kan worden vastgesteld;
- informatie ten aanzien van hedgetransacties en de verwerking daarvan, afhankelijk van de gehanteerde verwerkingsmethode (par. 169b en c).

Met betrekking tot alle financiële instrumenten dient de volgende toelichting te worden gegeven:

- het cumulatieve bedrag van de winsten en verliezen van tegen reële waarde gewaardeerde financiële instrumenten dat direct in het eigen vermogen is verwerkt, en het bedrag dat in het boekjaar uit het vermogen is gehaald en in de winst-en-verliesrekening is verwerkt (IAS 39.170a);
- indien de reële waarde van financiële activa niet kan worden bepaald en de activa daarom tegen geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd, dient dat feit te worden vermeld tezamen met een beschrijving van de financiële activa, hun boekwaarde, een uitleg waarom niet tegen reële waarde kan worden gewaardeerd en indien mogelijk een reeks van schattingen waarbinnen de reële waarde waarschijnlijk zal liggen. Indien financiële activa die tegen geamortiseerde kostprijs zijn gewaardeerd worden verkocht, dient dat feit te worden vermeld tezamen met de boekwaarde van de activa ten tijde van de verkoop en het bedrag van de winst of het verlies bij de verkoop (IAS 39.170b);
- belangrijke posten van inkomsten, uitgaven, winsten en verliezen als gevolg van financiële activa of financiële passiva (o.a. totale rentebaten en rentelasten; zie IAS 39.170c);
- de aard en omvang van '*securitisations*' alsmede een beschrijving van zakelijke zekerheden en kwantitatieve informatie omtrent de belangrijkste veronderstellingen die zijn gebruikt bij de berekening van de '*fair value*' (IAS 39.170d);
- veranderingen van waarderingsmethode als gevolg van reclassificatie inclusief de reden en de gevolgen (IAS 39.170e);
- de aard en hoeveelheid van elke waardevermindering of terugneming van waardevermindering afzonderlijk per belangrijke categorie van financiële activa of passiva (IAS 39.170f).

In Nederland zijn er geen specifieke toelichtingseisen.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 290 Financiële instrumenten (aangepast 2000)
- Ontwerp-Richtlijn 290a Financiële instrumenten, verwerking en waardering (2001)
- Ontwerp-Richtlijn 292.2 Samengestelde transacties met de juridische vorm van een lease-overeenkomst (2002)
- IAS 32 Financial Instruments: Disclosure and Presentation (revised 1998)
- IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement (revised 2000)
- SIC 5 Classification of Financial Instruments – Contingent Settlement Provisions (1998)

23 Leasing

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Specifieke ‘ <i>substance over form</i> ’-bepaling voor leases	Geen specifieke bepalingen	Specifieke bepalingen	IFRS strikter*
1.2 Onderscheid financiële en operationele lease	Naast kwalitatieve ook kwantitatieve indicatoren	Alleen kwalitatieve indicatoren	NL strikter
1.3 Verwerking verkregen (investerings)subsidies	In mindering boekwaarde van het actief	Geen expliciete bepaling	NL strikter
1.4 Specifieke regeling voor SPC’s	Economische risico’s gedragen in andere hoedanigheid worden mede in aanmerking genomen	Geen expliciete bepaling	NL strikter
2 Presentatie	–	–	–
3 Toelichting			
3.1 Additionele informatie	Beperkte informatieverschaffing	De in de toelichting op te nemen informatie is uitgebreider dan op grond van de Richtlijnen is vereist	IFRS eist meer toelichting

1 Grondslagen

1.1 Specifieke ‘*substance over form*’-bepaling voor leases

SIC 27 bevat een verdere uitwerking van het ‘*substance over form*’-beginsel in het kader van leases. Het feit dat een overeenkomst de juridische vorm van een leasecontract heeft, betekent niet noodzakelijkerwijs dat daarop ook de bepalingen voor de verwerking van leasecontracten van toepassing zijn. SIC 27 beantwoordt de vraag onder welke omstandigheden de bij de transactie ontstane vorderingen en verplichtingen niet op de balans behoeven te worden verantwoord. Richtlijn 130.106 bevat een algemene ‘*substance over form*’-bepaling. In ontwerp-Richtlijn 292.2 is SIC 27 verwerkt; de toekomstige regelgeving is derhalve gelijk aan de IFRS.

* Verschil verdwijnt bij aanvaarding ontwerp-Richtlijn.

1.2 Onderscheid financiële en operationele lease

De criteria die in de Richtlijnen en door de IASB worden gehanteerd ten behoeve van het onderscheid tussen financiële en operationele leasing, zijn inhoudelijk gelijk. Het gaat erom dat de leaseclassificatie bepaald wordt door de economische realiteit van de transactie en niet door de juridische vorm. Uit het geheel van de contractvoorwaarden dient het karakter van de lease te worden afgeleid (RJ 292.107). Of zoals IAS 17.5 het zegt: *'The classification of leases adopted ... is based on the extent to which risks and rewards incident to ownership of a leased asset lie with the lessor or the lessee.'*

Verschillend is echter dat RJ 292.107 naast kwalitatieve indicatoren ook kwantitatieve indicatoren hanteert, terwijl IAS 17.8 alleen kwalitatieve criteria noemt. Kwantitatieve indicatoren zijn bijvoorbeeld het 75%-criterium (de leaseperiode moet 75% of meer van de economische levensduur bedragen) en het 90%-criterium (de contante waarde van de minimale leasebetalingen moet 90% of meer van de waarde van het lease-object bedragen). Overigens worden de kwantitatieve indicatoren uitdrukkelijk als voorbeelden genoemd voor de invulling van de hoofdregel. IAS 17.8 noemt hier slechts de kwalitatieve criteria: *'the major part of the economic life of the asset, substantially all of the fair value of the leased asset'*.

1.3 Verwerking verkregen (investerings)subsidies

In RJ 212.229 en RJ 292.114 wordt bepaald dat in geval van financiële leasing en huurkoop (investerings)subsidies en dergelijke waar de lessor/huurverkoper in verband met de overeenkomst recht op krijgt, in mindering moeten worden gebracht op de waarde van het geactiveerde lease-object in de jaarrekening van de *lessee*. IAS 17 heeft hieromtrent niets bepaald.

1.4 Specifieke regeling voor SPC's

Er worden soms lease-overeenkomsten gesloten met een speciaal voor dit doel opgerichte maatschappij (een *'Special Purpose Entity'* of *'Special Purpose Company'*; verder SPC) als lessor, waarbij de lessee of een tot de groep van de lessee behorende andere maatschappij ook optreedt in een andere hoedanigheid ten opzichte van de SPC dan die van lessee (bijvoorbeeld als aandeelhouder, [commanditair] vennoot, financier of garantiegiver). De lessee, of een tot de groep behorende andere maatschappij, kan in de andere hoedanigheid dan die van lessee een deel van het economische risico ten aanzien van het lease-object lopen (bijvoorbeeld voor het geheel of gedeeltelijk verloren gaan van het door de lessee/commanditair vennoot in de SPC ingebrachte commanditaire kapitaal bij waardevermindering van het lease-object, of doordat de lessor een beroep doet op een garantiestelling door een groepsmaatschappij van de lessee).

RJ 292.111 bepaalt dat het economische risico gedragen door de lessee of een met de lessee verbonden maatschappij in de andere hoedanigheid dan die van lessee mede in aanmerking dient te worden genomen in het kader van de beoordeling of uit het geheel van de contractvoorwaarden blijkt dat sprake is van financiële leasing. IAS 17 bevat geen dergelijke expliciete bepaling.

Echter, SIC 12 bevat evenals RJ 214.103c bepalingen over de consolidatie van SPE's door de rechtspersoon die 'control' heeft. In Nederland komen deze boven op de bovengenoemde bepalingen.

2 Presentatie

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

3 Toelichting

3.1 Additionele informatie

Ten opzichte van Richtlijn 292 zijn de toelichtingsvereisten van IAS 17 uitgebreider en gedetailleerder. Ten opzichte van de Richtlijn wordt de volgende **additionele informatie** vereist:

- a informatie te verstrekken door lessee bij financiële lease (IAS 17.23 versus RJ 292.115):
 - een beschrijving van de inhoud van belangrijke lease-overeenkomsten (IAS 17.23(c)). Dit wordt door de RJ niet verplicht, maar wel aanbevolen;
 - het bedrag aan voorwaardelijke leasebetalingen dat in de winst-en-verliesrekening is verantwoord (IAS 17.23(e)). De RJ zegt hier niets over;
- b informatie te verstrekken door lessee bij operationele lease (IAS 17.27 versus RJ 292.118):
 - een beschrijving van de inhoud van belangrijke lease-overeenkomsten (IAS 17.27(d)). Dit wordt door de RJ niet verplicht, maar wel aanbevolen;
- c informatie te verstrekken door lessor bij financiële lease (IAS 17.39 versus RJ 292.124):
 - de gevormde voorzieningen wegens verwachte oninbaarheid van leasetermijnen (IAS 17.39(d)). De RJ zegt hier niets over;
 - het bedrag aan voorwaardelijke leasebetalingen dat in de winst-en-verliesrekening is verantwoord (IAS 17.39(e)). De RJ zegt hier niets over;
 - een beschrijving van de inhoud van belangrijke lease-overeenkomsten (IAS 17.39(f)). Dit wordt door de RJ niet verplicht, maar wel aanbevolen;
- d informatie te verstrekken door lessor bij operationele lease (IAS 17.48 versus RJ 292.131):
 - het bedrag aan voorwaardelijke leasebetalingen dat in de winst-en-verliesrekening is verantwoord (IAS 17.48(c)). De RJ zegt hier niets over;
 - een beschrijving van de inhoud van belangrijke lease-overeenkomsten (IAS 17.48(d)). Dit wordt door de RJ niet verplicht, maar wel aanbevolen.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 292 Leasing (2000)
- IAS 17 Leases (revised 1997)
- SIC 15 Operating Leases Incentives (1998)
- SIC 27 Evaluating the Substance of Transactions Involving the Legal Form of a Lease (2001)

24 Stelselwijzigingen, schattingswijzigingen en foutenherstel

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Verwerking fundamentele fouten	Verwerking uitsluitend via het eigen vermogen toegestaan	Verwerking bij voorkeur via eigen vermogen, alternatieve verwerking als gewoon resultaat	NL strikter
2 Presentatie	–	–	–
3 Toelichting			
3.1 Toelichting stelselwijziging	<ul style="list-style-type: none"> • Invloed op komende perioden vermelden • Uiteenzetting van verschillen tussen oude en nieuwe stelsel 	Minder uitgebreide informatieverschaffing	NL eist meer toelichting

1 Grondslagen

1.1 Verwerking fundamentele fouten

De RJ verstaat onder een fundamentele fout een zodanige onjuistheid in de jaarrekening, dat de jaarrekening in het geven van het wettelijk vereiste inzicht tekortschiet (RJ150.102). Richtlijn 150.104 bepaalt, dat de invloed van een fundamentele fout dient te worden verwerkt als een rechtstreekse mutatie van het eigen vermogen aan het begin van het boekjaar waarin het herstel plaatsvindt.

IAS 8.6 definieert een fundamentele fout als een fout die in de huidige periode wordt ontdekt en die van zo'n groot belang is, dat de jaarrekening over het voorgaande boekjaar of voorgaande boekjaren niet langer als betrouwbaar op de datum van haar publicatie kan worden beschouwd. IAS 8.34 heeft als *'benchmark treatment'* de verwerking via het eigen vermogen. Als alternatieve methode mag de invloed in het gewone resultaat worden verwerkt.

2 Presentatie

Er zijn geen verschillen in presentatie tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

3 Toelichting

3.1 Toelichting stelselwijziging

Richtlijn 140.120 e.v. verlangt de volgende informatie:

- een uiteenzetting van de verschillen tussen het oude en het nieuwe stelsel;
- de redenen die tot de stelselwijziging hebben geleid;
- de toegepaste wijze van verwerken van de effecten van de stelselwijziging;
- de betekenis van de stelselwijziging voor vermogen en resultaat;
- een cijfermatige indicatie van een belangrijke kwantitatieve invloed op een of meer volgende boekjaren.

Volgens IAS 8.53 moet bij stelselwijziging met een materiële invloed in de huidige of de vorige periode of in toekomstige perioden de volgende informatie worden verstrekt:

- de reden voor de stelselwijziging;
- de kwantitatieve invloed van de wijziging op het resultaat in de verslagperiode;
- de kwantitatieve invloed van de wijziging op de ter vergelijking opgenomen perioden en eventueel eerdere perioden.

De door de Richtlijnen gevraagde toelichting is uitgebreider dan die door IAS 8 wordt gevraagd. Een toelichting op de invloed op komende boekjaren en een uiteenzetting van de verschillen tussen het oude en het nieuwe stelsel worden door IAS 8 niet gevraagd.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 140 Stelselwijzigingen (2002)
- Richtlijn 145 Schattingswijzigingen (2002)
- Richtlijn 150 Foutenherstel (2002)
- Richtlijn 212 Materiële vaste activa (aangepast 2002)
- IAS 8 Net Profit or Loss for the Period, Fundamental Errors and Changes in Accounting Policies (revised 1993)

25 Gesegmenteerde informatie

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	–	–	–
2 Presentatie			
2.1 Vermelding totaalbedrag significante kosten	Aanbevolen wordt het totaalbedrag van significante kosten, anders dan afschrijvingen, die niet tot uitgaven hebben geleid bij de informatieverschaffing over primaire segmenten te vermelden	Vermelding van deze informatie is verplicht	IFRS strikter
3 Toelichting	–	–	–

Algemeen

Zowel de Richtlijn als de IFRS-standaard verplicht beursgenoteerde ondernemingen tot het opnemen van gesegmenteerde informatie. Daarnaast beveelt de IASB alle overige ondernemingen aan gesegmenteerde informatie te verschaffen. De Richtlijn beveelt toepassing aan voor grote ondernemingen. De toepassingsgebieden sluiten derhalve niet geheel op elkaar aan.

Naast de segmentatiebepalingen in Richtlijn 350 bevat ook de wet (art. 2:380 BW) hieromtrent bepalingen. Deze zijn van toepassing op **alle** ondernemingen. De wet eist nadere informatie in de toelichting omtrent de netto-omzet per bedrijfstak en per onderscheiden gebied waar de rechtspersoon goederen en diensten levert. In Richtlijn 270.6 worden deze wettelijke bepalingen nader uitgewerkt. De analyse van verschillen in dit hoofdstuk heeft uitsluitend betrekking op Richtlijn 350.

1 Grondslagen

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

2 Presentatie

2.1 Vermelding totaalbedrag significante kosten

In de Richtlijn wordt aanbevolen het totaalbedrag van significante kosten, anders dan afschrijvingen, die niet tot uitgaven hebben geleid (bijvoorbeeld dotaties aan voorzieningen) van primaire segmenten te vermelden (RJ 350.704). IAS 14.61 stelt het verstrekken van deze informatie verplicht.

3 Toelichting

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 270.6 Netto-omzet en detaillering van de netto-omzet (2002)
- Richtlijn 350 Gesegmenteerde informatie (aangepast 2001)
- IAS 14 Reporting Financial Information by Segment (revised 1997)

26 Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	–	–	–
2 Presentatie	–	–	–
3 Toelichting			
3.1 Gevolgen van het zijn van vennoot in Vof of CV	De aard van de aansprakelijkheid dient vermeld te worden	Geen specifieke regel opgenomen	NL eist meer toelichting
3.2 Meerjarige verplichtingen	Informatie dient te worden opgenomen over belangrijke meerjarige financiële verplichtingen waaraan de onderneming is gebonden	Geen specifieke regel	NL eist meer toelichting
3.3 Verplichtingen omtrent voorraden	Vermelden totaalbedrag aan verplichtingen uit in- en verkoopcontracten indien in verhouding tot normale bedrijfsomvang abnormaal grote afname- of leveringsplicht geldt	Geen specifieke regel	NL eist meer toelichting
3.4 Deel uitmaken van fiscale eenheid bij verplichtingen aan groepsmaatschappijen	Vermelden dat de rechtspersoon in een fiscale eenheid voor vennootschapsbelasting en/of omzetbelasting met andere groepsmaatschappijen is opgenomen	Geen specifieke regel	NL eist meer toelichting

1 Grondslagen

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

2 Presentatie

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

3 Toelichting

3.1 Gevolgen van het zijn van vennoot in Vof of CV

Van het zijn van vennoot in een Vof of CV moet de aard van de aansprakelijkheid worden vermeld (RJ 310.107). In IAS 37 zijn hieromtrent geen specifieke regels opgenomen.

3.2 Meerjarige verplichtingen

Belangrijke meerjarige financiële verplichtingen waaraan de onderneming is gebonden, moeten worden vermeld (art. 2:381 BW). Daarbij moet afzonderlijk worden aangegeven welke totaalbedragen vervallen na een jaar en na vijf jaar.

Indien individuele verbintenissen, door looptijd en/of door omvang, van bijzondere betekenis zijn, wordt additionele informatie (aard, het bedrag en de looptijd) verstrekt (RJ 310.113).

In IAS 37 zijn hieromtrent geen specifieke regels opgenomen.

Voor het deel betreffende operationele leaseverplichtingen wordt naar hoofdstuk 23 'Leasing' verwezen. Voor vaste activa is een specifieke bepaling opgenomen (RJ 310.114) voor vermelding van het totaalbedrag van betalingen inzake vaste activa waartoe de rechtspersoon zich verbonden heeft. Echter, IAS 16.61 kent een vergelijkbare regel en er is dus wat vaste activa betreft geen verschil.

3.3 Verplichtingen omtrent voorraden

De toelichting dient te vermelden het totaalbedrag aan verplichtingen uit in- en verkoopcontracten betrekking hebbende op voorraden, indien zij in verhouding tot de normale bedrijfsomvang een abnormaal grote afname- of leveringsplicht inhouden (RJ 310.115). In IFRS zijn hieromtrent geen specifieke regels opgenomen.

3.4 Deel uitmaken van fiscale eenheid bij verplichtingen aan groepsmaatschappijen

IFRS onderscheidt het begrip fiscale eenheid niet. Op grond van RJ 310.116 is vereist, dat bij verplichtingen ten behoeve van groepsmaatschappijen afzonderlijk in de toelichting dient te worden vermeld dat de rechtspersoon in een fiscale eenheid voor vennootschapsbelasting en/of omzetbelasting met andere groepsmaatschappijen is opgenomen. Zie hoofdstuk 13 'Voorzieningen voor latente belastingen'.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 310 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (herzien 2001)
- Richtlijn 320 Niet in de balans opgenomen activa (herzien 2001)
- IAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets (1998)

27 Overheidssubsidies en vergelijkbare faciliteiten

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Verwerking subsidies	Geen algemene regel, wel specifieke regels voor vier soorten subsidies	Algemene regel: in de winst-en-verliesrekening systematisch matchen met gerelateerde kosten, verwerking via eigen vermogen is niet toegestaan	NL strikter
2 Presentatie	—	—	—
3 Toelichting			
3.1 Toelichting omvang subsidies	Toelichting omvang subsidie indien noodzakelijk voor het wettelijk vereiste inzicht	Toelichting aard en omvang subsidies altijd noodzakelijk	IFRS eist meer toelichting
3.2 Toelichting onvervulde voorwaarden	Geen specifieke regel	Algemene verplichting tot toelichting indien sprake is van onvervulde voorwaarden die kleven aan reeds verantwoorde steun	IFRS eist meer toelichting

1 Grondslagen

1.1 Verwerking subsidies

In IAS 20 wordt als algemene regel gesteld dat overheidssubsidies op zodanige wijze in de winst-en-verliesrekening verantwoord dienen te worden, dat zij matchen met de aan de subsidie gerelateerde kosten. De subsidies mogen niet direct in het eigen vermogen worden geboekt (IAS 20.12). De RJ kent geen algemene regel maar onderscheidt gedetailleerd een viertal subsidies, en geeft per soort subsidie aan op welke wijze deze subsidie verwerkt moet worden. Deze regels zijn materieel dezelfde als de IFRS-regels.

Exploitatiesubsidies dienen ten gunste van de winst-en-verliesrekening van het jaar te worden gebracht ten laste waarvan de gesubsidieerde bestedingen komen, of waarin de opbrengsten zijn gedeerd dan wel het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. IAS 20 kent een soortgelijke regel.

Een aan een krediet verbonden faciliteit (vorm van achterstelling, kwijtschelding indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan, lagere rente dan marktrente) blijft bij de verwerking van de ontvangst van het krediet buiten beschouwing. Het bedrag van het krediet dient als schuld in de

balans te worden opgenomen. Op het moment dat het krediet niet terugbetaald hoeft te worden, wordt vastgesteld of het vrijvallende bedrag als exploitatiesubsidie dan wel als investeringsubsidie moet worden beschouwd. IAS 20 regelt dit niet.

Indien de terugbetalingen van verkregen ontwikkelingskredieten afhankelijk zijn gesteld van de omzetten of financiële resultaten van het desbetreffende project, dienen de ontvangsten uit hoofde van het krediet zelf in mindering te worden gebracht op de ontwikkelingskosten. IAS 20 kent een dergelijke regeling niet.

Investeringsubsidies dienen (RJ 274.112):

- of als vooruitontvangen bedrag onder de passiva te worden opgenomen;
- of in mindering te worden gebracht op het geïnvesteerde bedrag zelve.

IAS 20 kent soortgelijke regels (IAS 20.24).

2 Presentatie

Er zijn geen verschillen tussen Nederlandse wet- en regelgeving en IFRS.

3 Toelichting

3.1 Toelichting omvang subsidies

Ingevolge de Richtlijnen behoeft de omvang van de in het verslagjaar verwerkte subsidies en vergelijkbare faciliteiten slechts vermeld te worden, indien de vermelding bijdraagt tot het wettelijk vereiste inzicht dat de jaarrekening moet geven (RJ 274.120). Op grond van IAS 20 dienen de aard en omvang in alle gevallen vermeld te worden (IAS 20.39).

3.2 Toelichting onvervulde voorwaarden

Op grond van IAS 20 dienen onvervulde voorwaarden die aan de verkregen subsidie zijn verbonden, vermeld te worden (IAS 20.39). De Richtlijnen kennen een dergelijke verplichte vermelding niet.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 274 Overheidssubsidies en andere vormen van overheidssteun (herzien 2000)
- IAS 20 Accounting for Government Grants and Disclosure of Government Assistance (reformatted 1994)
- SIC 10 Government Assistance – No Specific Relation to Operating Activities (1998)

28 Winst per aandeel

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	–	–	–
2 Presentatie	–	–	–
3 Toelichting			
3.1 Toelichting op transacties met aandelen na balansdatum	Verplicht toelichten indien noodzakelijk om gebruikers in staat te stellen een juiste afweging te maken en juiste beslissingen te nemen	Aanbeveling tot toelichting indien noodzakelijk om gebruikers in staat te stellen een juiste afweging te maken en juiste beslissingen te nemen	NL eist meer informatie

1 Grondslagen

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

2 Presentatie

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

3 Toelichting

3.1 *Toelichting op transacties met aandelen na balansdatum*

Ingevolge Richtlijn 340.303 dienen transacties met gewone aandelen of potentiële gewone aandelen die na balansdatum hebben plaatsgevonden, te worden toegelicht indien dat noodzakelijk is om gebruikers van de jaarrekeningen in staat te stellen een juiste afweging te maken en juiste beslissingen te nemen. In IAS 33.45 wordt een dergelijke informatieverstrekking aanbevolen.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 340 Winst per aandeel (aangepast 2001)
- IAS 33 Earnings per Share (1997)
- SIC 24 Earnings Per Share – Financial Instruments and other Contracts that May Be Settled in Shares (2000)

29 Gebeurtenissen na balansdatum

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 In aanmerking nemen gebeurtenissen na balansdatum	Indeling in drie perioden	Slechts een periode wordt onderscheiden	NL strikter
2 Presentatie			
2.1 Datering jaarrekening	Datum van opmaken (niet-structuurvennootschap). Datum van vaststellen (structuurvennootschap)	Datum van opmaken door bestuur	Strijdig (indien sprake van structuurvennootschap)
2.2 Plaats vermelding gebeurtenissen na balansdatum	In overige gegevens	In de toelichting	Strijdig
3 Toelichting	–	–	–

Algemeen

In Richtlijn 160 wordt nadrukkelijk bepaald dat bij de waardering van vlottende activa geen rekening dient te worden gehouden met een op korte termijn te voorziene buitengewone waardevermindering. Artikel 2:387 lid 3 BW staat dit nog wel toe, maar de RJ is van mening dat deze wettelijke optie geen nadere informatie geeft over de feitelijke situatie per balansdatum. Ingevolge Richtlijn 160 is het niet langer toegestaan om een dividenduitkering die wordt vastgesteld na de balansdatum als verplichting op te nemen. De voorgenomen dividenduitkering mag naar keuze afzonderlijk onder het eigen vermogen worden opgenomen of worden vermeld in de toelichting op de jaarrekening. Een uitzondering op deze regel vormt de situatie waarin op grond van statutaire bepalingen de rechtspersoon verplicht is bij voldoende winst dividend uit te keren. Als de voldoende winst uit de jaarrekening blijkt, wordt het als preferent dividend uit te keren bedrag wel als schuld per balansdatum opgenomen. De op grond van artikel 2:363 lid 2 BW geboden optie om de balans op te stellen na winstbestemming wordt door het bovenstaande niet weggenomen. Echter, het voorgestelde dividend mag niet als vreemd vermogen worden gepresenteerd.

1 Grondslagen

1.1 *In aanmerking nemen gebeurtenissen na balansdatum*

Richtlijn 160 onderscheidt drie perioden waarin gebeurtenissen na balansdatum kunnen worden verwerkt:

- gegevens die blijken in de periode na balansdatum tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening;
- gegevens die blijken in de periode na het opmaken van de jaarrekening tot aan het vaststellen of goedkeuren van de jaarrekening;
- gegevens die blijken na het vaststellen of goedkeuren van de jaarrekening.

IAS 10 onderscheidt deze drie perioden niet. Volgens IAS 10.22 worden gebeurtenissen na balansdatum in aanmerking genomen die zich voordoen in de periode tussen de balansdatum en de datum waarop de jaarrekening is *'authorised for issue'*. *'Authorised for issue'* kan vergeleken worden met de datum waarop de jaarrekening is opgemaakt door het bestuur (zie paragraaf 2.1 hierna).

2 Presentatie

2.1 *Datering jaarrekening*

In Nederland is de datum van de jaarrekening de datum van opmaken (voor niet-structuurvennootschappen) of van vaststellen (voor structuurvennootschappen) van de jaarrekening. IAS 10.23 noemt als datum van de jaarrekening de datum waarop deze *'authorised for issue'* is. Uit voorbeelden lijkt te moeten worden afgeleid dat deze datum altijd samenvalt met de datum van opmaken van de jaarrekening door het bestuur. Niet duidelijk is of in het specifieke Nederlandse structuurregime de datum van vaststellen door de raad van commissarissen ook als datum voor de jaarrekening onder IAS 10 kan gelden.

2.2 *Plaats vermelding gebeurtenissen na balansdatum*

Gebeurtenissen na balansdatum die geen nadere informatie geven over de feitelijke toestand op balansdatum, worden onder de overige gegevens vermeld indien zij belangrijke financiële gevolgen hebben voor de rechtspersoon (aard en schatting financiële gevolgen of mededeling dat zulks niet mogelijk is) (RJ 160.405 en artikel 2:392 BW). Ingevolge IAS 10.20 dient deze informatie in de toelichting te worden vermeld.

3 Toelichting

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 160 Gebeurtenissen na balansdatum en datering (2002)
- IAS 10 Events Occurring after the Balance Sheet Date (revised 1999)

30 Tussentijdse berichten

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Toepassingsgebied	Niet meer informatie in tussentijds bericht dan op grond van Richtlijnen vereist in jaarrekening of jaarverslag	Kent niet een dergelijke bepaling	IFRS strikter
1.2 Controle deskundige	Verklaring deskundige moet worden opgenomen in tussentijds bericht tenzij geen controle; dan vermelding van dat feit	Kent niet een dergelijke bepaling	NL strikter
1.3 Vermelding voldoen aan regelgeving	Geen regels	Vermelding dat voldaan is aan IFRS	IFRS strikter
1.4 Transacties met en uitkeringen aan aandeelhouders	Opnemen in mutatie-overzicht	Geen verplichting om op te nemen in mutatie-overzicht	NL strikter
2 Presentatie	–	–	–
3 Toelichting	–	–	–

1 Grondslagen

1.1 Toepassingsgebied

De Richtlijn bepaalt dat rechtspersonen niet meer informatie behoeven op te nemen in het tussentijds bericht dan op grond van andere hoofdstukken van de Richtlijnen opgenomen moet worden in de jaarrekening of het jaarverslag. IAS 34 kent een dergelijke bepaling niet.

1.2 Controle deskundige

Indien een accountant een verklaring heeft afgegeven bij een tussentijds bericht, dient deze verklaring opgenomen te worden in het tussentijds bericht. Indien geen controle is uitgeoefend dient

dit feit expliciet in het tussentijds bericht te worden vermeld (RJ 550.108). IAS 34 kent een dergelijke bepaling niet.

1.3 Vermelding voldoen aan regelgeving

IAS 34.19 schrijft voor dat indien een tussentijds bericht is opgesteld in overeenstemming met IAS 34, dit feit dient te worden vermeld. De Richtlijnen kennen een dergelijke bepaling niet.

1.4 Transacties met en uitkeringen aan aandeelhouders

IAS 34.8 biedt de additionele vrijheid om in het mutatie-overzicht van het eigen vermogen transacties met en uitkeringen aan aandeelhouders weg te laten. In Richtlijn 550 is een dergelijke mogelijkheid niet opgenomen.

2 Presentatie

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

3 Toelichting

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 550 Tussentijdse berichten (2000)
- IAS 34 Interim Financial Reporting (1998)

31 Beëindiging bedrijfsactiviteiten

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen	–	–	–
2 Presentatie			
2.1 Presentatie van informatie indien beëindiging na balansdatum	In Overige gegevens	In de toelichting op de jaarrekening	Strijdig
3 Toelichting	–	–	–

1 Grondslagen

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

2 Presentatie

2.1 *Presentatie van informatie indien beëindiging na balansdatum*

Indien de zogenaamde initiële gebeurtenis inzake beëindiging van bedrijfsactiviteiten zich voordoet na afloop van het boekjaar maar voor de datum van opmaken van de jaarrekening (RJ 345.306), dient de daarover te verstrekken informatie te worden opgenomen in de Overige gegevens (als gebeurtenis na balansdatum). Ingevolge IAS 35.29 dient deze informatie te worden opgenomen in de toelichting.

3 Toelichting

Er zijn geen verschillen tussen de Nederlandse regelgeving en IFRS.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 270 Winst-en-verliesrekening (2002)
- Richtlijn 345 Beëindiging van bedrijfsactiviteiten (2000)
- IAS 35 Discontinuing Operations (1998)

Bijzondere organisaties

32 Banken

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Algemene bankrisico's	Voor algemene bankrisico's mag een afzonderlijk fonds worden gevormd, op te nemen in de balans als onderdeel van de passiva na de voorzieningen; het saldo van toegevoegde en onttrokken bedragen dient in de winst-en-verliesrekening te worden verantwoord	Bedragen die opzij worden gezet om algemene bankrisico's, waaronder kredietrisico's, op te vangen dienen afzonderlijk te worden vermeld onder het eigen vermogen als resultaatsbestemming; elk positief bedrag door de vermindering van deze voorziening dient te worden verantwoord als een verhoging van de algemene reserve	IFRS strikter
1.2 Amortisatie van ruilresultaten	Ruilresultaten mogen worden toegerekend aan toekomstige perioden	Amortisatie van ruilresultaten is niet toegestaan	IFRS strikter
2 Presentatie			
2.1 Specificatie winst-en-verliesrekening	Resultaten uit handel in vreemde valuta en effecten behoeven niet te worden gesplitst	Resultaten uit handel in vreemde valuta en effecten dienen te worden gesplitst	IFRS strikter
2.2 Modellen balans en winst- en verliesrekening	In Besluit modellen jaarrekening specifieke modellen opgenomen	Geen specifieke modellen	NL strikter
3 Toelichting			
3.1 Toelichting op verschillende posten	Geen specifieke voorschriften	Wel specifieke voorschriften (zie tekst)	IFRS eist meer toelichting

Algemeen

De in de voorgaande hoofdstukken opgenomen bepalingen gelden in de meeste gevallen ook voor banken. In dit hoofdstuk wordt aanvullend ingegaan op enkele specifieke vraagstukken voor banken. Opgemerkt wordt dat ook IAS 39 van toepassing is op banken; met name deze *Standard* kan leiden tot verschillen in behandeling van financiële instrumenten tussen Nederlandse wet- en regelgeving en IFRS. De in de voorgaande hoofdstukken (4, 8, 14 en 22) weergegeven

verschillen gelden ook voor banken, met dien verstande dat voor banken speciale grondslagen voor waardering van activa gelden. Voor activa in de beleggingsportefeuille geldt in grote lijnen hetgeen is gesteld in hoofdstuk 4. Voor activa in de handelsportefeuille sluit IAS 39 in belangrijke mate aan bij de huidige praktijk.

1 Grondslagen

1.1 Algemene bankrisico's

Voor algemene bankrisico's mag in Nederland een fonds voor algemene risico's worden opgenomen als onderdeel van de passiva na de voorzieningen. Het saldo van toegevoegde en onttrokken bedragen dient in de winst-en-verliesrekening te worden verantwoord (art. 2:424 BW). IAS 30.50 bepaalt dat bedragen die opzij worden gezet om algemene bankrisico's, inclusief kredietrisico's (IAS 30.44) op te vangen, afzonderlijk dienen te worden vermeld onder het vermogen als bestemmingsreserve. De vermindering van deze reserve dient te worden verantwoord binnen het vermogen als een verhoging van de algemene reserve.

1.2 Amortisatie van ruilresultaten

Bij verkoop van obligaties en andere vastrentende waardepapieren die tot de beleggingsportefeuille behoren, kunnen positieve en negatieve verschillen ontstaan tussen de verkoopprijs en de aflossingswaarde. Deze verschillen mogen op grond van Richtlijn 600.128, rekening houdend met het niet geamortiseerde deel van het agio dan wel disagio en de aard van de portefeuille, bij voorkeur op basis van samengestelde interest systematisch worden toegerekend aan toekomstige perioden. Hierbij kan de resterende looptijd van de verkochte stukken of de looptijd van de portefeuille als uitgangspunt worden gehanteerd. Dit is uitsluitend toegestaan indien de aankoop plaatsvindt van soortgelijke beleggingen (ruilresultaten). Deze wijze van verantwoording wordt aanbevolen. Het is ook toegestaan stelselmatig alle ruilresultaten direct in de winst-en-verliesrekening te verantwoorden. Amortisatie van ruilresultaten inzake rentedragende waarden is onder IAS 39 niet toegestaan; bij ruil is niet sprake van '*held to maturity*'. Om die reden dient waardering plaats te vinden tegen de reële waarde.

2 Presentatie

2.1 Specificatie winst-en-verliesrekening

Ingevolge IAS 30.10 dienen in de winst-en-verliesrekening de volgende posten afzonderlijk te worden verantwoord:

- resultaten uit handel in vreemde valuta;
- resultaten uit handel in effecten behorende tot handelsportefeuille;
- resultaten uit handel in effecten.

Ingevolge artikel 10 Besluit jaarrekening banken zijn deze posten opgenomen in de post ‘resultaat uit financiële transacties’. Er is geen verplichting opgenomen deze posten afzonderlijk te vermelden. Echter, in Aanbeveling 5601-01 van de De Nederlandsche Bank betreffende de jaarrekening van banken wordt wel een uitsplitsing verlangd in de toelichting op de winst-en-verliesrekening van elke bank naar:

- resultaat handelsportefeuille effecten;
- resultaat handelsportefeuille valuta;
- overige resultaten uit financiële transacties.

2.2 Modellen balans en winst-en-verliesrekening

In het Besluit modellen jaarrekening zijn specifieke modellen voor de balans (model K) en de winst-en-verliesrekening (model L en model M) voor banken opgenomen. IAS 30 bevat geen specifieke andere bepalingen over de inrichting van de balans en winst-en-verliesrekening van banken dan in paragraaf 2.1 zijn vermeld.

3 Toelichting

3.1 Toelichting op verschillende posten

Ingevolge IAS 30.26 dient informatie te worden opgenomen omtrent:

- de wijze waarop verliezen worden genomen op oninbare leningen;
- details in het verloop van de voorziening voor leningen en voorschotten gedurende het boekjaar (onttrekking, afboeking en toevoeging);
- totale voorziening voor leningen en voorschotten;
- het bedrag dat in de balans is opgenomen voor leningen en voorschotten waarop geen rente wordt ontvangen, en de methode die gebruikt wordt om de waarde van dergelijke leningen en voorschotten te bepalen.

In de Nederlandse regelgeving zijn hieromtrent geen specifieke voorschriften opgenomen.

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Boek 2 BW met name afdeling 14
- Besluit jaarrekening banken
- Richtlijn 600 Banken (aangepast 2002)
- IAS 30 Disclosures in the Financial Statements of Banks and Similar Financial Institutions (reformatted 1994)

33 Beleggingsinstellingen

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Onderscheid 'open/closed'-instellingen bij waardering beleggingen	<ul style="list-style-type: none"> 'Open-end'-instelling dient de beleggingen te waarderen tegen marktwaarde 'Closed-end'-instelling wordt aanbevolen de beleggingen te waarderen tegen marktwaarde 	Geen onderscheid tussen 'open-end'- en 'closed-end'-instellingen; waardering tegen reële waarde of amortisatiewaarde, afhankelijk van de aard (zie tekst)	NL strikter
1.2 Activering oprichtingskosten	Bij 'closed-end' bij voorkeur activeren en afschrijven	Verplicht als last in de winsten-verliesrekening, dan wel onder omstandigheden rechtstreeks ten laste van eigen vermogen	IFRS strikter*
2 Presentatie			
2.1 Modellen voor balans en winst-en-verliesrekening	In Besluit modellen jaarrekening zijn specifieke modellen voor beleggingsinstellingen opgenomen	Geen specifieke voorschriften	NL strikter
3 Toelichting			
3.1 Toelichting op verschillende posten	Uitgebreide toelichting	Geen specifieke regels met uitzondering van informatiever-schaffing omtrent beleggingen in onroerend goed	NL eist meer toelichting

Algemeen

De in de voorgaande hoofdstukken opgenomen bepalingen gelden in de meeste gevallen ook voor beleggingsinstellingen. In dit hoofdstuk wordt aanvullend ingegaan op enkele specifieke vraagstukken voor beleggingsinstellingen.

* Verschil verdwijnt bij aanvaarding ontwerp-Richtlijn.

Opgemerkt wordt dat IAS 39 ook op beleggingsinstellingen van toepassing is. In dat verband wordt verwezen naar de hoofdstukken 4, 8, 14 en 22. Voor vastgoedbeleggingen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

1 Grondslagen

1.1 Onderscheid ‘open/closed’-instellingen bij waardering beleggingen

De Richtlijn voor beleggingsinstellingen verplicht ‘open-end’-beleggingsinstellingen de beleggingen tegen reële waarde te waarderen en beveelt een dergelijke waardering aan voor ‘closed-end’-beleggingsinstellingen (RJ 615.203). In IFRS zijn geen specifieke voorschriften omtrent het onderscheid tussen ‘open-end’ en ‘closed-end’ opgenomen. IAS 39 maakt een onderscheid tussen beleggingen:

- die worden aangehouden voor handelsdoeleinden;
- die worden aangemerkt als ‘*available for sale*’;
- die worden aangemerkt als ‘*held to maturity*’.

De eerste twee categorieën worden gewaardeerd tegen reële waarde; de laatste tegen amortisatiewaarde.

In een ontwerp-Richtlijn (615.201) wordt ook van ‘closed-end’ beleggingsinstellingen verlangd dat zij beleggingen waarderen tegen reële waarde. Ongerealiseerde waardeveranderingen dienen voor alle beleggingsinstellingen direct in de winst- en verliesrekening te worden verwerkt (RJ 615.302). Dit betekent dat beleggingen worden beschouwd als ‘aangehouden voor handelsdoeleinden’.

1.2 Activering oprichtingskosten

Bij ‘closed-end’-beleggingsinstellingen verdient het, in afwijking van de algemene aanbeveling deze kosten niet te activeren (RJ 210.103), de voorkeur om de oprichtings- en emissiekosten te activeren en af te schrijven (RJ 615.319). IFRS kent geen specifieke regels voor beleggingsinstellingen maar IAS 38.56 verbiedt de activering van oprichtingskosten. Voorts bepaalt SIC 17 dat de kosten verbonden aan het eigen vermogen (zoals de emissiekosten van nieuwe aandelen) onmiddellijk ten laste van het eigen vermogen worden gebracht.

In de ontwerp-Richtlijn 615 is de voorkeur voor activering vervallen en wordt RJ 210.103 gevolgd.

2 Presentatie

2.1 Modellen voor balans en winst-en-verliesrekening

In het Besluit modellen jaarrekening dient de balans van een beleggingsinstelling opgesteld te worden overeenkomstig model Q of R en de winst-en-verliesrekening overeenkomstig model S. In IFRS zijn geen specifieke voorschriften omtrent de inrichting van de balans of de winst-en-verliesrekening opgenomen.

3 Toelichting

3.1 Toelichting op verschillende posten

De Richtlijn voor beleggingsinstellingen kent uitgebreide voorschriften voor de opname van informatie in de toelichting. Het betreft onder andere de volgende onderwerpen:

- informatie omtrent fiscale status beleggingsinstellingen (RJ 615.403);
- informatie omtrent significante valutaposities en financiële instrumenten die niet ter dekking van risico's dienen (RJ 615.408);
- vermelding persoonlijke belangen bestuurders en commissarissen (RJ 615.410);
- informatie omtrent ingekochte eigen aandelen (RJ 615.412 e.v.).

IFRS kent geen afzonderlijke specifieke voorschriften omtrent de toelichting voor beleggingsinstellingen met uitzondering van de eisen die IAS 40 stelt aan de toelichting indien sprake is van beleggingen in onroerend goed. Dezelfde eisen worden gesteld in Richtlijn 213 'Vastgoedbeleggingen'. Deze eisen zijn zeer uitgebreid en betreffen onder andere:

- het toegepaste model; in geval van toepassing van de reële waarde dient te worden toegelicht waarop deze waarde is gebaseerd (marktinformatie) en te worden aangegeven in welke mate aan de waardering een onafhankelijk taxatierapport ten grondslag ligt;
- de in de winst-en-verliesrekening opgenomen bedragen van de huuropbrengsten uit beleggingen en de directe operationele kosten in verband met het beleggingsobject.

Daarnaast gelden in geval van toepassing van het 'reële waarde'-model nog onder andere de volgende aanvullende toelichtingseisen:

- een mutatie-overzicht van het belegde onroerend goed;
- een afzonderlijke toelichting indien de onderneming niet goed in staat is de reële waarde te bepalen van een onroerend goed en derhalve IAS 16 toepast (zie hoofdstuk 4) en de overige beleggingen tegen reële waarde verantwoordt.

Indien de onderneming het kostprijsmodel toepast dienen aanvullend onder andere de volgende toelichtingen te worden opgenomen:

- toegepaste afschrijvingsmethode;
- economische levensduur en afschrijvingspercentages;
- cumulatieve afschrijvingen;

-
- mutatie-overzicht;
 - de reële waarde van het onroerend goed.

Op grond van IAS 32 en 39 zal informatie omtrent financiële instrumenten opgenomen moeten worden. Op grond van IAS 24 (*Related Party Disclosures*) zal een toelichting moeten worden opgenomen omtrent transacties met bestuurders en commissarissen (IAS 24.5, 6 en 22).

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 615 Beleggingsinstellingen (aangepast 1999)
- ontwerp-Richtlijn 615 Beleggingsinstellingen (2002)
- Richtlijn 213 Vastgoedbeleggingen (2002)
- Richtlijn 210 Immateriële vaste activa (2000)
- IAS 24 Related Party Disclosures (reformatted 1994)
- IAS 32 Financial Instruments: Disclosure and Presentation (revised 1998)
- IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement (revised 2000)
- IAS 40 Investment Property (2000)
- SIC 17 Equity-Costs of an Equity Transaction

34 Pensioenfonds

	Nederlandse wet- en regelgeving	IFRS	Conclusie
1 Grondslagen			
1.1 Waardering van beleggingen	Actuele waarde (voorkeur) of verkrijgingsprijs (alternatief)	Reële waarde	IFRS strikter
1.2 Berekening verplichtingen	'Opgebouwde rechten'-methode of 'lasten minus baten'-methode	'Opgebouwde rechten'-methode	IFRS strikter
2 Presentatie			
2.1 Indeling balans en winst-en-verliesrekening	Voorgeschreven (minimaal) op te nemen posten	Geen voorschriften	NL strikter
3 Toelichting			
3.1 Informatieverstrekking	Op te nemen informatie zeer uitgebreid	Andere zeer uitgebreide informatie	IFRS en NL eisen verschillende toelichting

Algemeen

De in de voorgaande hoofdstukken opgenomen bepalingen gelden in de meeste gevallen ook voor pensioenfonds. In dit hoofdstuk wordt aanvullend ingegaan op enkele specifieke vraagstukken voor pensioenfonds die van toepassing zijn ingevolge RJ-Richtlijn 610 en IAS 26. Opgemerkt wordt dat IAS 39 ook op pensioenfonds van toepassing is. In dat verband wordt verwezen naar de hoofdstukken 4, 8, 14 en 22.

1 Grondslagen

1.1 Waardering van beleggingen

Richtlijn 610 gaat uitgebreid in op de waarderingsgrondslagen van de activa. In de bijlage bij Richtlijn 610 worden de toegestane waarderingsgrondslagen weergegeven. De Richtlijnen waarderen beleggingen bij voorkeur tegen actuele waarde. Als alternatief geldt veelal de verkrijgingsprijs.

IAS 26.32 bepaalt dat alle beleggingen van een pensioenfonds moeten worden gewaardeerd tegen 'fair value'. In het geval van verhandelbare aandelen is dit de marktwaarde.

1.2 Berekening verplichtingen

Richtlijn 610 stelt dat voor de berekening van de voorziening verzekeringsverplichtingen gekozen kan worden voor de zogenaamde 'opgebouwde rechten'-methode of voor de 'lasten minus baten'-methode. De IASB laat alleen berekening overeenkomstig de 'opgebouwde rechten'-methode toe.

2 Presentatie

2.1 Indeling balans en winst-en-verliesrekening

De Richtlijnen geven ten aanzien van de balans aan welke posten kunnen worden opgenomen. Ten aanzien van de staat van baten en lasten wordt aangegeven welke posten minimaal dienen te worden opgenomen (RJ 610.303).

IAS 26 gaat niet expliciet in op de indeling van de balans en de winst-en-verliesrekening.

3 Toelichting

3.1 Informatieverstrekking

RJ 610.230 bepaalt dat per soort belegging in de toelichting een mutatie-overzicht dient te worden opgenomen. Ten aanzien van de voorziening voor pensioenverplichtingen dient de volgende informatie te worden opgenomen:

- de gehanteerde rekenrente;
- de toegepaste sterftegrondslagen;
- de gehanteerde gehuwdheidsfrequentie;
- het gehanteerde opslagpercentage voor toekomstige kosten van de uitvoering van de pensioenregeling;
- de gehanteerde indexatiemethode.

Tevens dienen de gehanteerde methode en de omvang van een eventuele financieringsachterstand te worden vermeld (RJ 610.239).

Voorts zijn in RJ 610.5 bepalingen opgenomen ten aanzien van op te nemen informatie in het kasstroomoverzicht, de overige gegevens en het jaarverslag.

IAS 26 is met betrekking tot de op te nemen additionele informatie eveneens uitgebreid.

Ten aanzien van een 'defined contribution plan' moeten worden opgenomen (IAS 26.13):

- een uiteenzetting over de beschikbare activa die voor uitkeringen worden aangehouden;
- een beschrijving van het 'funding'-beleid.

In het verslag van een '*defined benefit plan*' moeten worden opgenomen (IAS 26.17):

- een overzicht van de activa die voor uitkering in aanmerking komen;
- de contante waarde van toegezegde uitkeringen, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen bedongen en niet-bedongen uitkeringen;
- het verschil tussen beide.

Tevens dienen te worden opgenomen (IAS 26.34):

- een overzicht van de mutaties in de activa die worden aangehouden voor het verrichten van de uitkeringen;
- een samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling;
- een beschrijving van de pensioenregeling en de effecten van veranderingen hierin.

De additionele informatieverstrekking is zeer gedetailleerd (IAS 26.34-36).

Richtlijnen en standaarden

Relevante richtlijnen en standaarden:

- Richtlijn 610 Pensioenfondsen (1998)
- IAS 26 Accounting and Reporting by Retirement Benefits Plans (reformatted 1994)

35 Verzekeringsmaatschappijen

Omdat de IASB nog geen specifieke bepalingen kent inzake verzekeringscontracten wordt hier geen vergelijkende analyse weergegeven. De in de voorgaande hoofdstukken opgenomen bepalingen gelden in de meeste gevallen ook voor verzekeringsmaatschappijen.

Opgemerkt wordt dat ook IAS 39 van toepassing is op verzekeringsmaatschappijen. De in de voorgaande hoofdstukken (4, 8, 14 en 22) weergegeven verschillen met betrekking tot IAS 39 gelden daarom ook voor verzekeringsmaatschappijen, met dien verstande dat voor verzekeringsmaatschappijen speciale grondslagen voor waardering van activa gelden. Voor als beleggingen aan te merken activa geldt in grote lijnen hetgeen is gesteld in hoofdstuk 4. Daaruit volgt onder andere dat amortisatie van ruilresultaten inzake rentedragende waarden onder IAS 39 niet is toegestaan; bij ruil is geen sprake van *'held to maturity'* en dient om die reden waardering plaats te vinden tegen de reële waarde.

Trefwoordenregister

10%-corridor, 75

75%-criterium, 134

90%-criterium, 134

Aan-/verkoop deelneming, 101

Aan-/verkoop van groepsmaatschappijen

-toelichting, 111

Actieve latentie, 82

Actuariële

-resultaten, 75

-winsten en verliezen, 75

Actuele waarde, 24

Afwijkende bedrijfsactiviteit, 109

Afwijking van regels

-toelichting, 104

Agio/disagio, 37

Algemene bankrisico's, 155

Amortisatie van ruilresultaten, 155

Amortisatiewaarde, 56

Arbeidsongeschiktheidskosten, 71

Balans

-na winstbestemming, 146

Banken, 154

-specificatie winst-en-verliesrekening, 155

-toelichting op verschillende posten, 156

Beëindiging bedrijfsactiviteiten, 151

Beëindiging na balansdatum, 151

Belastingen, 80

-effectieve druk, 82

-toepasselijke druk, 82

Belastinglatentie, 65, 81

Beleggingen, 161

Beleggingsinstelling, 157

-modellen, 159

-toelichting op verschillende posten, 159

Beschikbare premiestelsels, 75

Bezoldiging bestuurders, 104

Buiten gebruik gestelde activa, 25
Buitenlandse eenheid, 123

Cash flow-hedges, 129

Classificatie
-vreemd of eigen vermogen, 130

Classificatie schuld, 87, 91

Concessieovereenkomsten, 106

Concessies, 21

Consolidatie, 107
-groepsmaatschappijen die slechts worden gehouden om te worden vervreemd, 109
-restrictie uitkering reserves, 109
-Special Purpose Entities, 109
-vrijstellingen, 110

Contante waarde, 70

Controle deskundige, 149

Cumulatief omrekeningsverschil, 123

CV, 141

Datering jaarrekening, 147

Deelnemingen, 29
-definitie, 30
-invloed van betekenis, 32
-waardering bij ontbreken voldoende gegevens voor bepaling netto-vermogenswaarde, 32
-waarop invloed van betekenis bestaat op zakelijk of financieel beleid, 32
-waarop invloed van betekenis wordt uitgeoefend –waardering van, 32

Defined benefit plan, 163

Defined contribution plan, 162

Derecognition, 37, 48, 55, 86, 128

Derivaten, 128

Directe methode, 100

Disconteringsvoet, 75

Dividenden, 100

Dividenduitkering, 146

Economische eenheid, 108

Effecten, 39, 41, 53, 56, 59
- aandelen, 37
- rubricering van, 57, 59
- ter beurze genoteerde, 56
- verwerking waardeverschillen bij waardering tegen reële waarde, 38

Eigen vermogen, 63, 103
- indeling van, 66
- wijziging van classificatie, 67

Emissiekosten, 19, 65
Equity compensation plans, 105
Equity method, 31
Exploitatiesubsidies, 143

Fair value-hedges, 129
Financiële instrumenten, 126
 -additionele informatie, 130
 -informatieverschaffing, 39, 50, 58, 88
 -samengestelde, 130
Financiële lease, 134
Financiële reorganisatie, 64, 97
Financieringsactiviteiten, 100
Financieringscorrectie, 25
Fiscale eenheid, 82, 141
Fonds voor algemene risico's, 155
Foutenherstel, 136
Functionele indeling, 98
Functionele valuta, 122
Fundamentele fouten, 136
Fusies, 112

Garantievermogen, 67
Gebeurtenissen na balansdatum, 146
 -in aanmerking nemen, 147
 -plaats vermelding, 147
Geconsolideerde groepsmaatschappijen
 -waardering in de enkelvoudige jaarrekening, 31
Gedeclareerde termijnen, 46
Geldmiddelen, 100
 -niet ter vrije beschikking, 101
Gesegmenteerde informatie, 138
Goodwill, 33, 112
Groep, 30
Groepsmaatschappijen, 30, 108
 -met sterk afwijkende activiteiten, 109
Groot onderhoud, 26, 70

Hedge-accounting, 129
Hedges van een netto-investering, 129
Hedgetransacties, 131
Herstelkosten, 26, 71
Herwaardering, 43, 65
Herwaarderingsreserve, 25, 81

-vrijval, 65
Hyperinflatie, 123

Immateriële vaste activa, 18
-specificatie, 21
-toelichting, 21
-voortuitbetalingen op, 21
-waardering, 20

Impairment test, 20

Incidentele c.q. uitzonderlijke posten, 64, 97

Indirecte methode, 100

Interest, 100

Investeringsactiviteiten, 100

Investeringssubsidies, 134, 144

Joint ventures, 116
-toelichting op voorzieningen en verliezen, 118
-toelichting overige, 119
-vermogenstoezeggingen, 118
-waardering, 117

Kapitaalbelangen, 40, 42

Kapitaalsbelasting, 19

Kapitaalvernietiging, 64, 97

Kasstromen, 100
-saldering, 100

Kasstroomoverzicht, 99

Koersfluctuaties van vreemde valuta
-toelichting, 124

Koersverschillenrekening, 123

Kosten van onderzoek en ontwikkeling, 20

Kostprijs omzet, 98

Krediet verbonden faciliteit, 143

Langetermijnrestricties, 32

Langlopende schuld
-rubricering kortlopend deel, 91

Latenties, 81
-looptijd, 82

Leaseclassificatie, 134

Leasing, 133
-additionele informatie, 135
-financiële, 134
-operationele, 134

-
- substance over form, 133
 - Leningen bestuurders, 105
 - Liquide middelen, 61

 - Materiële vaste activa, 23
 - classificatie van, 27
 - Meerjarige verplichtingen, 141
 - Merkrechten, 21
 - Minderheidsbelang, 114
 - Modellen, 97
 - Mutatie-overzicht, 103

 - Nationalisaties, 64
 - Negatieve goodwill, 114
 - Netto-vermogenswaarde, 31
 - Niet uit de balans blijkende verplichtingen en rechten, 140
 - Niet-zelfgegenereerde vorderingen, 38, 49
 - Nominale waarde, 70

 - Omrekening
 - voor het gemak van de lezer, 124
 - Onderhanden werk, 45
 - presentatie, 46
 - Ondernemingspensioenfondsen, 75
 - Onderscheid, 134
 - Onroerend goed, 25
 - Ontwikkelingskredieten, 144
 - Opbrengstverantwoording
 - bij ruiltransacties, 96
 - Opbrengstwaarde, 27
 - Open/closed end-instellingen, 158
 - Operationele lease, 134
 - Oprichtingskosten, 19, 158
 - Opruimingskosten, 26
 - Overheidssubsidies, 143
 - Overige financiële vaste activa, 34, 36, 41
 - Overnames, 112

 - Pensioenfondsen, 161
 - informatieverstrekking, 162
 - Pensioenlasten, 74
 - Pensioenregeling, 74
 - Pensioenvoorziening, 73
 - overgangsverplichting, 78

-toelichting, 76
Percentage of completion, 45
Personeelsopties, 105
Potentiële stemrechten, 31, 110
Projected unit credit method, 75
Proportionele consolidatie, 117

Rapporteringsvaluta, 122
Rechten van intellectuele eigendom, 21
Recognition, 36, 48, 55, 85, 127
Reconciliatieoverzicht, 100
Reële waarde, 56, 131
Reorganisatiekosten, 71, 113
Ruilresultaten, 155, 164

Salaris-/dienstjarenstelsels, 75
Samengestelde financiële instrumenten, 87, 91
Schattingswijzigingen, 136
Schulden, 84, 90
 -aangehouden voor handelsdoeleinden, 86
 -specificatie, 88, 92
Segmentatie
 -primaire segmenten, 139
Significant influence, 31
Software, 21
SPC's, 134
Special Purpose Company, 134
Special Purpose Entity, 108
Stelselwijziging, 136
 -toelichting, 137
Subsidies, 143
 -toelichting omvang, 144
 -toelichting onvervulde voorwaarden, 144

Tijdelijke waardeverminderingen, 39
Toelichting, 102
Toereikendheidstoets, 74
Transferproblemen, 32
Tussentijdse berichten, 149
 -toepassingsgebied, 149
Tussentijdse winstneming, 45

Uitgaverechten, 21

Valutatermijncontracten, 123, 128
Vastgoedbeleggingen, 25, 159
Vastrentende beleggingen, 37, 56
Vergunningen, 21
Verkrijgingsprijs, 113
Verzekeringsmaatschappijen, 164
Vlottende vorderingen, 51
 -classificatie van, 49
Vof, 141
Vorraden, 43
 -uitsplitsing, 44
 -verplichtingen omtrent, 141
Voorwaartse verliescompensatie, 82
Voorzieningen, 69
 -looptijd, 72
 -verzekeringsverplichtingen, 162
Vorderingen, 47
 -aangehouden voor handelsdoeleinden, 49
Vreemde valuta, 120
Vrijstelling van deelconsolidatie, 111

Waardering beleggingen, 158
Waardeverminderingen
 -effecten, 38, 57
Werknemersinformatie, 105
Wettelijke reserve, 20, 65
Winst per aandeel, 145
Winst-en-verliesrekening, 96, 97
 modellen, 97

Zichtbaar eigen vermogen, 32

